

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
FILOZOFICKÁ FAKULTA
ÚSTAV ROMANISTIKY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

ZAHRANIČNÍ OBCHOD MEZI ČESKOU A ALŽÍRSKOU REPUBLIKOU

Vedoucí práce: Ing. Tomáš Volek, Ph.D.

Autor práce: Kateřina Davídková

Studijní obor: Francouzský jazyk pro evropský a mezinárodní obchod

Ročník: 4.

2016

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně, pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledky obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

České Budějovice 9. května 2016

.....

Kateřina Davídková

ANOTACE

Tématem této bakalářské práce je zahraniční obchod mezi Českou a Alžírskou republikou. Cílem práce je zhodnotit zahraniční obchod mezi Českou a Alžírskou republikou a vymežit hlavní vývojové trendy. První, teoretická, část práce se zabývá základním vymezením pojmů a vybranými teoriemi, které se týkají zahraničního obchodu. Druhá, praktická, část je věnována jak rozboru českého a alžírského zahraničního obchodu tak vzájemnému zahraničnímu obchodu mezi jmenovanými zeměmi včetně vývojových trendů a faktorů ovlivňujících vzájemný zahraniční obchod.

Klíčová slova:

Mezinárodní obchod; import; export; Alžírsko; Česká republika; obchodní bilance; komoditní a teritoriální struktura.

ABSTRACT

The topic of the bachelor's thesis is foreign trade between the Czech Republic and Algeria. The aim of the thesis is to assess the foreign trade between Czech and Algerian Republic and to define the principal development trends. The first, theoretical, part of the thesis deals with giving a basic definition of foreign trade's theory. Second, practical, part is devoted not only to analysing Czech and Algerian foreign trade but also to mutual foreign trade including development trends and factors influencing their cooperation.

Key words:

International trade; import; export; Algeria; Czech Republic; trade balance; commodity and territorial structure.

Obsah

Úvod.....	7
Seznam zkratk	9
1 Teoretická část – Vymezení základních pojmů týkající se zahraničního obchodu	10
1.1 Podstata mezinárodního obchodu	10
1.2 Historický vývoj zahraničního obchodu	12
1.3 Teorie volného obchodu vs. protekcionismus.....	14
1.3.1 Liberalismus.....	14
1.3.1.1 Principy fungování volného obchodu (Teorie komparativních a absolutních výhod).....	14
1.3.2 Protekcionismus a merkantilismus	19
1.4 Prostředky obchodní politiky	21
1.4.1 Autonomní prostředky obchodní politiky.....	22
1.4.1.1 Tarifní opatření.....	22
1.4.1.2 Netarifní opatření.....	27
1.4.2 Smluvní prostředky obchodní politiky	28
1.5 Mezinárodní obchodní politika	29
1.5.1 GATT a WTO.....	29
1.5.2 WTO – World Trade Organization.....	31
1.5.2.1 Dohody v rámci WTO	31
1.5.3 GATT - Všeobecná dohoda o clech a obchodu 1994	31
1.5.4 GATS – Všeobecná dohoda o obchodu ve službách (General Agreement on Trade in Services)	32
1.5.5 TRIPS – Dohoda o duševním vlastnictví v oblasti obchodu (Trade-Related Aspects on Intellectual Property Rights)	32
1.6 Rozdíly mezi GATT a WTO.....	33
1.7 Trendy ovlivňující mezinárodní obchod: Globalizace a internacionalizace	33

2	Metodika	36
3	Praktická část	37
3.1	Alžírsko	37
3.1.1	Historie.....	37
3.1.2	Vnitřní politika.....	38
3.1.3	Doprava.....	38
3.2	Ekonomická situace Alžírsko	39
3.2.1	Makroekonomické ukazatele	41
3.2.1.1	HDP	41
3.2.1.2	Nezaměstnanost.....	42
3.2.1.3	Inflace	43
3.3	Ekonomická situace České republiky – makroekonomické ukazatele	44
3.3.1	HDP	44
3.3.2	Nezaměstnanost	45
3.3.3	Inflace	46
3.4	Zahraniční obchod České republiky.....	46
3.4.1	Obchodní bilance ČR.....	46
3.4.2	Komoditní struktura vývozu ČR.....	48
3.4.3	Komoditní struktura dovozu do ČR.....	50
3.4.4	Bilance zahraničního obchodu jednotlivých komodit	52
3.4.5	Teritoriální struktura vývozu ČR.....	53
3.4.6	Teritoriální struktura dovozu do ČR.....	56
3.4.7	Teritoriální bilance zahraničního obchodu	58
3.5	Zahraniční obchod Alžírsko	60
3.5.1	Obchodní bilance	62
3.5.2	Komoditní struktura vývozu	63
3.5.3	Komoditní struktura dovozu	64

3.5.4	Teritoriální struktura vývozu	67
3.5.5	Teritoriální struktura dovozu	69
3.6	Vzájemný zahraniční obchod	72
3.6.1	Celkový vzájemný zahraniční obchod ČR a Alžírsko	73
3.6.2	Komoditní struktura vývozu ČR do Alžírsko	75
3.6.3	Komoditní struktura dovozu z Alžírsko.....	78
3.7	Faktory ovlivňující vzájemný zahraniční obchod	79
3.8	Příklady spolupráce českých firem s Alžírskem	81
3.8.1	Aero Vodochody	81
3.8.2	Společnost Aircraft Industries, a.s.	82
	Závěr	83
	Resumé.....	85
	Seznam použité literatury a zdrojů	87
	Seznam grafů a tabulek.....	94
	Seznam obrázků.....	96

Úvod

Mezinárodní obchod je pojem, který označuje směnu mezi různými zeměmi a jehož předmětem bývá nejčastěji zboží a služby. Hlavním významem mezinárodního obchodu je obohacení zúčastněných stran a rozšíření spotřebních možností jednotlivých zemí. Proces globalizace zapříčinil nárůst mezinárodního obchodu. Došlo k nárůstu mezinárodního pohybu zboží, práce a kapitálu, rovněž i technologií a kulturních hodnot. Zvyšuje se tak ekonomické, politické ale i kulturní propojení národních ekonomik současného světa. Má ale i své stinné stránky, např. růst hospodářských rozdílů mezi zeměmi. Důležitou roli v mezinárodním obchodě hraje otevřenost ekonomiky, jejíž stupeň ovlivňuje míru volného styku s ostatními ekonomikami.

Ekonomiky České a Alžírské republiky jsou považované za otevřené, nicméně jejich struktura zahraničního obchodu se markantně liší.

Alžírská republika je převážně závislá na exportu ropy, neboť odvětví těžby a její zpracování je základem její ekonomiky. Představuje 60 % příjmu státního rozpočtu a 95 % z celkového vývozu. Tyto hodnoty korespondují s pozicí Alžírska jakožto země mající šestnácté největší ropné rezervy na světě. Vzhledem k tak velké závislosti na exportu produktů uhlovodíkového průmyslu je země závislá na pohybu světových cen ropy. Na základě výše uvedených skutečností dlouhodobé ekonomické plány Alžírska zahrnují diversifikaci ekonomiky, tzn. rozvoj určitých sektorů (např. zemědělství). Dále se snaží přivést zahraniční investory a podpořit soukromý sektor.

Česká republika jakožto otevřená ekonomika je intenzivně zapojena v mezinárodním obchodě. Základem exportu ČR jsou produkty strojírenského průmyslu, který má na našem území dlouholetou tradici. V rámci exportu strojírenských výrobků figuruje na předním místě vývoz dopravních prostředků a stroje, které tvoří více než polovinu celkového vývozu. K dalším vývozním artiklům patří polotovary a materiály, mezi které patří hlavně kovy – železo a ocel. V oblasti dovozu patří mezi nejdůležitější komodity energetické suroviny, ropa, ropné výrobky a zemní plyn.

Vzhledem k tomu, že Česká republika byla Alžírskem již v minulosti vnímána jako strojírenská velmoc, umožňuje ji toto renomé i dnes navazovat na obchodní vztahy

a tak prohlubovat do budoucna obchodní spolupráci, o kterou projevují zájem obě dvě strany, nejen v oblasti strojírenství, ale i v dalších sektorech ekonomiky.

Práce je zaměřena na problematiku mezinárodního obchodu České republiky a Alžírsko. Pojednává zejména o rozboru teritoriální a komoditní struktury. Nejprve je analyzován zahraniční obchod každé země zvlášť a dále následuje vymezení jejich vzájemné obchodní spolupráce a faktorů, které spolupráci ovlivňují.

Seznam zkratek

GATT - Všeobecná dohoda o clech a obchodu (General Agreement on Tariffs and Trade)

WTO – Světová obchodní organizace (World Trade Organization)

GATS – Všeobecná dohoda o obchodu ve službách (General Agreement on Trade in Services)

TRIPS - Dohoda o duševním vlastnictví v oblasti obchodu (Trade-Related Aspects on Intellectual Property Rights)

USD – americký dolar

MLD – miliarda

MIL - milion

HDP – hrubý domácí produkt

EU – Evropská unie

NAFTA – Severoamerická dohoda o volném obchodu (North American Free Trade Agreement)

FAO – Organizace pro výživu a zemědělství (Food and Agriculture Organization)

UNCTAD – Konference OSN o obchodu a rozvoji (United Nations Conference on Trade and Development)

OECD - Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (Organisation for Economic Co-operation and Development)

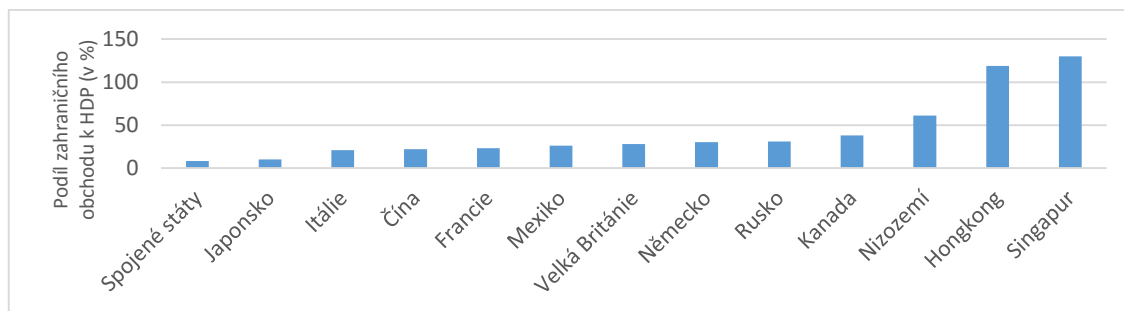
1 Teoretická část – Vymezení základních pojmů týkající se zahraničního obchodu

1.1 Podstata mezinárodního obchodu

Předmětem mezinárodního obchodu je nejčastěji zboží, nicméně mohou jim být i služby nebo práva (technologie, autorská práva, licence). Pojem „mezinárodní obchod“ pojmenovává směnu mezi subjekty z různých států v rámci celosvětového hospodářství. Hlavní význam mezinárodního obchodu spočívá v obohacení zúčastněných obchodujících stran a rozšíření spotřebních možností jednotlivých zemí. Mezinárodní obchod umožňuje zemím spotřebovat více statků, než kdyby se uzavřely hranice produktům z jiných zemí. Odvětvová specializace umožňuje, že se v každé zemi nakonec může spotřebovat více, než by byla každá země schopna sama vyrobit. Oproti vnitrostátnímu obchodu může také sloužit jako politický nástroj, či prostředek šíření určité kultury. Rozvoj mezinárodního obchodu spolu s dopravou zapříčinil v druhé polovině 20. století jev nazývaný globalizace, proces, který zvyšuje závislost trhů a národních ekonomik a je vyvolaný vysokou dynamikou obchodu se zbožím, kapitálem, službami, jedná se o širší a hlubší propojování jednotlivých částí světa. Pro mezinárodní obchod je důležitý stupeň otevřenosti ekonomiky. (Samuelson, Nordhaus 1995). Otevřená ekonomika je ekonomika volně se stýkající s ostatními světovými ekonomikami, zatímco ekonomika zavřená s nimi vůbec nepřichází do styku. (Mankiw 2000) Ekonomika je otevřená v míře, v jaké dochází ke směně statků, služeb nebo výrobních faktorů s ostatním světem. (Samuelson, Nordhaus 1995). Měřítkem otevřenosti ekonomiky je podíl vývozu (exportů) a dovozu (importů) k HDP. (Samuelson, Nordhaus 2013).

Otevřenost vůči zahraničnímu obchodu je tedy nepochybně spojena s výhodami, umožňuje zaměřovat se na výrobu toho, co dokáží vyprodukovat relativně nejlépe a nejefektivněji a spotřebovat rozmanité výrobky z celého světa. Obchodováním si mohou obě zúčastněné strany polepsit. Mezinárodní obchod může zvýšit životní úroveň ve všech zúčastněných zemích, díky tomu, že každá země se může specializovat na výrobu toho zboží a služeb, v nichž má komparativní výhodu. (Mankiw 2000)

Graf 1 Otevřenost ekonomik

Zdroj: Samuelson, Nordhaus 2013

Geograficky velké státy, jako například USA, mají menší podíl obchodu než malé státy typu Singapur (viz graf 1), ve kterých se dokonce obchoduje s více výrobky, než kolik jich samotná ekonomika vyrábí. (Samuelson, Nordhaus 2013)

Propojení jednotlivých ekonomik s vnějším prostředím má dnes odlišný charakter v porovnání s minulostí, kdy směna v rámci zahraničního obchodu byla v podstatě jedinou formou vnějších ekonomických vztahů. V současnosti jde o širokou škálu obousměrných toků hmotných, finančních, úvěrových, pracovních sil ale i toků nehmotných, kam patří informace, poznatky, technické služby, výsledky vědy a techniky - patenty, licence, know-how apod. (Jirges, Plchová 1995)

Je zde více důvodů, proč země považují účast v mezinárodním obchodě za prospěšnou: odlišnost výrobních podmínek mezi oblastmi, klesající výrobní náklady a rozdíly vkusu spotřebitelů. (Jirges, Plchová 1995)

Odlišnosti výrobních podmínek se vztahují at' na země (Severní a Jižní Amerika) či v širším pojetí na oblasti (tropické a mírné pásmo). Tato skutečnost je dána vybaveností přírodními zdroji, půdou, prací, kapitálem a technologiemi, takže statky a služby tam vyrobené se mohou velmi lišit. Je zřejmé, že země s tropickým podnebím se budou specializovat například na pěstování tropického ovoce, kávy či v rámci služeb na surfování a potápění zatímco země s chladnějším podnebím se zaměří na zimní sporty či lov lososů. (Samuelson, Nordhaus 1995)

Klesající výrobní náklady či také rostoucí výnosy z rozsahu znamenají, že průměrné náklady mají tendenci se zvyšováním objemu produktu klesat. Představují nejdůležitější důvod obchodu. (Samuelson, Nordhaus 1995)

Rozdíly ve vkusu spotřebitelů neboli preference znamenají, že i kdyby byly výrobní podmínky ve všech oblastech stejné, země budou obchodovat, liší-li se preference jejich obyvatel. Příkladem může být Norsko a Švédsko za předpokladu, že obě země se ve stejném rozsahu zabývají mořským rybolovem i chovem hospodářských zvířat. Švédci však preferují více masa pocházející z chovu skotu, zatímco Norové jsou zatíženi na rybí maso. Obě země tedy vydělají a celková lidská spokojenost vzroste při exportu masa z Norska a ryb ze Švédska. (Samuelson, Nordhaus 2013)

Za zmínku stojí také praktické a ekonomické důsledky, které plynou z rozdílu domácího a mezinárodního obchodu:

Rozšíření příležitostí k obchodování – Hlavní výhoda spočívá ve zvětšování obchodního působení. Svět by byl chudší jak materiálně, tak duchovně. Kanadáné by nepili francouzské víno, Američané by neznali banány a zbytek světa by se musel obejít bez hollywoodských filmů. (Samuelson, Nordhaus 2013)

Suverenita národů - K obchodování přes hranice dochází mezi lidmi a firmami různých zemí. Každý národ je suverénním celkem, který reguluje tok zboží, lidí a financí přes své hranice a tímto se mezinárodní obchod velice liší od domácího obchodu, kde platí jedna měna a obchod a peníze proudí v rámci hranic volně. V mezinárodním obchodu někdy státy zavádějí překážky (cla či kvóty), aby chránily své domácí prostředí před zahraniční konkurencí. (Samuelson, Nordhaus 2013)

Směnné kurzy – Většina zemí má svou vlastní měnu. Zákazník chce zaplatit za japonské auto v dolarech, ale Toyota chce platbu obdržet v japonských jenech. Dolary a jeny se směňují podle směnného kurzu, což je relativní cena různých měn. Mezinárodní finanční systém musí zajistit plynulý tok a směnu dolarů, jenů a ostatních měn, jinak hrozí zhroucení obchodu. (Samuelson, Nordhaus 2013)

1.2 Historický vývoj zahraničního obchodu

Historie vnějších ekonomických vztahů je stejně dlouhá jako historie státu či jeho politicko-ekonomického uspořádání. Historicky nejvýznamnější součástí vnějších ekonomických vztahů je zahraniční obchod, který je dodnes vévodící součástí mezinárodní dělby práce většiny zemí světa. Čím je země ekonomicky vyspělejší, tím je skladba jejich vnějších ekonomických vztahů pestřejší. (Svatoš a kolektiv 2009)

Všeobecně každý, tedy i nejstarší státní útvary, vyráběl některé zboží a životní potřeby lépe než druhý a měl zájem je směnit za jiné potřebné zboží – zejména za potraviny. Existovaly dvě možnosti, jak získat toto nezbytné zboží, které na konkrétním území nebylo dostatečně k dispozici: obchod nebo válka. (Svatoš a kolektiv 2009) Obchod lze obecně definovat jako směnu, tedy nákup a prodej komodit mezi dvěma subjekty. Lze jej provádět přímo nebo prostřednictvím výměnným (barterovým) obchodem či nepřímo prostřednictvím peněz. Dle toho, na jaké úrovni je obchod realizován, rozlišujeme tři typy obchodu – maloobchod, velkoobchod a zahraniční obchod. (Fojtíková 2009)

Zahraníční obchod je historicky nejstarší a nejrozšířenější formou vnějších ekonomických vztahů. Jedná se o část oblasti oběhu zboží, která představuje směnu se zahraničím. (Fojtíková 2009) Mezinárodní obchod je obchod, jehož subjekty pochází z různých států. Tento termín se používá pouze pro směnu, která probíhá mezi subjekty, které jsou pro tyto účely považovány právními normami za subjekty z rozdílných států (nikoliv národů). Hlavní výhodou tohoto obchodu by mělo být rozšíření nabídky zboží použitelného pro spotřebu nebo výrobní činnost participujících stran. (Šťastný 2004)

Snaha jednotlivých zemí o úpravu vzájemných obchodních vztahů a získání obchodní převahy vůči ostatním se datuje již z dob antiky. Nárůst mezinárodního obchodu spolu s dopravou vedl k jeho globalizaci, kdy spolu všechny státy navzájem obchodují, působí na sebe a tím se i sjednocují. (Šťastný 2004)

Teprve od druhé poloviny 19. století můžeme sledovat institucionální vývoj mezinárodního obchodu v moderním pojetí. Centra světového obchodu představovala tehdy Evropa a USA (USA však byly i v tomto období ovládány silným protekcionismem vyznačujícím se vysokými celními tarify na dovážené zboží). (Šťastný 2004)

Regulace mezinárodního obchodu probíhala zpočátku na bilaterální úrovni, kdy si státy vzájemně poskytovaly výhody, a tak tomu bylo až do 40. let minulého století. V tomto období se vývoj dostal k regulaci postavené na multilaterálním základě, kdy státy sjednávaly mnohostranné smlouvy. (Šťastný 2004)

1.3 Teorie volného obchodu vs. protekcionismus

1.3.1 Liberalismus

Liberalismem v mezinárodních obchodních vztazích rozumíme odstraňování překážek obchodu, tj. klasických obchodních bariér tarifních či netarifních, otevření všech sektorů vnitřního trhu zahraniční konkurenci a úplné odstranění přímých i nepřímých podpor státu ve všech oblastech ekonomiky. Liberální přístup může na ekonomiku působit jak pozitivně, tak negativně. Obecně však vede k propuštění zahraničních vlivů na domácí výrobu, ke změně výrobové struktury, ke zvýšení konkurence na domácím trhu, k růstu specializace ekonomiky, k možnosti vyšší realizace komparativních výhod ze zahraničně obchodní směny, k nižším spotřebitelským cenám, ke snížení mezd nebo ke snížení zaměstnanosti. (Kalínská a kol. 2010) Otevírání trhu zejména v ekonomikách, kde je vnitřní trh malý, vede ke zvýšení konkurence. Toto hledisko na jedné straně snižuje ceny, přináší spotřebitelům zisk a vede k posílení cenové stability. Na druhé straně liberální přístup po jistou dobu působí jako faktor, který má restrukturalizační účinky a může vytvářet jisté sociální tlaky. Jiným důsledkem téhož jevu je však orientace na prosperující sektory a růst specializace, s čímž je spojeno snížení nákladů a zvýšení vývozu. (Dvořák 1999) Kroky směřující k vyšší míře liberalizace nejsou většinou přijímány státy autonomně, ale v rámci dvou či vícestranných mezinárodních jednání. (Kalínská a kol. 2010) Jako hlavní představitele liberalismu považujeme Adama Smitha a Davida Ricarda.

1.3.1.1 Principy fungování volného obchodu (Teorie komparativních a absolutních výhod)

Výše uvedené důvody mezinárodního obchodu (odlišnost výrobních podmínek, klesající náklady, rozdíly ve spotřebitelském vkusu) nejsou jedinými důvody mezinárodního obchodu. (Samuelson, Nordhaus 1995)

Obchod zemím dovoluje soustředit se na zboží, které produkují nejlépe. Některé země vlastní absolutní výhodu nad ostatními zeměmi. (Stiglitz 2000)

Pokud jedna země je efektivnější než druhá ve výrobě dané komodity, ale je méně efektivní než druhá země ve výrobě jiné komodity, potom obě země mohou na vzájemném obchodu výtěžit a efektivně obchodovat zaměřením se na výrobu vlastní efektivní komodity a zároveň dovozem komodity, jejíž výroba je efektivnější v druhé

zemi. Například Kanada je kvůli klimatickým podmínkám efektivnější v pěstování pšenice, ale méně efektivní v pěstování banánu. Na druhou stranu Nicaragua je efektivní v pěstování banánu, ale neefektivní v pěstování pšenice. Kanada má tedy absolutní výhodu nad Nicaraguou v pěstování pšenice, ale absolutní nevýhodu v pěstování banánů. A opačně to platí pro Nicaraguu. Za těchto okolností obě země mohou profitovat, pokud se specializují na výrobu komodity, v níž mají absolutní výhodu a nakupovat komoditu, v níž mají absolutní nevýhodu. Výsledkem je, že je pěstováno a spotřebováno více pšenice i banánů a obě země tímto mohou profitovat. (Salvatore 1987)

Předpoklady teorie absolutních výhod

Jako naprostá většina jiných teorií, má samozřejmě i teorie absolutních výhod svoje podmínky, které můžeme vnímat jako nevýhody. První z nich tkví v uvažování pouze jednoho výrobního faktoru, to nazýváme pracovní teorie hodnoty, která říká, že hodnota výrobku je dána množstvím práce použité při jeho výrobě. Nejsou tedy brány v potaz další výrobní faktory – půda a kapitál. Navíc moderní ekonomická teorie pracuje s tzv. subjektivní teorií hodnoty, kdy se cena výrobků odvozuje primárně od situace na trhu tedy od protnutí nabídky a poptávky. Dalším předpokladem je existence dokonalé konkurence a naopak neexistence dopravních nákladů. Hlavně v případě dopravních nákladů jde o velmi omezující faktor. (Kalínská a kol. 2010)

Výše zmíněné však není možné za všech okolností. Jsou země, které nemají žádnou absolutní výhodu nebo mají absolutních výhod podstatně méně než země jiné. I přesto se těmito zemím vyplatí mezinárodně obchodovat. Princip tohoto obchodu spočívá v tzv. komparativní výhodě. (Samuelson, Nordhaus 2013)

Teorie komparativních výhod

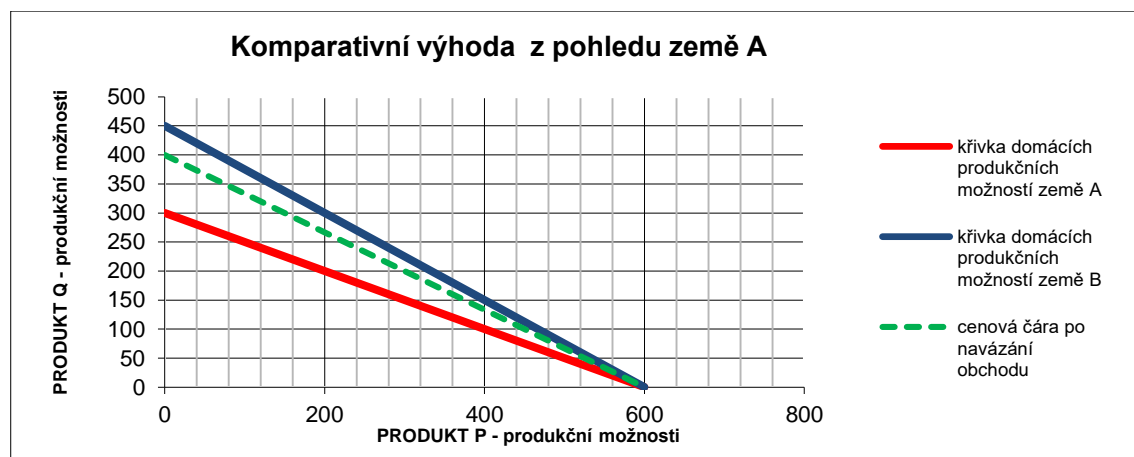
Komparativní výhoda tvrdí, že země může na obchodu vydělat i v případě, že je ve srovnání s ostatními zeměmi absolutně efektivnější (či absolutně méně efektivní) ve výrobě všech statků. Podle principů komparativní výhody mají z obchodu opravdu užitek obě strany. Řekněme, že ve Spojených státech vyrobí dělník více počítačů a oděvů než dělník ve zbytku světa, předpokládejme však, že Spojené státy jsou relativně efektivnější ve výrobě počítačů než v produkci oděvů. Například budou o 50 % produktivnější v počítačích a o 10 % produktivnější než při výrobě oblečení

než ostatní země. V tomto případě by Spojené státy vydělaly na vývozu těch statků, ve kterých jsou relativně efektivnější (počítače) za současného dovozu statků, při jehož výrobě jsou relativně méně efektivní (oděvy). (Samuelson, Nordhaus 2013)

Na příkladu v grafu 2 níže vidíme, že díky vzájemnému obchodu mohou dvě země spolu obchodovat a tím celkově spotřebovávat více, než by byly schopny samy vyprodukovat. Nemohou-li země obchodovat, musí se každá spokojit s vlastní výrobou, země jsou omezeny svými křivkami produkčních možností. Ty jsou pro obě oblasti znázorněny příslušnou křivkou s poznámkou „křivka domácích produkčních možností“. Když se hranice otevrou a konkurence vyrovná relativní ceny obou statků, bude křivka relativních cen dána „cenovou čarou po navázání obchodu“.

Princip fungování komparativních výhod uvádím na následujícím příkladu: Produkční možnosti země A jsou 600 jednotek produktu P nebo 300 jednotek produktu Q, nebo případně jejich kombinace, např.: 300 jednotek produktu P a 150 jednotek produktu Q. Poměr výrobních možností Q/P země A je v tomto případě $\frac{1}{2}$. Produkční možnosti země B jsou 200 jednotek potravin nebo 150 jednotek oděvů.

Graf 2 Produkční možnosti země A

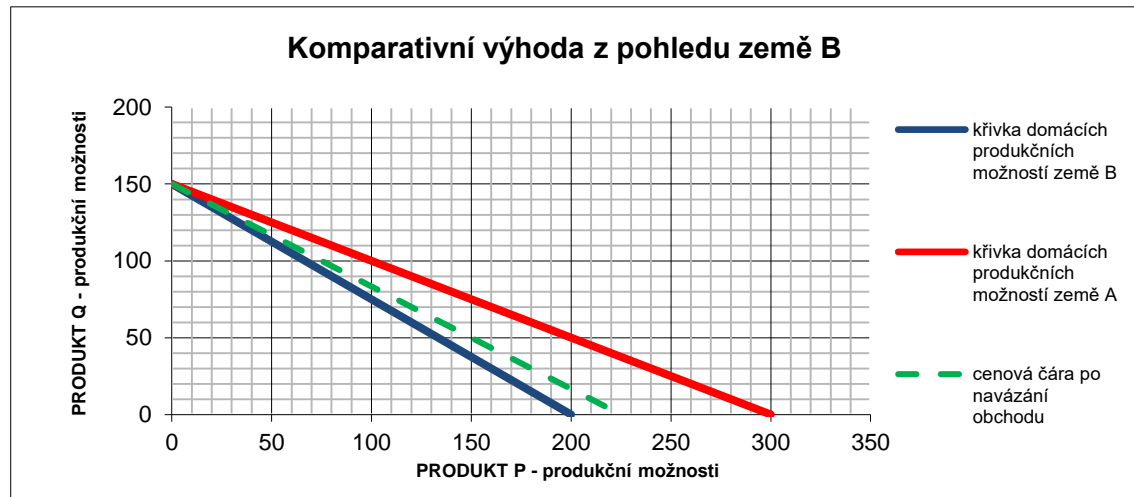

Zdroj: Samuelson, Nordhaus 2013

Poměr výrobních možností Q/P země B je v tomto případě $\frac{3}{4}$. Z výše uvedeného je zřejmé, že země A vyrobí 600 jednotek produktu P, zatímco země B pouze 200 za stejnou jednotku (čas, energie, náklady apod.), je tedy 3x efektivnější ve výrobě tohoto produktu než země B. Stejně tak v případě produktu Q, země A vyrobí 300 jednotek produktu Q, zatímco země B pouze 150 za stejnou jednotku, je tedy 2x efektivnější ve výrobě tohoto produktu než země B. I přesto, že země A je efektivnější v obou

případech výroby, vzájemný obchod může být výhodný pro obě strany, pokud se obě strany budou specializovat na výrobu produktu s vyšší relativní efektivitou, tedy země A na produkt P a země B na produkt Q a část své výroby vzájemně obchodovat za produkt, který nevyrábějí.

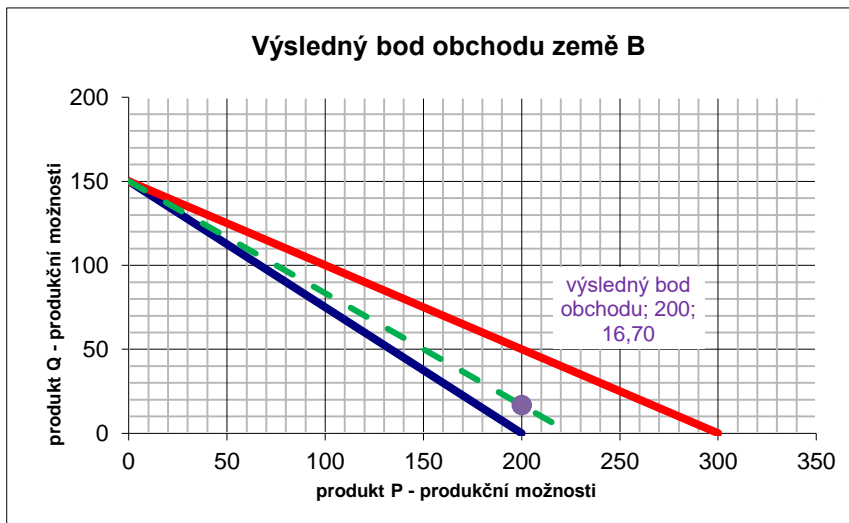
Graf 3 Produkční možnosti země B

Zdroj: Samuelson, Nordhaus 2013

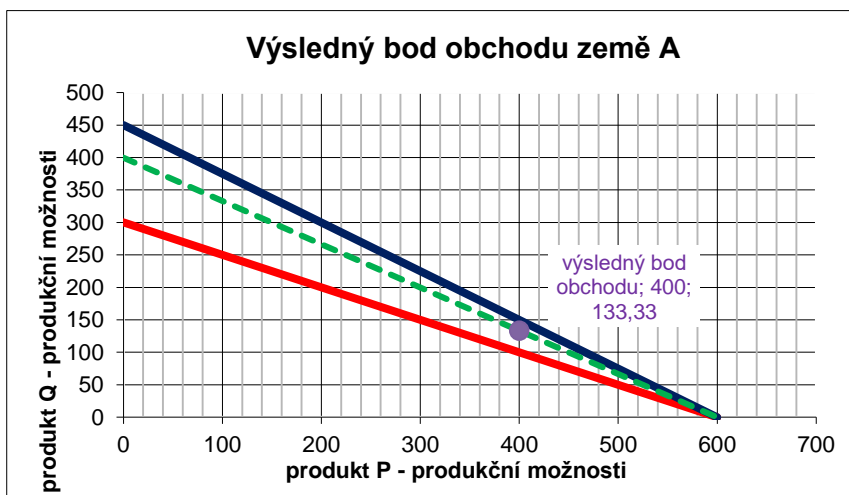
Princip komparativní metody spočívá v tom, že země A se specializuje na produkt P a vyrobí 600 jednotek produktu P, tedy 0 jednotek produktu Q. Země B se specializuje na produkt Q, vyrobí tedy 150 jednotek tohoto produktu. Země A část své produkce produktu P, řekněme 200 jednotek smění se zemí B v dohodnutém poměru za produkt Q. Tento poměr je vždy někde mezi křivkou $\frac{1}{2}$ (tak jak vyrábí země A) a křivkou $\frac{3}{4}$ (tak jak vyrábí země B), tedy např. výsledná dohoda bude poměr $\frac{2}{3}$. Země A v tomto případě získá za svých 200 jednotek produktu P, 133,3 jednotek produktu Q od země B. Výsledkem pro zemi A je tedy 400 jednotek produktu P a 133,3 jednotek produktu Q. Pokud by země A neobchodovala a vyrobila pouze 400 jednotek produktu A, byla by sama schopna vyrobit pouze 100 jednotek produktu Q, jak je zřejmé z křivky domácích možností země A. Země B vyprodukuje 150 jednotek produktu Q, z nichž 133,3 smění se zemí A za 200 jednotek produktu P, tudíž výsledek pro zemi B je 200 jednotek produktu P ze země A a 16,7 zbylých jednotek produktu Q vyrobených ve své zemi. Pokud by země B neobchodovala, při vlastní výrobě 200 jednotek produktu P, by už neměla žádnou kapacitu na výrobu produktu Q, jak je zřejmé z křivky domácích možností této země. Na vzájemném obchodu tedy získávají obě strany, přestože jedna strana je v absolutní výhodě vůči druhé, která oba produkty vyrábí s nižší produktivitou.

Graf 4 Výsledný bod obchodu (země B)

Zdroj: Samuelson, Nordhaus 2013

Graf 5 Výsledný bod obchodu (země A)

Zdroj: Samuelson, Nordhaus 2013

Předpoklady teorie komparativních výhod

Klasické předpoklady

Teorie předpokládá hladce fungující konkurenční ekonomiku. Obchod však může vést ke zhoršení problémů životního prostředí v případě, že máme lokální či globální veřejné statky. Další neefektivita může vzniknout, jsou-li ceny a mzdy nepružné, dochází-li k hospodářským cyklům či existuje nedobrovolná nezaměstnanost. Když nastanou tato makroekonomická či mikroekonomická tržní selhání, může obchod zatlačit zemi dovnitř její křivky hranice produkčních možností. Je-li ekonomika v depresi či nefunguje-li cenový systém ať kvůli problémům životního prostředí nebo něčemu

jinému, nemůžeme si být stoprocentně jisti přínosy obchodu. Například během velké deprese třicátých let, kdy nezaměstnanost prudce stoupla, a reálné produkty poklesly, zavedly všechny státy vysoká cla a objem zahraničního obchodu se prudce snížil. V období prosperity 90. let byl volný obchod stále více napadán ze strany ochránců životního prostředí. (Samuelson, Nordhaus 2013)

Rozdělení příjmů

Druhá výhrada řeší dopad na konkrétní osoby, sektory a výrobní faktory. Otevře-li se země obchodu, zvýší se její národní důchod. Země může spotřebovávat více všech statků a služeb než by bylo možné v případě uzavřených hranic. To však neznamená, že z obchodu bude mít prospěch každý jednotlivec, firma, sektor nebo výrobní faktor. (Samuelson, Nordhaus 2013)

1.3.2 Protekcionismus a merkantilismus

Pokud se zdá zřejmé, že je volný obchod vzájemně prospěšný, vyvstává otázka, proč můžeme pozorovat v pravidelných intervalech zrod nepřátelských názorů k mezinárodnímu obchodu. Tyto projevy odhaluje směr nazvaný protekcionismus. (Stiglitz, 2000)

Dříve než si jej představíme, je nutné zmínit jeden z druhů zahraničně-obchodní politiky – merkantilismus.

Merkantilistické názory byly dominantní přibližně mezi 15. a 18. stoletím v Evropě. Dle těchto názorů se moc a bohatství země vyvíjely silnými exporty ze země, zároveň stoupenci těchto názorů byli pro co největší minimalizaci importů. Výsledný přebytek exportu byl dán přebytkem drahých kovů – zlata a stříbra. Čím více měla země zlata a stříbra, tím bohatší a mocnější byla. Vláda tedy musela dělat vše pro podporu exportu a také pro odrazení a omezení importu. (Salvatore 1987) Aby země disponovala velkým množstvím zboží na export, musela produkovat více, než co by jí stačilo ke spotřebě. Lidé tak museli tvrdě pracovat za poměrně nízké mzdy. (Stiglitz 2000) Nicméně, pokud by všechny země současně nemohly vykazovat exportní přebytek (a množství zlata a stříbra by bylo fixováno v jednom určitém bodě), jedna země by mohla dosahovat pouze do výdajů jiné země. (Salvatore 2000) Adam Smith merkantilismus kritizoval, neboť za základní chybu považoval fakt, že bohatství země spočívá v zásobě drahých

kovů a ne v produktivitě jeho zásob. Srovnával tento fakt s armádou země, která přeci k boji nepoužívá zlato a stříbro nýbrž lodě a zbraně. (Stiglitz 2000)

Dnešní merkantilisté považují export také za velmi žádoucí, ale ne proto, že dochází k hromadění drahých kovů, ale k tvorbě pracovních míst. Pro stejný důvod je kritizován import, kdy dochází ke ztrátě pracovních míst a k závislosti na jiné zemi. (Stiglitz 2000)

Název protekcionismus pochází z latinského „protection“ (=ochrana), který naznačuje, čím se tento směr zabývá. Protekcionismus hlavně chrání domácí ekonomiku před negativními vlivy přicházejícími z vnějšího ekonomického prostředí. Nemůžeme s jistotou tvrdit (stejně jako u liberalismu), zda jsou opatření pozitivní či negativní. Projevuje se nejčastěji zachováním stereotypů v domácí výrobě, ve výrobní struktuře a v úrovni výrobní základny, potlačením konkurence na vnitřním trhu, pomalým technickým rozvojem, vyššími spotřebitelskými cenami, vyššími mzdami či zvýšenou zaměstnaností, inflačními tendencemi, soběstačností ekonomiky na zahraničních zdrojích. (Kalínská a kol. 2010) Argumenty ochranářství spočívají zejména v existenci zranitelnosti ekonomiky a důsledků, které z ní plynou. Skutečnost, že otvírání ekonomiky způsobuje vstup na trh zahraniční konkurence a tím i mnohdy likvidaci některých méně efektivních či slabších provozů lze chápat jako negativní a nikoli jako dočasný jev. Skutečnost, že je s těmito procesy spojena nezaměstnanost, je často nahlížena méně ekonomicky a více politicky. Jiným argumentem je obava z přílišné závislosti na dovozech, poukazuje se na to, že zranitelnost ekonomiky je z tohoto pohledu zvyšována i skutečností, že otevření ekonomiky bude mít významný vliv na makroekonomickou stabilitu. (Dvořák 1999) Za zmínku stojí i pojem „autarkie“, což vyjadřuje kompletně oddělenou ekonomiku od okolí. Ekonomika se snaží o absolutní soběstačnost, je zde tedy absence exportu a importu. Tato situace však není potěšující, vede k chudobě a zastaralým technologiím, neboť ekonomika nevyužívá komparativních výhod. (Kalínská a kol. 2010)

Nemůžeme zapomenout zmínit zlatá období protekcionismu. Jedno důležité období trvalo až do 18. století, kdy se pomalu začal prosazovat liberalismus. Dále to byla perioda začínající mezi světovými válkami. Překážky obchodu se postupně začaly odstraňovat uzavíráním bilaterálních a multilaterálních smluv ústící k dvoustranným či vícestranným dohodám o volném obchodu s ostatními zeměmi. (Kalínská a kol. 2010)

Protekcionalistická opatření můžeme rozdělit do dvou základních skupin: tarifní a netarifní. Tarifní opatření představují cla (dovozní, vývozní, prohibitivní, preferenční, diferenční, kompenzační, negociační, specifická, kombinovaná atd.). V současnosti jsou však preferována netarifní, která představují: celní přírážky, dovozní depozita, tarifní kvóty, administrativní stanovení cen, antidumpingová opatření, různá opatření kvantitativního charakteru či opatření technická a kontrolní. (Kalínská a kol. 2010)

Důvody zastánců protekcionalismu, tedy ochrany domácího trhu, byly např.: vyšší zaměstnanost neboť se zvyšovaly výrobní kapacity na domácím trhu, makroekonomická stabilita, omezená závislost na dovozech zásadních výrobků, celková ochrana domácích výrobců, ochrana zatím nerozvinutého či pomalu se rozvíjejícího průmyslu (ochrana před konkurencí ze zahraničí). (Kalínská a kol. 2010)

1.4 Prostředky obchodní politiky

Země bez obchodních překážek uskutečňují volný obchod (filosofie liberalismu), nicméně většina zemí zavádí určitou formu protekcionalismu (ochranářský přístup), to znamená, že prosazují omezení importu zboží. Politika cílicí změnit úroveň importů nebo exportů se nazývá zahraničně obchodní politika. (Stiglitz 2000) Souhrn zahraničně obchodních politik států, jejich vzájemné vazby a závislosti vytváří mezinárodní obchodní politiku. (Dvořák 1999)

Obvykle se obchodně politické prostředky, kterými stát realizuje svou zahraničně obchodní politiku, rozdělují na autonomní a smluvní. Smluvní prostředky obchodní politiky mají svůj základ v mezinárodní smlouvě, kterou je daná země vázaná a která určuje obchodně politický režim mezi jejími smluvními stranami. Autonomní prostředky obchodní politiky se neopírají o dvoustranný či mnohostranný shodný projev vůle dvou či více suverénů, tedy o mezinárodní smlouvu, ale o jednostranné rozhodnutí jednoho státu. (Dvořák 1999) Autonomní nástroje bývají historicky označovány jako primární a jsou k nim tradičně přiřazována cla. V současné době státy upravují autonomně svou obchodní politiku jen v těch částech, ve kterých nejsou vázány mezinárodní smlouvou. Z hlediska cel je tedy možno hovořit o autonomním nástroji pouze v případě všeobecné celní sazby (tzn., nebyla uzavřena dvoustranná obchodní smlouva, ani nejsou členem WTO); ostatní sazby vyplývají ze smluvních ujednání nebo sjednaných pravidel. K autonomnímu rozhodování většiny států o obchodní

politice může docházet pouze v souladu s pravidly a závazky vyplývajících z dohod a ujednání WTO. (Kalínská a kol. 2010)

1.4.1 Autonomní prostředky obchodní politiky

Autonomními prostředky jsou různá opatření vlád vydávaná jednostranně s cílem upravit nebo ovlivnit dovoz nebo vývoz zboží. Lze je rozdělit na tarifní a netarifní.

1.4.1.1 Tarifní opatření

Tarifními opatřeními rozumíme cla, což jsou dávky vybírané ze zboží při přechodu přes celní hranici. (Dvořák 1999) Jejich sazby jsou předem vyhlášeny na určité předem stanovené období, a to právním předpisem státu, tím je většinou celní sazebník. V tarifních nástrojích jsou promítnuty zejména dlouhodobé záměry obchodní politiky státu. Ostatní nástroje, byť se v jejich názvu objevuje slovo clo nebo jiné tarifní významy, je nutno zařadit k netarifním obchodním opatřením. Jsou zároveň nejtransparentnějším obchodně-politickým nástrojem – jejich výši lze relativně jednoduše vypočítat na základě předem stanovené metodiky a předem daných koeficientů. (Kalínská a kol. 2010) Cla lze dělit podle několika hledisek: Účelu, směru pohybu zboží, způsob vybírání. (Dvořák 1999)

Dle účelu

- a) Cla fiskální (finanční): cla uvalovaná zejména s cílem zajistit příjmy pro státní pokladnu, zejména ve vyspělých demokratických státech jde o naprostou vzácnost – výjimku tvoří na několik málo položek například Švýcarsko
- b) Cla ochranná: slouží k ochraně domácího trhu, vybírání dávky na celní hranici zvyšuje cenu dováženého zboží a vytváří ochranu pro domácí výrobce, kteří si mohou dovolit zvýšit ceny do blízkosti cen dováženého a clem zatíženého zboží. Toto vymezení ve výčtu jednotlivých typů cel lze zpochybnit neboť jakékoli nenulové clo je ochranné
- c) Cla prohibitivní: cla ochranná, jsou však tak vysoká že ztěžují, až znemožňují dovoz takto zatíženého zboží, cílem je ochrana domácího průmyslu
- d) Cla skleníková: výchovná, napomáhají rozvoji nově vznikajícího výrobního odvětví, často rozvojové a méně rozvinuté země
- e) Cla odvetná: odvetné opatření vůči jinému státu, který neoprávněně znesnadňuje pohyb zboží

- f) Cla negociační: slouží jako vyjednávací prostředek při obchodně politických jednáních k vynucení ústupků od druhé strany (Dvořák 1999)
- g) Cla diferenční: cla v rozdílné výši uvalovaná na stejné zboží v závislosti na splnění některých podmínek, v minulosti například na zboží dopravované na cizích lodích s cílem zvýhodnit domácí loďařské společnosti, nebo podle směru dopravy s cílem vyrovnat zatížení dopravních koridorů, lze je použít pro umožnění rozlišení původu zboží z různých skupin rozvojových zemí – např. EU zvýhodňuje ty rozvojové země, které účinně bojují s pašováním drog; někteří autoři doporučují zavedení těchto cel z důvodu kontroly vedlejších negativních dopadů např. na životní prostředí
- h) Preferenční cla: zvýhodněné celní sazby na základě recipročních dohod o volném obchodu nebo jednostranně poskytované nižší celní sazby rozvojovým a nejméně rozvinutým zemím (Štěrbová a kol. 2013)
- i) Celně kontingentní cla: platná pouze po určitou dobu, cla nižší než standardně vyměřovaná nebo nulová pro určité množství zboží (celní kvóta) dovezené v určitém období; je-li množství vyčerpáno či vymezená doba uplyne, vybere se clo v původní výši

Dle směru pohybu zboží

- a) Cla dovozní: nejběžnější obchodně politický nástroj, dávka vybírána při dovozu zboží (Dvořák 1999); účelem je ochrana domácího trhu a výroby před zahraniční konkurencí, cla se promítají do cen dovozního zboží na domácím trhu a vytvářejí tak prostor pro zisk nebo vyšší odbyt domácích výrobců stejného zboží (Štěrbová a kol. 2013)
- b) Vývozní cla: cla, která se vybírají při vývozu zboží, smysl těchto cel může mít fiskální povahu (Dvořák 1999), většinou pouze v rozvojových zemích, kde je cílem posílit příjem státního rozpočtu nebo zpomalit vývoz zboží, u něhož je na tom zájem
- c) Tranzitní cla: cla průvozní uvalována hlavně v minulosti především s fiskálním cílem; byla nahrazena, hlavně v rozvojových zemích, různými administrativními poplatky (Štěrbová a kol. 2013), mohou jimi být i např. dálniční poplatky (Dvořák 1999)

Dle způsobu vybírání (výpočtu)

- a) Cla valorická: cla vypočítaná procentní sazbou z hodnoty zboží, za hodnotu zboží se pokládá fakturovaná cena
 - b) Cla specifická: cla vyměřovaná pevnou částkou za fyzickou jednotku zboží (tunu, barel, hektolitr), tato cla nepostihují hodnotu zboží – se vzrůstající cenou zboží je celní zatížení nižší
 - c) Cla diferencovaná, klouzavá či smíšená: založeno na porovnání cla vypočítané podle hodnoty a specifického cla – vybírá se clo, které je vyšší (např. 20 % z hodnoty zboží, avšak ne méně než 100 USD za jednu tunu)
- (Štěrbová a kol. 2013)

Dopad cla na obchod je vyznačen v grafu 7 znázorňujícím produkci, dovoz a spotřebu v podmínkách volného obchodu, který následně ovlivní zavedení cla. (Samuelson, Nordhaus 2013)

Rovnováha bez mezinárodního obchodu

Za normálních okolností, kdy daný stát neobchoduje na mezinárodním trhu, je dána cena a vyráběné množství průsečíkem mezi nabídkou a poptávkou, tedy bod N na níže uvedeném grafu.

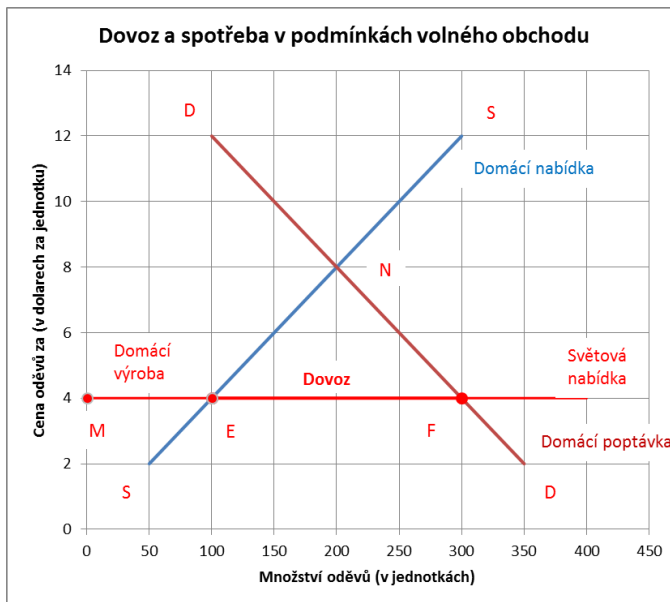
Volný obchod

Za předpokladu, že daná země může volně obchodovat, může tedy nakoupit danou komoditu na světových trzích. Dovoz této komodity bude samozřejmě výhodný pouze za předpokladu, že daná komodita na světových trzích bude levnější než cena dané komodity bez mezinárodního obchodu. V tomto případě domácí cenu určuje cena světové nabídky, tedy např. jako na obrázku níže 4 dolary za jednotku. Za tuto cenu je možné prodat v dané zemi množství, které odpovídá poptávce ve výši dané poptávkovou křivkou pro tuto komoditu, tedy v případě obrázku níže 300 jednotek. Za tuto cenu (4 dolary) je domácí výroba schopna vyprodukovat pouze 100 jednotek a zbylých 200 jednotek bude dovezeno.

V grafu 6 níže je znázorněn stav rovnováhy na trhu oděvů v případě volného obchodu. Amerika má komparativní nevýhodu ve výrobě oděvů, proto by se při rovnováze bez mezinárodního obchodu americká cena nacházela v bodě N ve výši 8 dolarů.

Světová cena však činí 4 dolary. Rovnováha v podmínkách volného obchodu nastává, když Amerika vyrábí ME, tedy 100 jednotek a dováží množství rovnající se rozdílu mezi poptávkou a domácí nabídkou, tedy EF 200 jednotek.

Graf 6 Dovozy a spotřeba v podmínkách volného obchodu

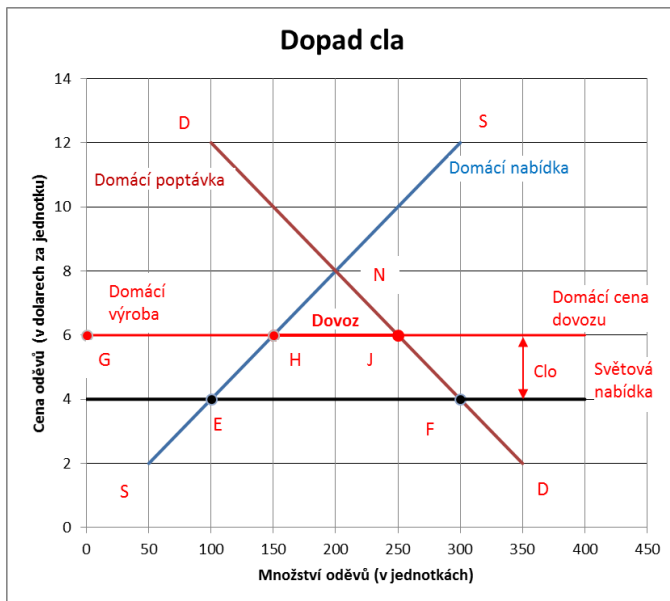

Zdroj: Samuelson, Nordhaus 2013

Clo

Většina států si chrání svůj vnitřní trh tím, že zavádějí clo. Dopad zavedení cla je vysvětlen v grafu níže. V případě, že cena dané komodity je např. 4 dolary, včetně cla 6 dolarů, potom se za tuto cenu sníží domácí poptávka z původních 300 jednotek na 250 jednotek (tedy se sníží prodané množství), ale zvýší se domácí výroba z původních 100 jednotek na 150 jednotek, dovoz poté činí pouze 100 jednotek. Zavedení cla má tudíž za následek zvýšení domácí výroby na úkor zvýšení ceny a snížení prodaného množství. Je tím však podpořena domácí výroba. Clo snižuje dovoz a spotřebu a zvyšuje domácí výrobu a cenu. Amerika nyní uvalí na dovoz oblečení clo ve výši 2 dolary, takže se cena čínských oděvů zvýší na 6 dolarů včetně cla. (Samuelson, Nordhaus 2013)

Graf 7 Dopad cla

Zdroj: Samuelson, Nordhaus 2013

Cla byla doteď prezentována jako autonomní opatření, mohou mít však povahu i smluvní. Clo smluvní se opírá o mezistátní dohodu, která může být mnohostranná či dvoustranná. Smluvní clo opírající se o mnohostrannou dohodu je založené na zacházení podle doložky nejvyšších výhod v rámci Všeobecné dohody o clech a obchodu. Clo mající základ ve dvoustranné mezistátní smlouvě je clo preferenční, celně kontingentní a skleníkové. (Dvořák 1999)

Autonomní clo je clo, které stát ukládá bez jakékoli vazby na mezinárodní ujednání. Jedná se zejména o dva druhy cel:

- cla, které stát vybírá z dovozů ze zemí, s nimiž neuplatňuje zacházení dle položky nejvyšších výhod
- cla poskytována dle Všeobecného systému preferencí (Dvořák 1999)

Celní sazby státu jsou obsaženy v celním sazebníku, což je úřední seznam, ve kterém jsou každému zboží přiřazeny celní sazby. (Kalínská a kol. 2010) Celní sazebník je součástí legislativy státu a je vydáván jednou ročně. (Štěrbová a kol. 2013)

1.4.1.2 Netarifní opatření

Netarifní překážky obchodu jsou užívány v obchodních politikách států jako nástroje protekcionismu, ať už s cílem podpory rozvoje domácí ekonomiky nebo pro ochranu před nekalými obchodními praktikami zahraničních subjektů. Původně se vyvinuly jako doplněk tarifních opatření, v současné době jejich význam převyšuje význam celních nástrojů. (Kalínská a kol. 2010)

Mezi netarifní opatření řadíme následující:

- a) Paratarifní opatření: opatření, která se vztahují k dovozní operaci, avšak nejsou to celní sazby. Jedná se o celní přírážky, dodatečné daně a přírážky, vnitřní daně a přírážky uvalované na dovoz, povinné celní ohodnocení dovozu. Dále také tarifní kvóty, které jsou kombinací množstevního nebo hodnotového omezení dovozu konkrétního zboží a cla na něj uvalovaného. Tarifní kvóty se využívají především v obchodu se zemědělským zbožím. Stejný dopad jako tarifní kvóty mohou mít povolení dovozu v návaznosti na exportní výkonnost (výrobci vývozního zboží mohou dovést potřebné vstupy až do výše ekvivalentu svého vývozu za nižší cla nebo bezcelně, dovoz nad tento objem podléhá vysokému clu) Cílem přírážek na dovoz je zvýšit jeho cenu. Pokud je mezinárodní cena vyšší než domácí, dovozní přírážka není uplatňována. Dovozní přírážky jsou v rozporu s mnohostrannými pravidly obchodu a neměly by být členy WTO používány. (Štěrbová a kol. 2013)
- b) Finanční opatření: mezi tato opatření řadíme administrativní stanovení cen (minimální ceny), dobrovolné limity vývozních cen, přírážky a odvody z cen, antidumpingová opatření a vyrovnávací opatření. (Kalínská a kol. 2010) Nejvýznamnější jsou antidumpingová opatření, jejichž konečným vyjádřením je antidumpingové clo. (Štěrbová a kol. 2013) Představuje dávku, která se vybírá z dovozu dumpingových výrobků s cílem vyrovnat rozdíl mezi vývozní cenou a normální hodnotou. Vyrovnávací opatření, resp. vyrovnávací clo je dávka, která se vybírá z dovozu subvencovaných výrobků s cílem vyrovnat rozdíl vzniklý poskytnutím subvence. Minimální cena určuje zahraničnímu vývozcovi spodní hranici ceny jím vyváženého výrobku.
- c) Automatická licenční opatření zahrnují automatické licence a monitorování dovozu, které představuje vedení evidence objemu vývozu či dovozu výrobků

ve dvou případech. Buď to vyžaduje mezinárodní smlouva, nebo existují informace svědčící o možnosti poškození výrobního odvětví a proto je třeba zjišťovat situaci na trhu. (Dvořák 1999)

- d) Kvantitativní opatření: Jde o množství omezení zahrnující kvóty, zákazy dovozu, omezení vývozu a dobrovolná omezení vývozu. (Kalínská a kol. 2010)
Je stanoveno množství, které je možno dovézt nebo vyvézt ve stanoveném období s cílem zamezit dalšímu poškození výrobního odvětví. Po vyčerpání kvóty či kontingentu je další dovoz nebo vývoz daného výrobku zakázán. (Dvořák 1999)
- e) Monopolistická opatření zahrnuje stanovení jediné dovozní organizace, povinné využití národních služeb v pojištění, dopravě apod.)
- f) Technická, sanitární a fyto-sanitární opatření představují technické regulace, inspekce, celní formality, požadavky na nezávadnost potravin apod.
- g) Opatření na kontrolu výroby a vývozu představující výrobní a vývozní subvence, zákaz a zdanění vývozu atd. (Kalínská a kol. 2010)

1.4.2 Smluvní prostředky obchodní politiky

Autonomní nástroje upravují obchodní politiku jen v těch částech, ve kterých nejsou vázány mezinárodní smlouvou. Smluvní nástroje vstupují v platnost na základě mezinárodních ujednání s jinými suverénními státy (u autonomního nástroje se jedná o jednostranné rozhodnutí suverénního státu). Základním smluvním rámcem pro obchodní politiku pro většinu států světa jsou dohody a ujednání WTO. K autonomnímu rozhodování států o obchodní politice tedy může docházet pouze v souladu s pravidly a závazky přijatými v mezinárodním obchodním systému. (Štěrbová a kol. 2013) Smluvním rámcem nejsou jen dohody WTO, ale také obchodní dohody, dohody o volném obchodu, o integračních seskupeních atd. (Kalínská a kol. 2010)

Obchodní dohody můžeme dělit na mnohostranné, vícestranné a dvoustranné. Mnohostrannými jsou označovány dohody WTO. (Kalínská a kol. 2010) Mnohostrannou obchodní politikou se rozumí činnosti států, které vyvíjejí v tomto organizovaném rámci resp. vůči němu. Jde o konfrontaci zájmů většiny států světa, z nichž vychází společný projev vůle, závazný pro všechny členské státy. (Dvořák 1999)

Bilaterální obchodní politika je vzájemným postojem dvou zemí k sobě navzájem. V podmínkách globalizace se obchodní politika odvíjí od mnohostranné, která pro ni vymezuje základní podmínky a právní rámec. Dvoustranné dohody mohou být dohody o volném obchodu, celní unii, ekonomické spolupráci atd. (Dvořák 1999)

Mezi vícestranné dohody řadíme dohody o volném obchodu nebo o vyšším stupni integračního seskupení, uzavřené mezi několika zeměmi, jako např.: NAFTA či EU. Jsou to i některé dohody WTO, které jsou výjimkou ze smluv mnohostranných (např.: Dohoda o obchodu civilními letadly). Jiným typem pak mohou být mezinárodní komoditní dohody v rámci UNCTAD a FAO – dohody o kávě, kakau, bavlně, mědi, obilí atd. (Kalínská a kol. 2010)

1.5 Mezinárodní obchodní politika

1.5.1 GATT a WTO

Pod pojmem obchodní politika lze chápat souhrn přímých a nepřímých vládních opatření, která mění prostředí, ve kterém dochází k mezinárodním obchodním transakcím. Mezinárodní obchodní politiku lze tedy chápat jako souhrn obchodních politik zemí světa. V současné době jsou podoba a směřování mezinárodní obchodní politiky značnou měrou formovány pravidly stanovenými na úrovni WTO, jejíž členská základna čítá 153 zemí světa. S tím souvisí i skutečnost, že charakter mnohostranného obchodního systému významným způsobem regulují pravidla stanovená na úrovni WTO, resp. zejména tzv. mnohostranné dohody, které WTO spravuje. (Kalínská a kol. 2010)

Historický vývoj od vzniku GATT po založení WTO

Před vznikem GATT, tedy v meziválečném období, dosahovaly v zemích s rozvinutou průmyslovou výrobou celní sazby na dovoz výrobků zpracovatelského průmyslu v průměru přes 40 %. I přes neúspěch tzv. Havanské charty, byla dohoda GATT v říjnu 1947 podepsána 23 zeměmi a vstoupila v platnost na začátku roku 1948. V dané době v sobě zahrnovala snížení celních sazeb na významnou část světového obchodu. K červnu 1988 bylo signatářskými zeměmi 96 států světa (které vytvářely cca 80 % světového obchodu), navíc dalších přibližně 30 zemí se pravidly GATT řídilo, byť nepatřilo mezi její formální účastníky. Počínaje Kennedyho kolem se začalo

spektrum projednávání otázek rozšiřovat – původně se snaha liberalizovat obchod týkala pouze celních sazeb uvalovaných na obchod se zbožím, přičemž později se na programu jednání vyskytovaly i otázky týkající se opatření netarifní povahy. Po úspěšném ukončení Uruguayského kola (a vzniku WTO se sídlem v Ženevě) se pravidla mnohostranného obchodního systému dotýkají i obchodu se službami a dalších otázek spojených s mezinárodním obchodem. Z níže uvedené tabulky vyplývá, že s rostoucím počtem signatářů GATT, resp. členů WTO, se zvyšoval a zvyšuje i počet let jednání nutných k úspěšnému zakončení jednání. (Kalínská a kol. 2010)

Tabulka 1 Průběh kol jednání v rámci GATT/WTO

Období trvání	Počet zemí	Dojednané oblasti	Místo
1947	23	Celní sazby	Ženeva
1949	13	Celní sazby	Annecy
1951	38	Celní sazby – oproti r. 1948 pokles v průměru o cca 25 p.b.	Torquay
1956	26	Celní sazby	Ženeva
1960-61	26	Celní sazby	Ženeva, tzv. Dillonovo kolo
1964-67	62	Celní sazby (pokles v průměru o cca 35 p. b.), antidumpingová opatření	Ženeva, tzv. Kennedyho kolo
1973-79	102	Celní sazby (pokles v průměru o cca 35 p. b.), netarifní opatření atd.	Ženeva, tzv. Tokijské kolo
1986-94	123	Vytvoření WTO, celní sazby, netarifní opatření, duševní vlastnictví, řešení obchodních sporů, služby, zemědělství atd	Ženeva, tzv. Uruguayské kolo
Od r. 2001	153 (k dubnu 2010)	Celní sazby, služby, investice, vládní zakázky, životní prostředí, rozvoj atd.	Kolo z Doha, resp. rozvojový program z Doha

Zdroj: Kalínská a kol., 2010

1.5.2 WTO – World Trade Organization

WTO vznikla v Uruguayském kole jako nutný institucionální rámec pro uskutečňování závazků, jejichž cílem je další uvolňování mezinárodního obchodu. Transparentnost (přehlednost, průhlednost) je jednou z hlavních myšlenek a předpokladů členství a proto tedy právo na informaci také znamená povinnost poskytovat informaci. Důležitým posláním WTO je vytvářet předpoklady pro řešení obchodních sporů mezi členy WTO. Urovnání sporů by mělo probíhat v rámci jednotného systému řešení sporů. Organizace má k dispozici mezinárodní soudní tribunál a nejvyšší odvolací fórum. V porovnání s GATT, která se za celou dobu své působnosti (47 let) zabývala pouze 300 požadavky týkající se nesouladných postojů, WTO jich jen za první tři roky vyřešila 132. WTO tedy představuje institucionální rámec pro urovnávání vztahů mezi členskými státy. WTO stojí na principu „jediného závazku“, to znamená, že všechny členské státy musí akceptovat veškeré závazky dle dohody o zřízení WTO, mnohostranné obchodní dohody a další dohody, které jsou součástí. V tomto se GATT liší od WTO, neboť dohody sjednané po dobu existence GATT byly závazné jen pro členské státy, které s dohodami souhlasily a přistoupily k nim. (Cihelková et al., 2001)

1.5.2.1 Dohody v rámci WTO

Jak z textu výše vyplývá, dohody v rámci WTO jsou dohody mnohostranné a pro všechny členské státy závazné. Počet uzavřených dohod se v současnosti pohybuje okolo šedesáti a převážná většina je výsledkem jednání Uruguayského kola GATT. Dohody v rámci WTO se týkají zboží (GATT a další doplňující dohody), služeb (GATS) a duševního vlastnictví (TRIPS). (Svatoš a kolektiv 2009)

1.5.3 GATT - Všeobecná dohoda o clech a obchodu 1994

Všeobecná dohoda o clech a obchodu 1994 zahrnuje doplněnou dohodu z roku 1947. Součástí jsou dvě zásady: zásada srovnání cizí a domácí ekonomiky a zásada nediskriminace. Z těchto zásad vycházejí i ostatní ustanovení nejen v oblasti obchodu se zbožím. (Cihelková et al., 2001)

Zásada nediskriminace se uplatňuje „nepodmíněnou doložkou nejvyšších výhod“, která reprezentuje smluvní zajištění této zásady jako nejvýznamnější závazek smluvních stran. Tato doložka je zároveň nevypověditelná a mnohostranná. V textu dohody z roku 1947 byla doložka nejvyšších výhod formulována v tomto znění: „Všechny dohody

přednosti, výsady nebo osvobození poskytnuté kteroukoliv smluvní stranou jakémukoliv výrobku pocházejícímu z kterékoliv země nebo tam určenému, budou ihned a bezpodmínečně přiznány stejnému výrobku pocházejícímu z území všech ostatních smluvních stran nebo tam určenému.“ Tato doložka se nevztahuje na výjimky, jako jsou např.: pohraniční styk, oblast volného obchodu a celní unie. (Cihelková et al., 2001)

Zásada srovnání cizí a domácí ekonomiky se uplatňuje „paritní doložkou“. Ta představuje smluvní opatření stejného zacházení s dovezeným zbožím jako se zbožím domácím. Vztahuje se zejména na stejné zacházení s vnitřními předpisy, daněmi a daněmi týkajícími se distribuce a koupě a prodeje zboží. (Cihelková et al., 2001)

1.5.4 GATS – Všeobecná dohoda o obchodu ve službách (General Agreement on Trade in Services)

Dohoda GATS obsahuje i přílohy, které formulují zvláštní režim pro konkrétní oblasti týkající se liberalizace dopravy, telekomunikací i finančních služeb. (Svatoš a kolektiv 2009)

Mezi nejvýznamnější povinnosti patří:

- Zacházení dle nejvyšších výhod – každý člen ihned poskytne službám a dodavatelům služeb jakéhokoliv člena stejně příznivé zacházení jako poskytuje podobným službám a dodavatelům služeb jakékoliv jiné země
- Transparentnost – každý člen dohody je povinen zveřejnit veškerá obecná a závazná opatření, která se vztahují k dohodě GATS, případně jsou povinni informovat WTO po zavedení nových předpisů
- Umožnění přístupu na trh obsahuje závazek zacházet s cizími a domácími dodavateli služeb stejným způsobem (Cihelková et al., 2001)

1.5.5 TRIPS – Dohoda o duševním vlastnictví v oblasti obchodu (Trade-Related Aspects on Intellectual Property Rights)

Tato dohoda určuje pravidla pro vymahatelná práva k duševnímu vlastnictví. Zahrnuje patenty, autorská práva a obchodní značky. (Svatoš a kolektiv 2009)

Základní část dohody představuje zejména závazek národního zacházení, podle kterého musí být v oblasti ochrany duševního vlastnictví občanům jiných členských zemí poskytnuto stejně výhodné zacházení, jako poskytuje země vlastním občanům. Další důležitou částí je doložka nejvyšších výhod, na základě které musí být jakákoliv poskytnutá výhoda zároveň poskytnuta občanům všech ostatních členských zemí, i kdyby mělo být toto zacházení výhodnější, než jaké poskytuje svým vlastním občanům. Dohoda stanovuje povinnosti vlád v oblasti ochrany práv k duševnímu vlastnictví a vytváří předpoklady proti padělaným výrobkům. (Cihelková et al., 2001)

1.6 Rozdíly mezi GATT a WTO

GATT byla v roce 1947 vytvořena provizorně a chyběl jí institucionální základ. Jednalo se o pravidla týkající se jen obchodu se zbožím. Nedostatkem GATT byla absence dostatečně účinného systému pro urovnávání sporů.

Na rozdíl od GATT, WTO je trvalou institucí s většími pravomocemi a její závazky jsou plné a trvalé, disponuje systémem pro efektivní urovnání sporů, který znemožňuje blokování rozhodnutí. Ve srovnání s GATT se WTO zabývá také obchodem se službami a obchodními aspekty práv k duševnímu vlastnictví. (Cihelková et al., 2001)

1.7 Trendy ovlivňující mezinárodní obchod: Globalizace a internacionalizace

Termín globalizace se objevil na přelomu 80. a 90. let, ale o jeho významu neexistuje obecná shoda. Často dochází k záměně termínů internacionalizace a globalizace, nicméně nejedná se o synonyma. Internacionalizace má vztah zejména k rostoucímu zeměpisnému šíření ekonomických aktivit přes národní hranice a sama o sobě není novým jevem. Avšak globalizace ekonomických aktivit je kvalitativně jiná, jedná se spíše o pokročilejší a komplexnější formu internacionalizace. Je také mnohem mladší než internacionalizace. K posunu od internacionalizace ke globalizaci přispěly informační technologie, díky kterým mohou podniky působit po celém světě. Obsah pojmu globalizace lze rozdělit do několika oblastí: globalizace finančních toků, energetických zdrojů, informačních toků, obchodu a trhu práce. (Cihelková et al., 2001)

Globalizace je obecně vnímána velice pozitivně. Obchod díky liberalizaci roste rychleji, díky tomu dochází k internacionalizaci podnikání (přístup k větším trhům) a tím stimuluje ekonomický růst. Internacionalizace podnikání je spojena s rostoucí konkurencí a jejím přínosu k rozvoji světové ekonomiky a životní úrovně jednotlivých zemí. (Cihelková et al., 2001)

Existují však i rizika, kterými je nepředvídatelnost změn a šoků, možnost globálních nerovností (zpomalení růstu nejchudších zemí), rostoucí nezaměstnanost (odliv kapitálu do zemí s levnější pracovní silou), zvýšení sociálních rozdílů, terorismus, kriminalita a znehodnocování životního prostředí. (Cihelková et al., 2001)

Zásadní význam při internacionalizaci má mezinárodní pohyb kapitálu, tj. možnost investovat úspory v jiných zemích než byly vytvořené (Cihelková et al., 2001)

Dřívější teorie mezinárodní výměny braly v potaz pouze samotné jednotlivé ekonomiky zanedbáváním umístění podniků, přitom jsou to právě oni, kdo produkuje a uskutečňuje nejdůležitější ekonomické vztahy mezi územími internacionalizací jejich aktivit třemi možnými různými způsoby. (Boudier 2003)

Světový trh tvoří pole působnosti podnikům. Velké podniky, stejně jako ty střední, používají různé strategie pro uspokojení světové poptávky a etablojí jejich nabídku umístěním jejich produkce na různých územích. Malé podniky sice často nemají možnost produkce ve více zemích, ale i tyto podniky musí zvažovat jejich strategii dle světového trhu. (Boudier 2003)

Tři formy internacionalizace

Mezinárodní obchod jakožto nejstarší forma internacionalizace se vyznačuje umístěním produkce v zemi A, která zboží exportuje, ale zároveň je toto zboží importováno do země B. (Boudier 2003)

Další formou internacionalizace jsou přímé zahraniční investice, kdy se podnik ze země A stane nadnárodní koupí či vytvořením poboček v zahraničí (v zemích B, C, D, adt.)

Třetí formou, nejnovější, jsou obchodní sítě. Místo zakládání poboček, které jsou přísně kontrolovány v silně strukturovaném a hierarchizovaném systému, stává se

výhodnějším navazovat smluvní vztahy s partnery, kteří se začínají objevovat v té dané zemi, zejména v zemích zažívajících rozvoj v oblasti průmyslu. (Boudier 2003)

2 Metodika

Hlavním cíl této bakalářské práce spočívá ve zhodnocení zahraničního obchodu mezi Českou a Alžírskou republikou a vymezení hlavních vývojových trendů.

Jednotlivé cíle práce:

- Základní vymezení pojmů a vybraných teorií zahraničního obchodu
- zahraniční obchod ČR – celkový vývoz, dovoz a jejich komoditní a teritoriální struktura
- zahraniční obchod Alžírsko – celkový vývoz, dovoz a jejich komoditní a teritoriální struktura
- Vymezení vzájemného zahraničního obchodu mezi Českou a Alžírskou republikou – vývoz, dovoz a jejich komoditní struktura, obchodní bilance
- Vyzdvižení faktorů ovlivňujících zahraniční obchod

Praktická část se zprvu soustředí zvláště na každou ekonomiku a její zahraniční obchod. Zahraniční obchod je popsán jednak z hlediska komoditní struktury tak z hlediska teritoriální struktury zemí, se kterými Alžírsko a Česká republika obchoduje. Celkově je shrnut vývoz a dovoz obou zemí. Poslední část se týká vzájemného zahraničního obchodu, jeho komoditní struktury a případných faktorů, které ovlivňují spolupráci těchto dvou zemí.

V teoretické části (řešerši) bakalářské práce byly použity informace z literárních zdrojů. Naopak v praktické části bylo čerpáno z internetových zdrojů, databází a oficiálně poskytnutých informací. Informace pocházející z těchto zdrojů jsou zpracovány ve formě grafů a tabulek, doplněny vlastními výpočty a následně okomentovány.

V praktické části jsou hlavními zdroji informací oficiální internetové stránky Českého statistického úřadu, Czech Trade pro ČR a Direction des douanes pro Alžírsko.

3 Praktická část

3.1 Alžírsko

Oficiální název státu je Alžírská demokratická a lidová republika (République Algérienne Démocratique et Populaire), leží na severu Afriky na pobřeží Středozemního moře a spadá do regionu Maghrebu, hlavním a také největším městem je Alžír. Počet obyvatel v současné době čítá 39,5 mil. obyvatel a s rozlohou 2 381 741 km², čímž představuje druhou největší zemi Afriky. Alžírsko sousedí s Tuniskem, Libyí, Nigerem, Mali, Mauritánií, Západní Saharou a Marokem. Národní měnou je alžírský dinár. (Alžírské velvyslanectví, 2016)

Obrázek 1 Vlajka Alžírka

Zdroj: Algeria, 2016

3.1.1 Historie

Historické události v Alžírsku mají dopad i na současnou situaci. Alžírsko získalo nezávislost v roce 1962, kdy přestalo být francouzskou kolonií. V této době měla na vládu země největší vliv alžírská armáda, jejíž dominantní postavení přetrvává doteď. První kroky samostatného Alžírka vedly přes budování socialismu a financování projektů z prodeje ropy, ale bohužel se začala rozmáhat korupce mající vliv na politickou, ekonomickou a finanční situaci v zemi. 80. léta zaznamenala kvůli pádu cen ropy krizi, dále sílily rostoucí sociální nepokoje ve znamení protestů proti vládě jedné strany, což mělo být změněno roku 1991, kdy volby vyhrála Islámská fronta spásy (IFS). Avšak výsledky voleb byly vlivem nesouhlasu armády zrušeny. Tento krok následně vedl k občanské válce (zpočátku útoky na politiky, novináře, postupně i na

stranu obyvatel). Tyto střety si v letech 1992-2002 vyžádaly 160 000 obětí. (100+1, 2013)

Rok 2011 byl pro řadu arabských států vlnou revolucí. Alžírsko, kde nový a omezený demokratický režim získal legitimitu, se tento trend netýkal. Země nadále přežívá z peněz získaných z exportu nerostných surovin a obav z návratu občanské války ničící zemi v devadesátých letech. (Oficiální portál informačního centra o NATO, 2012)

Vnitřní politická situace v Alžírsku stále není stabilní a hrozí problémy, kterým je např. stav mladé generace trpící nezaměstnaností, další problém tkví ve struktuře ekonomiky plně závislé na exportu nerostných surovin, které státu přináší vysoké zisky, ale nevytváří nová potřebná pracovní místa. Ekonomika je tím pádem také velmi zranitelná kvůli možnému pádu cen ropy. (Oficiální portál informačního centra o NATO, 2012)

3.1.2 Vnitřní politika

V čele státu stojí prezident. Vláda alžírské republiky v čele s premiérem čítá 34 členů. (Portail du premiere ministre, n.d.)

Alžírský parlament má dvě komory, dolní komoru představuje Národní shromáždění (Assemblée populaire nationale) a horní komoru Národní rada (Conseil de la nation). Politická strana Fronta národního osvobození (FLN) má v Národním shromáždění převahu (207 křesel ze 462), hned za FLN se drží Národní demokratické shromáždění (70 křesel) a 49 křesel drží Společenské hnutí pro mír sdružující tři islamistické strany. (France Diplomatie, 2015)

3.1.3 Doprava

Alžírsko se svou rozlohou 2 381 741 km² řadí na desáté místo v celosvětovém srovnání. Pro srovnání rozloha České Republiky je 78 865 km², Alžírsko je tedy přibližně 30x větší rozlohou. Doprava je velmi důležitou podmínkou fungování průmyslu a obchodu v zemi. (Nations Encyclopedia, n.d.)

Letiště

Alžírsko má 4 hlavní letiště, v Algeris, Oran, Annaba a Constantine, která jsou poměrně moderní. Některé aerolinky ukončili provoz do Alžírska v prosinci 1994, v návaznosti na únos letadla společností Air France na letišti Houari Boumedienne. Mnoho

Evropských aerolinek, s výjimkou Air France, obnovili lety v roce 1999. Národní dopravce Air Algerie létá do 37 destinací v Evropě, Africe a Blízkém Východě a přepraví 3 mil. pasažérů ročně. Záměry, které jsou v realizaci od roku 2001, jsou modernizace národních letišť a zvýšení jejich kapacit a privatizace Air Algerie. (Nations Encyclopedia, n.d.)

Železnice

V Alžírsku je celkem 3 973 km železnic, z toho 2 888 km standartního rozchodu 1435mm, 283 km těchto drah je elektrifikováno a 215 km těchto drah je dvoukolejných. Úzkorozchodných tratí s roztečí 1 055 mm je zde 1 085 km. Pro srovnání, Česká Republika má 9 435 km železničních tratí, podstatná část (9 341 km) je se standartní roztečí. Ve srovnání na rozlohu tedy v Alžírsku 1 km železnice připadá na rozlohu cca. 600 km², v České Republice 1 km železnice připadá na cca. 8,4 km². (Central Intelligence Agency, 2016)

Silniční doprava

Alžírsko má jednu z nejhustších silničních sítí na Africkém kontinentě. Dle zdroje Algeria Infrastructure, se zvýší počet automobilů do roku 2025 ze současných 8 mil na více než 20 mil. Hlavní město je denně domovem pro přibližně 4 miliony automobilů. V současné době 97 % dopravy v Alžírsku je zajišťován prostřednictvím pozemních komunikací. (Algeria Infrastructure, 2016)

Námořní doprava

Alžírské pobřeží má 51 přístavů: obchodních, ropné, rybářské. 19 přístavů infrastruktury (obchodní a rybářské) a 4 letiště byly vybudovány v letech 2000 – 2012, ve shodě s 5 letými plány v letech 2001-2005 a 2005 -2009. Vláda uvolnila 160 mil. € na vybavení několika národních přístavů novými řídicími systémy, systémy bezpečnosti a výměny informací. 9,6 mil € bylo přiděleno na renovaci strategické infrastruktury přístavu Oran. (Algeria Infrastructure, 2016)

3.2 Ekonomická situace Alžírsko

Alžírská ekonomika je do značné míry závislá na světových cenách ropy, jakožto hlavního zdroje příjmů státního rozpočtu. Odvětví těžby a zpracování ropy je páteří

ekonomiky čítající přibližně 60 % rozpočtových příjmů, 30 % HDP a 95 % příjmů z exportu. Alžírsko má desáté největší rezervy zemního plynu na světě a je šestým největším vývozcem zemního plynu a to jej řadí na 16. místo v ropných rezervách. Vývoz uhlovodíků umožnilo Alžírsku udržet makroekonomickou stabilitu, vybudovat velké množství devizových rezerv a udržet velice nízký zahraniční dluh pohybující se okolo 2 % HDP. (Central Intelligence Agency, 2016)

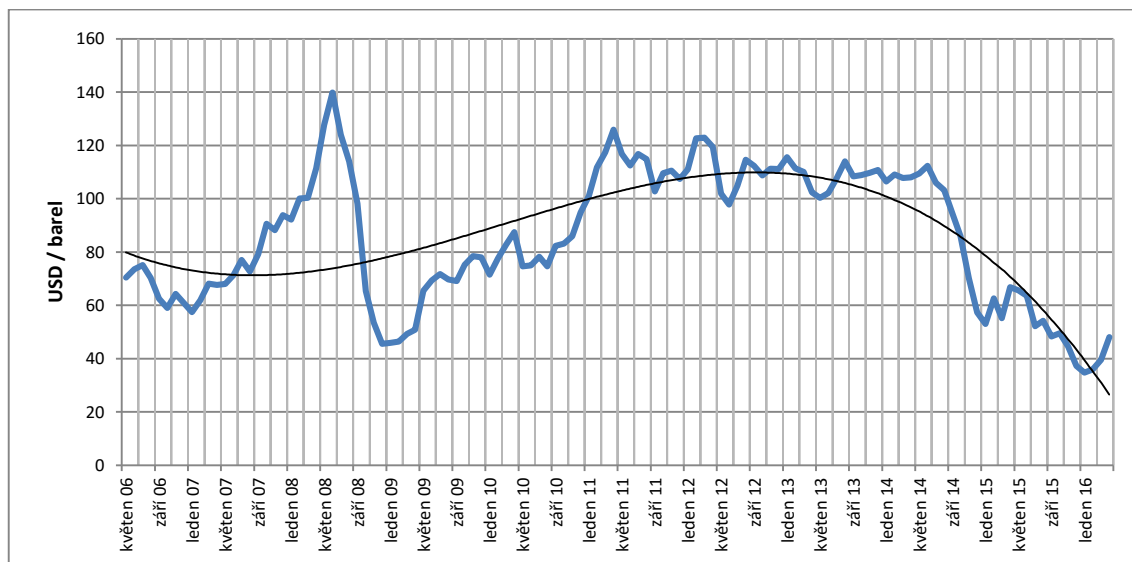
Dlouhodobé ekonomické plány zahrnují mimo diversifikace ekonomiky za účelem menší závislosti na uhlovodíkovém průmyslu také podpoření soukromého sektoru, přilákání zahraničních investic a zajištění pracovních míst a snížení nezaměstnanosti. Poslední dva pětileté plány (2004-2009 a 2009-2014) se snažily o diversifikaci a liberalizaci národní ekonomiky. Za úkol také měly zlepšení a modernizaci infrastruktury a zavedení opatření pro soukromé investice. V neposlední řadě se ekonomika začala otevírat světu. (France Diplomatie, 2015)

1. září roku 2005 vstoupila v platnost asociační dohoda s EU, která má za cíl rozvinutí a prohloubení spolupráce Alžírska s členskými zeměmi EU, především v oblasti obchodní a ekonomické, dohoda předpokládá postupné snižování dovozních cel, směřující k vytvoření zóny volného obchodu do roku 2017. Od roku 2005 je Alžírsko členem GAFTA (Greater arab free trade area) neboli GZALE (Grande zone arabe de libre échange) – smlouva Ligy arabských států směřující k zóně volného obchodu, která počítá s progresivním snižováním celních opatření a odstranění netarifních opatření. (Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2006)

Od roku 2014 Alžírsko čelí prudkému poklesu cen ropy. V průběhu června – prosince 2014 poklesly ceny ropy o 44%, což značně ovlivňuje celkovou ekonomiku státu. V této souvislosti se vláda zaměřuje na otázku udržitelnosti veřejných financí a urgentní potřebu diversifikace ekonomiky. Vládní plán na roky 2015-2019 zahrnuje plán na zvládnutí nízkých cen ropy bez dopadu na sociální a investiční projekty. Toto zahrnuje zmrazení počtu státních zaměstnanců (s výjimkou zaměstnanců ve vzdělávání a lékařskou péči) v roce 2015, odložení hlavních ne-prioritních investičních projektů (železniční a tramvajová síť), využití bank na financování projektů 5 letého plánu, které jsou mimo rozpočet a znovuzavedení dovozních licencí s cílem racionalizovat a zredukovat import bez podkopání liberalizace zahraničního obchodu. (African Economic Outlook, 2015)

Vzhledem k tomu, že ekonomika celé země je závislá na ceně ropy, která ovlivňuje celkové hospodářství, jeví se jako vhodné uvést vývoj průměrné ceny ropy – viz následující graf 8.

Graf 8 Vývoj průměrné ceny ropy typu BRENT

Zdroj: Investing, 2015

Z uvedeného grafu 8 je patrný výrazný propad cen ropy v roce 2009, po kterém následovala první vlna opatření omezujících zahraniční obchod. V roce 2009 byly alžírskou vládou omezeny podmínky pro vstup zahraničního kapitálu ve formě společných podniků s alžírskými partnery, přičemž podíl zahraničního kapitálu v podniku nesmí překročit 49 %. Zároveň existuje předkupní právo alžírského státu v případě prodeje. Rizikem investování v Alžírsku jsou tedy mj. administrativní opatření, která jsou obtížně předvídatelná (Ministerstvo zahraničních věcí, 2015).

3.2.1 Makroekonomické ukazatele

3.2.1.1 HDP

Tabulka 2 níže představuje vývoj HDP Alžírsku v období 2005-2015. Za zmínku stojí rok 2011, který sice přinesl pokles růstu HDP, ale v kontextu bouřlivého období, které otřásalo regionem, si Alžírsko nevedlo špatně hlavně díky nárůstu exportních příjmů a značným devizovým rezervám. (Oxford Business Group, 2012)

Rok 2012 přinesl zlepšení v podobě 0,5% růstu i přesto, že největší obchodní partner EU-se nacházel v recesi a inflace byla pořád ještě aktuální. (Oxford Business Group, 2013)

Růst HDP zpomalil roku 2013 o 0,5% z důvodu stálého poklesu produkce ropy, ale také kvůli snížení veřejných výdajů, nicméně tyto negativní faktory byly částečně vykompenzovány investicemi státem vlastněných podniků a poptávkou ze strany soukromých subjektů. (Fonds monétaire international, 2014)

Roku 2014 však došlo k nárůstu nad očekávaná 4 %. Růst byl spojený s oživením produkce ropy. (Perspectives Economiques en Afrique, 2015)

V loňském roce došlo k poklesu růstu HDP na 3,9 %. Alžírsko bylo velmi ovlivněno prudkým pádem cen ropy, která tvoří 98 % vývozu a 60 % příjmů do rozpočtu. Aby země čelila tomuto problému, omezila dovoz do země. (Moniteur du commerce international, n. d.)

Díky snahám vlády o diversifikaci průmyslu jsou odhady pro nadcházející rok pozitivní a počítají s růstem HDP. (Oxford Business Group, 2016)

Tabulka 2 Vývoj HDP Alžírsko 2005-2015

rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
HDP (mld. USD)	103,20	104,95	108,52	110,69	112,46	116,51	119,77	123,73	127,19	132,41	136,11
růst HDP (%)	5,9	1,7	3,4	2	1,6	3,6	2,8	3,3	2,8	4,1	3,9

Zdroj: *perspective.usherbrooke.ca, fr.tradingeconomics.com*

3.2.1.2 Nezaměstnanost

Míra nezaměstnanosti zůstává vysoká v poměru s ostatními ekonomikami. I když došlo k poklesu za poslední desetiletí. Celková míra nezaměstnanosti značně klesla od roku 2000, kdy činila téměř 30 %. Zde hrály roli demografické faktory, snížila se míra porodnosti a výsledkem toho byl pomalejší růst populace. Nezaměstnanost mladých lidí je stále velice vysoká a jeví se jako velmi obtížné najít pro tento problém řešení. Vzhledem k demografickým trendům nezaměstnanost mladých lidí bude pravděpodobně stále bez poklesu. Vysoká míra nezaměstnanosti se také týká žen a lidí s vyšším vzděláním. Zatímco nezaměstnanost žen je zapříčiněna hlavně společenskými faktory, nedokonalosti trhu práce jsou příčinou nezaměstnanosti mladých absolventů.

Příčinou je hlavně nevyváženost nabídky a poptávky na trhu práce, neboť alžírská ekonomika nebyla schopna vytvořit místa poptávající vyšší kvalifikaci. Vzniká tu nevyváženost mezi požadovanými obory v soukromém sektoru a obory, kde je přebytek nabídky (společenské vědy, právo, školství). I zde by byla prospěšná diversifikace ekonomiky, jelikož ropný průmysl neskýtá mnoho možností pro zaměstnání velkého množství uchazečů. (International monetary fund, 2012)

Níže v tabulce 3 je zaznamenán vývoj míry nezaměstnanosti v letech 2005-2015.

Míra nezaměstnanosti se pomalu snižovala do roku 2009, poté zůstala téměř neměnná. Roku 2013 byly ekonomické výsledky příznivé i co do snížení míry nezaměstnanosti. Nicméně, o rok později dosáhla míra nezaměstnanosti 10,6 %. Zvyšující se tendence se promítla i do loňského roku, kdy došlo k nárůstu míry nezaměstnanosti o dalších 0,6 % a očekává se, že bude i nadále stoupat. Více se týká žen a mladých lidí. Je samozřejmě velký nepoměr mezi městy a vesnicemi. (Moniteur du commerce international, n.d.)

Tabulka 3 Vývoj míry nezaměstnanosti Alžírsko 2005-2015

rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Míra nezam. (%)	15,3	12,3	13,8	11,3	10,2	10	10	11	9,8	10,6	11,2

Zdroj: *perspective.usherbrooke.ca, fr.tradingeconomics.com*

3.2.1.3 Inflace

Jak můžeme vidět v tabulce 4 níže, inflace měla od roku 2008 vzestupnou tendenci s vrcholem roku 2009 a poté hlavně roku 2012, kdy dosáhla vysokého růstu, avšak v nadcházejícím roce růst zpomalil díky vyrovnaní rozpočtu a opatrnější měnové politice. (Fonds monétaire international, 2014)

V roce 2014 i nadále klesala. Už v druhém semestru roku 2012 rozhodla Alžírská banka o intervenci – o snížení přebytku likvidity na peněžním trhu. Tento počín se ukázal jako úspěšný, v roce 2014 tak činila míra inflace 2,9 %. (Perspectives économiques en Afrique, 2015) V loňském roce se inflace výrazně zvýšila. Zde byl velký pokles cen surovin vykompenzován depreciačí alžírského dináru vůči dolaru. (Moniteur du commerce international, n.d.)

Tabulka 4 Vývoj míry inflace Alžírsko 2005-2015

rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Míra inflace (%)	1,4	2,3	3,7	4,9	5,7	3,9	4,5	8,9	3,3	2,9	4,8

Zdroj: *perspective.usherbrooke.ca, www.focus-economics.com*

3.3 Ekonomická situace České republiky – makroekonomické ukazatele

3.3.1 HDP

Vývoj hrubého domácího produktu v období 2005-2015 je zaznamenán v tabulce 5. Česká republika zaznamenala v loňském roce 4,2 % celoročního růstu, což ji řadí na první místo co do růstu mezi evropskými zeměmi a na třetí místo mezi zeměmi OECD a stává se tak nejlepším výsledkem od roku 2007. Ve druhém čtvrtletí roku 2015 dosahoval meziroční růst až 4,4 %. Už předchozí odhady předpokládaly na základě příznivých trendů v ekonomice takto vysoký růst. Tento výsledek s sebou nese pozitiva ve jménu posílení zaměstnanosti, příjmů do státního rozpočtu a také rychlejší přiblížení České republiky k ostatním zemím EU. (ČTK, 2015) Růst se týkal rovnoměrně více odvětví české ekonomiky: zpracovatelský průmysl (růst 7 %), stavebnictví (3,1 %), služby jako je obchod, doprava ubytování (2,8 %). (Novinky, 2015) Pozitivně nejspíše přispěla domácí poptávka a investice (Raiffeisen Bank, 2015), ale hlavně dočerpání prostředků z evropských fondů, nízké ceny ropy a nízká inflace podpořila spotřebu domácností. Fakt, že si česká ekonomika vede dobře je pozitivní i z hlediska neintervence ČNB ve změkčování měnových podmínek. (ČTK, 2015) Výhledově se dá usuzovat dle mezičtvrtletního poklesu HDP na konci roku 2015 (odstávky v průmyslové výrobě), že ekonomika zpomalí (aktuální odhad růstu je 2,5 % pro rok 2016) a přejde do recese. Před krizí v roce 2007 byl zaznamenán růst o více než 5 %, roku 2008 se však propadl přibližně o polovinu a v následujících letech 2009, 2012 a 2013 hrubý domácí produkt klesal. Ekonomika pak posílila předloni cca o 2 %. (ČTK, 2016)

Tabulka 5 Vývoj HDP ČR 2005-2015

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
mld.Kč	3 258,0	3 507,1	3 831,8	4 015,3	3 921,8	3 953,7	4 022,5	4 041,6	4 077,1	4 260,9	4 472,3
%	6,4	6,9	5,5	2,7	-4,8	2,3	2,0	-0,9	-0,5	2,0	4,2

Zdroj: *Czech Trade, 2015*

3.3.2 Nezaměstnanost

Nezaměstnanost se v ČR drží pod evropským průměrem. Hodnoty jsou zaznamenané v tabulce 6. Nejaktuálnější záznamy o nezaměstnanosti vykazují velmi pozitivní čísla. Nezaměstnanost má klesající tendenci, z února na březen toho roku klesla o dvě desetiny na 6,1 %. Množství nezaměstnaných lidí vykazovalo nejnižší březnovou hodnotu od roku 2008 a naopak počet nabízených volných míst čítá nejvyšší březnovou hodnotu od roku 2008. Meziročně pak rozdíl čítá pokles o 1 %.

Aktuálně se klesající trend přičítá hlavně sezonním faktorům, kde jsou nabídky práce např. ve stavebnictví, zemědělství či cestovním ruchu. Nicméně, české ekonomice se daří jako celku, zaznamenává se velká ochota zaměstnavatelů investovat do nových provozoven či rozšiřování stávajících, přispívá i spotřeba domácností.

Ve sledovaném období měla Česká republika nejvyšší nezaměstnanost v roce 2005, nicméně stále se držela pod průměrem EU. (ČTK, 2016) Zlom nastal na konci roku, kdy nezaměstnanost začala prudce klesat a byla v té době nejnižší za posledních osm let. Nezaměstnanost měla klesající tendenci i nadále, avšak v roce 2009 ji nepříznivě ovlivnila světová hospodářská krize (Aktuálně, 2007), v roce 2010 rostla pomaleji, nicméně byla stále vysoká. Tempo koncem roku zpomalilo a rok 2011 vykazoval již nižší míru nezaměstnanosti. (Aktuálně, 2010) V polovině roku pak nezaměstnanost patřila k nejnižším v Unii. (Aktuálně, 2011)

Tyto pozitivní trendy by měly zůstat i po zbytek letošního roku. Tento fakt s sebou může nést i další vlivy jako je požadování zvýšení mezd.

Míra nezaměstnanosti by měla být tento rok nižší, prognóza je 4,4 %. (ČTK, 2016) Ke snižující se nezaměstnanosti je nutno také zmínit snižující se množství vhodných uchazečů, tato skutečnost se letos nejspíše ještě zintenzivní. Pro průmyslové podniky tento fakt představuje bariéry v rozšíření výroby. (Kurzy, 2016)

Tabulka 6 Vývoj obecné míry nezaměstnanosti ČR

Obecná míra nez.	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
%	7,9	7,1	5,3	4,4	6,7	7,3	6,7	7,0	7,0	6,1	5,0

Zdroj: Czech Trade, 2015

3.3.3 Inflace

Hodnoty míry inflace jsou zaznamenány v tabulce 7. Míra inflace loňského roku činila pouze 0,3 %. Tím se stává nejnižší mírou inflace od r. 2003 (0,1 %) a celkově v historii ČR je tak druhou nejnižší hodnotou (dle údajů ČSU). Loňská míra inflace je hlavně dána globálním propadem cen minerálních paliv a světově nízkou inflací. Zatímco se počítá se snižující se nezaměstnaností, odhad průměrné inflace pro letošní rok je 0,5 %, pro rok 2017 jsou aktuální odhady na 1,4 %. (ČTK, 2016)

Tabulka 7 Vývoj míry inflace ČR 2005-2015

Míra inflace	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
%	1,9	2,5	2,8	6,3	1,0	1,5	1,9	3,3	1,4	0,4	0,3

Zdroj: Czech Trade, 2015

3.4 Zahraníční obchod České republiky

Česká republika je velmi intenzivně zapojena do mezinárodního obchodu. Nejdůležitějšími exportními položkami v období 2005-2015 byly stroje a dopravní prostředky, polotovary a materiály a průmyslové spotřební zboží. Nejdůležitějším obchodními partnery v oblasti vývozu jsou státy EU, zejména Německo, Slovensko a Polsko.

3.4.1 Obchodní bilance ČR

ČR dovážela ve sledovaném období zejména stroje a dopravní prostředky, polotovary a materiály a chemikálie a příbuzné výrobky. Nejdůležitějším obchodními partnery v oblasti dovozu je Německo, Čína a Polsko. V tabulce 8 jsou uvedeny hodnoty vývozu a dovozu jak v CZK tak v USD s ohledem na příslušný kurz v daném roce, dle údajů z ČSU.

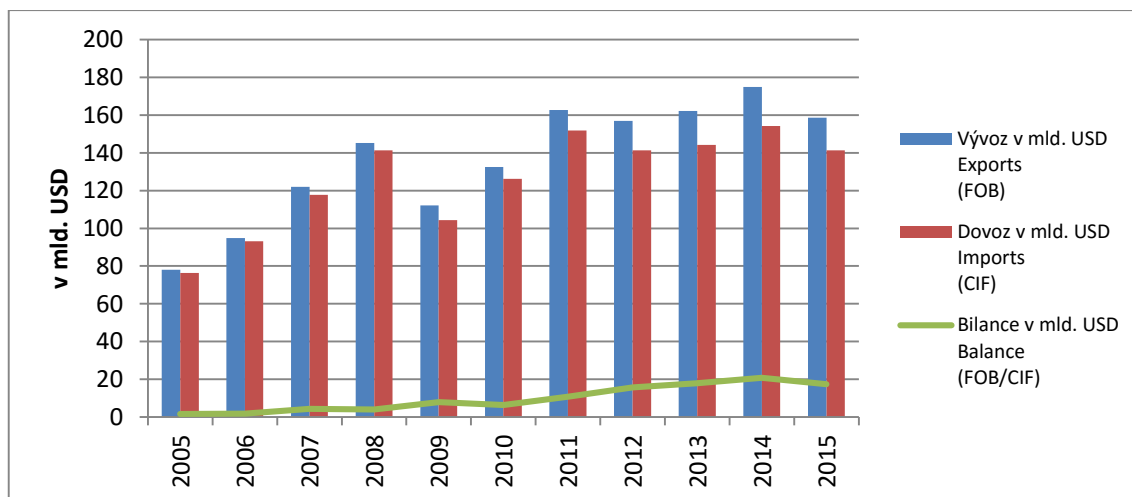
Tabulka 8 Vývoz, dovoz, bilance ČR 2005-2015

Rok	CZK/USD	Vývoz v mld. CZK (FOB)	Vývoz v mld. USD (FOB)	Dovoz v mld. CZK (CIF)	Dovoz v mld. USD (CIF)	Bilance mld. CZK (FOB/CIF)	Bilance v mld. USD (FOB/CIF)
2005	23,947	1 869	78	1 830	76	39	1,61
2006	22,609	2 145	95	2 105	93	40	1,76
2007	20,308	2 479	122	2 391	118	88	4,33
2008	17,035	2 474	145	2 406	141	67	3,95
2009	19,057	2 139	112	1 989	104	150	7,85
2010	19,111	2 533	133	2 412	126	121	6,34
2011	17,688	2 879	163	2 688	152	191	10,81
2012	19,583	3 073	157	2 767	141	306	15,61
2013	19,565	3 175	162	2 823	144	351	17,95
2014	20,746	3 629	175	3 200	154	429	20,69
2015	24,6	3 902	159	3 476	141	426	17,33

Zdroj: ČSU

Graf 9 znázorňuje vývoj vývozu a dovozu do ČR. Pokles vývozu i dovozu v roce 2015 je způsoben zejména oslabením koruny vůči dolaru, z hodnoty 20,746 CZK/USD v roce 2014 na hodnotu 24,6 CZK/USD v roce 2015. V korunách došlo k propadu obchodní bilance o 0,7 % z hodnoty 429 mld. korun na hodnotu 426 mld. korun, v USD to však vzhledem k oslabení koruny znamenalo pokles bilance o 16,2 %.

Graf 9 Zahraniční obchod ČR se zbožím v přeshraničním pojetí v mld. USD (2005-2015)

Zdroj: ČSU

Vývoj celkové obchodní bilance je vynesena křivkou bilance v grafu 9. Za zmínku stojí rok 2009, který měl na obchodní bilanci České republiky pozitivní vliv, dopad finanční krize nebyl tak významný na vývoz zboží jako na jeho dovoz. Výsledkem byla hodnota pozitivní obchodní bilance ve výši 7,85 mld. USD (150 mld. korun). Od roku 2010 pak obchodní bilance trvale roste až do roku 2014. K poklesu došlo v roce 2015,

kdy se meziročně zvýšil vývoz o 7,53 %, zatímco u dovozu došlo k růstu 8,63 %. Druhým faktorem, který nepříznivě ovlivnil pokles bilance v USD, bylo oslabení koruny vůči dolaru. Vlivem tohoto oslabení koruny pak došlo k poklesu vývozu v dolarech o 9,32 % a poklesu dovozu o 8,39 %. Celková bilance se tedy snížila o 16,2 %.

3.4.2 Komoditní struktura vývozu ČR

Komoditní struktura ČR byla ve sledovaném období velice stabilní. Mezi nejvíce vyvážené komodity tradičně patří stroje a dopravní prostředky, polotovary a materiály a průmyslové spotřební zboží. Následující tabulka 9 udává objem vývozu jednotlivých komodit v mld. USD.

Tabulka 9 Komoditní struktura vývozu ČR 2005-2015, údaje v mld. USD

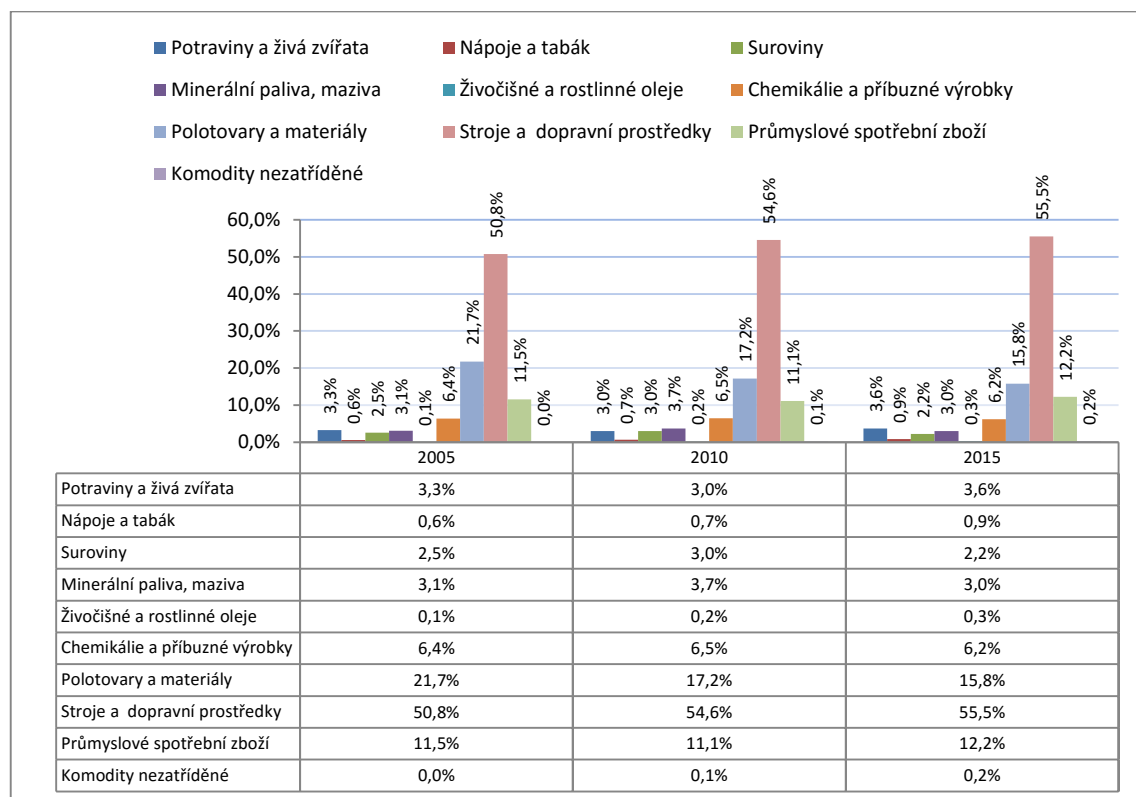
rok	CZK / USD	Celkem v mld. USD	Potraviny a živa zvířata	Nápoje a tabák	Suroviny	Minerální paliva, maziva	Živočišné a rostlinné oleje	Chemikálie a příbuzné výrobky	Polotovary a materiály	Stroje a dopravní prostředky	Průmyslové spotřební zboží	Komodity nezatříděné
2005	23,947	78	2,5	0,4	2,0	2,4	0,1	5,0	17,0	39,6	9,0	0,0
2006	22,609	95	2,7	0,5	2,4	2,7	0,1	5,7	19,7	50,5	10,4	0,0
2007	20,308	122	3,5	0,7	3,2	3,3	0,1	7,1	24,7	66,2	13,2	0,0
2008	17,035	145	4,6	1,0	3,8	4,9	0,2	8,6	28,3	78,1	15,6	0,1
2009	19,057	112	3,9	0,8	3,0	4,1	0,2	7,2	19,8	60,1	13,1	0,1
2010	19,111	133	4,0	0,9	4,0	4,9	0,2	8,6	22,8	72,3	14,7	0,2
2011	17,688	163	5,2	1,0	4,6	6,2	0,3	10,2	28,7	89,1	17,4	0,2
2012	19,583	157	5,5	1,0	4,4	6,1	0,5	9,7	27,2	84,9	17,4	0,2
2013	19,565	162	5,9	1,2	4,3	5,0	0,5	10,4	28,1	87,4	19,1	0,4
2014	20,746	175	6,3	1,3	4,3	4,8	0,5	11,6	28,8	96,3	20,6	0,4
2015	24,6	159	5,8	1,4	3,5	4,7	0,5	9,8	25,1	88,0	19,4	0,4
TOTAL 2005-2015		50,0	10,1	39,5	49,1	3,0	93,8	270,2	812,7	170,0	2,0	

Zdroj: ČSU

Komoditní struktura vývozu ČR, která je zobrazena v grafu 10, jednoznačně ukazuje na dlouhodobě silný a stabilní strojírenský průmysl v České republice. V komoditě stroje a dopravní prostředky jsou zastoupeny zejména osobní automobily jejich komponenty nebo části, ale i výrobní stroje a zařízení. Vývoz motorových vozidel však značně převládá, vývoz motorových vozidel v roce 2014 činil 731 mld. korun, zatímco vývoz strojů a zařízení 417 mld. korun. V roce 2015 pak vývoz motorových vozidel zaznamenal růst na 821 mld. korun a stroje a zařízení 444 mld. korun. Další významnou komoditou jsou polotovary a materiály. V této komoditě je nejvýznamnější vývoz

základních kovů, roce 2014 činil tento vývoz 153 mld. korun, v roce 2015 144 mld. korun, dle údajů ČSU.

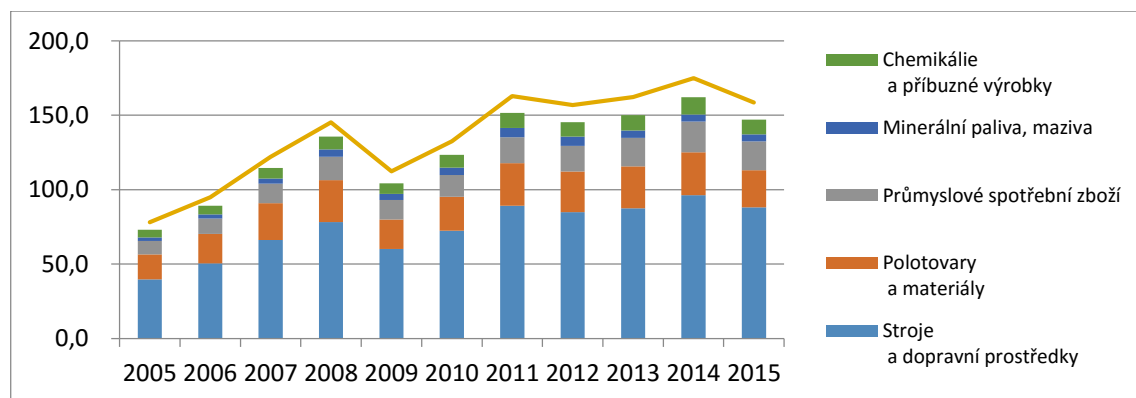
Graf 10 Komoditní struktura vývozu ČR 2005, 2010, 2015

Zdroj: ČSU

Následující graf 11 znázorňuje růst 5 nejvýznamnějších komodit vývozu a to strojů a dopravních prostředků, polotovarů a materiálů a průmyslového spotřebního zboží, minerální paliva a chemikálie. U všech těchto komodit je zřejmý trvalý růst za uplynulé období 11 let, s výjimkou roku 2009, kdy došlo k poklesu spotřeby celosvětově. Pokles v roce 2015 je dán oslabením koruny vůči dolaru jak již zmíněno v úvodu této kapitoly.

Graf 11 Vývoj vývozu 5 nejsilnějších komodit, údaje v mld. USD (2005-2015)

Zdroj: ČSU

3.4.3 Komoditní struktura dovozu do ČR

Stejně tak jako v případě vývozu, i v dovozu je nejsilnější složkou dovoz strojů a dopravních prostředků, následovaný dovozem polotovarů a materiálů, které jsou nezbytné právě pro silný domácí automobilový i všeobecně strojírenský průmysl. Tabulka 10 znázorňuje hodnoty dovozu jednotlivých komodit v letech 2005-2015 v mld. USD.

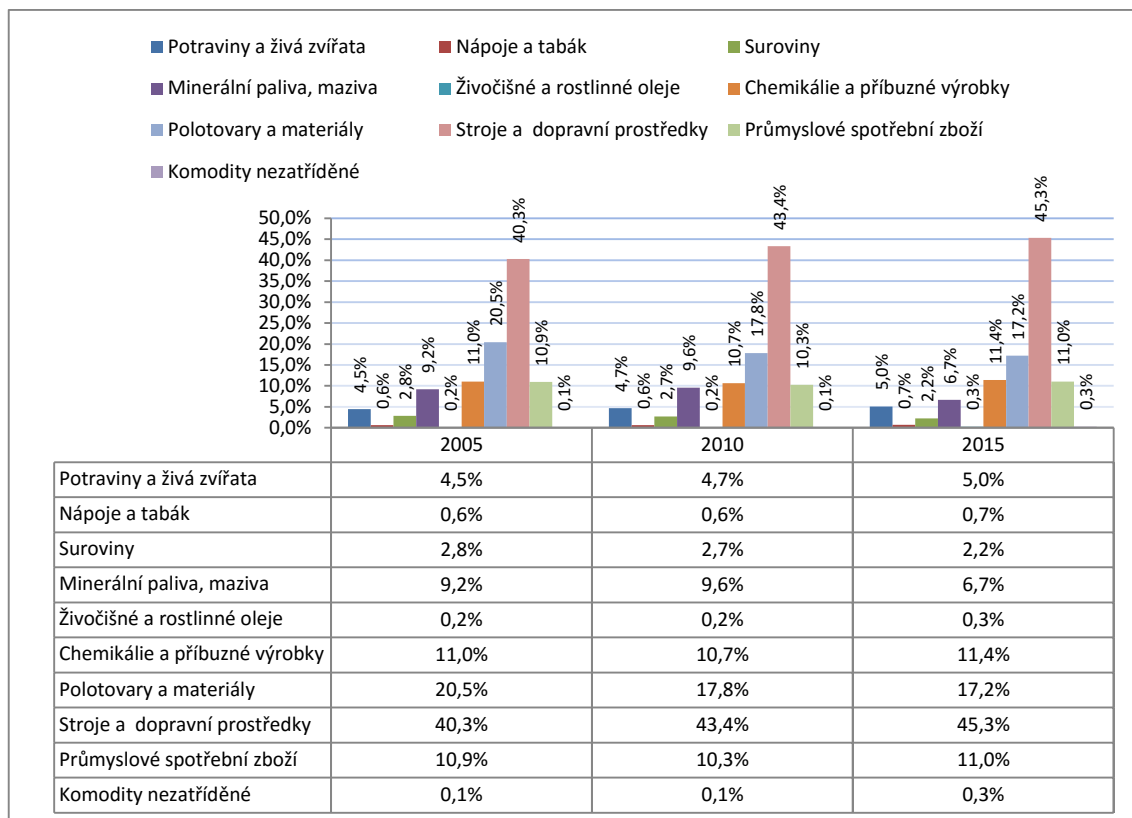
Tabulka 10 Komoditní struktura dovozu ČR 2005-2015, údaje v mld. USD

rok	CZK/ USD	Celkem v mld. USD	Potraviny a živá zvířata	Nápoje a tabák	Suroviny	Minerální paliva, maziva	Živočišné a rostlinné oleje	Chemikálie a příbuzné výrobky	Polotovary a materiály	Stroje a dopravní prostředky	Průmyslové spotřební zboží	Komodity nezatříděné
2005	23,947	76,4	3,4	0,5	2,1	7,0	0,2	8,4	15,6	30,8	8,4	0,1
2006	22,609	93,1	3,9	0,6	2,5	8,9	0,2	9,7	19,0	38,5	9,8	0,0
2007	20,308	117,8	5,1	0,8	2,9	9,4	0,2	12,2	24,6	50,6	11,9	0,1
2008	17,035	141,3	6,2	0,7	3,8	14,7	0,3	14,5	27,9	58,4	14,8	0,1
2009	19,057	104,4	5,6	0,7	2,4	9,7	0,3	11,7	18,4	43,1	12,5	0,1
2010	19,111	126,2	5,9	0,8	3,4	12,1	0,2	13,5	22,5	54,7	12,9	0,2
2011	17,688	151,9	7,0	0,9	4,5	16,2	0,3	16,6	27,7	63,7	14,7	0,3
2012	19,583	141,3	7,0	0,9	4,0	15,7	0,3	15,7	25,2	58,4	13,7	0,4
2013	19,565	144,3	7,5	1,0	4,0	14,9	0,3	16,5	25,8	59,1	14,6	0,5
2014	20,746	154,2	7,6	1,0	3,9	13,0	0,4	17,9	27,1	66,7	16,3	0,4
2015	24,6	141,3	7,1	1,0	3,1	9,4	0,4	16,1	24,3	64,0	15,6	0,4
TOTAL 2005 - 2015		66,2	8,8	36,6	131,0	3,0	152,8	258,1	588,1	145,0	2,6	

Zdroj: ČSU

Komoditní struktura dovozu do ČR je zobrazena v následujícím grafu 12. V nejvýznamnější komoditě strojů a dopravních prostředků hraje nejvýznamnější roli dovoz motorových vozidel, který v roce 2015 činil 421 mld. korun. Komodita motorových vozidel významným způsobem přispívá celkově ke kladné bilanci ČR. V roce 2015 činila $821-421=400$ mld. korun. Další významnou položkou je dovoz polotovarů a materiálů. V této komoditě je nejvýznamnější dovoz základních kovů, v roce 2014 ve výši 233 mld. korun, v roce 2015 ve výši 239 mld. korun. V pořadí třetí nejvýznamnější složkou dovozu je průmyslové spotřební zboží. V této oblasti jsou nejvíce zastoupeny počítače, elektronické a optické přístroje a zařízení. V roce 2014 činil jejich dovoz 504 mld. korun a v roce 2015 tento dovoz mírně vzrostl na 588 mld. korun.

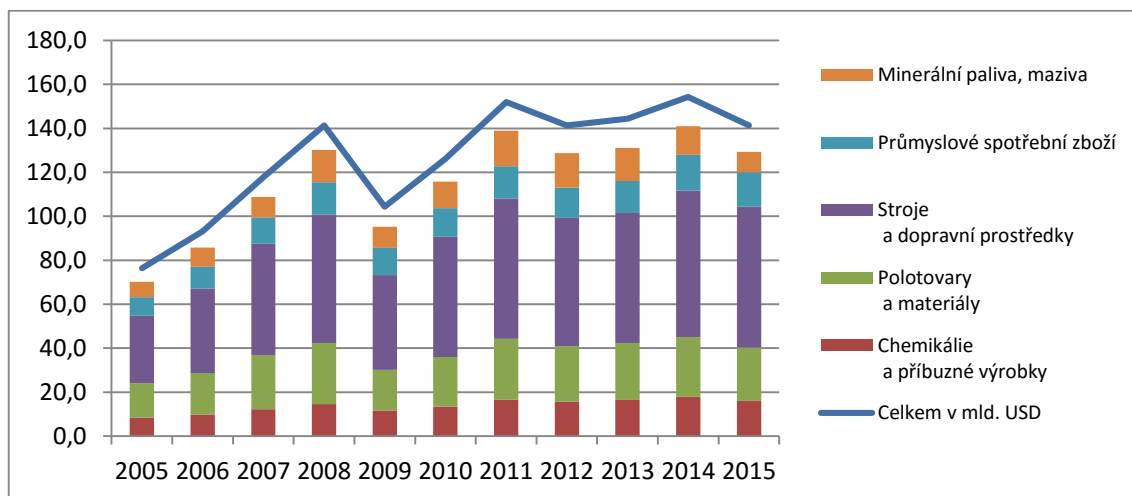
Graf 12 Komoditní struktura dovozu ČR, 2005, 2010, 2015

Zdroj: ČSU

Vývoj dovozu v období 2005-2015 je zobrazen v grafu 13. K poklesu dovozu v roce 2009 ve všech komoditách, stejně tak jako u vývozu, došlo všeobecně ke snížení spotřeby vlivem světové finanční krize, která měla počátky již v roce 2008. Mírný pokles dovozu v roce 2015 je opět pouze finančním vyjádřením v USD, z pohledu české koruny došlo k růstu z 3 200 mld. korun na 3 476 mld. korun.

Graf 13 Vývoj dovozu 5 nejsilnějších komodit, údaje v mld. USD

Zdroj: ČSU

3.4.4 Bilance zahraničního obchodu jednotlivých komodit

Jak již bylo zmíněno v rozboru komoditní struktury dovozu, hlavním zdrojem pozitivní obchodní bilance ČR je vývoz strojírenského charakteru, zejména pak motorových vozidel. Komoditou s výrazně zápornou obchodní bilancí je zejména ropa a zemní plyn. Dle Českého statistického úřadu v roce 2015 činil dovoz této komodity 141 mld. korun její vývoz 35 mld. korun. Bilance zahraničního obchodu jednotlivých komodit v mld. USD, je uvedena v tabulce 11.

Tabulka 11 Bilance zahraničního obchodu jednotlivých komodit 2005-2015, údaje v mld. USD

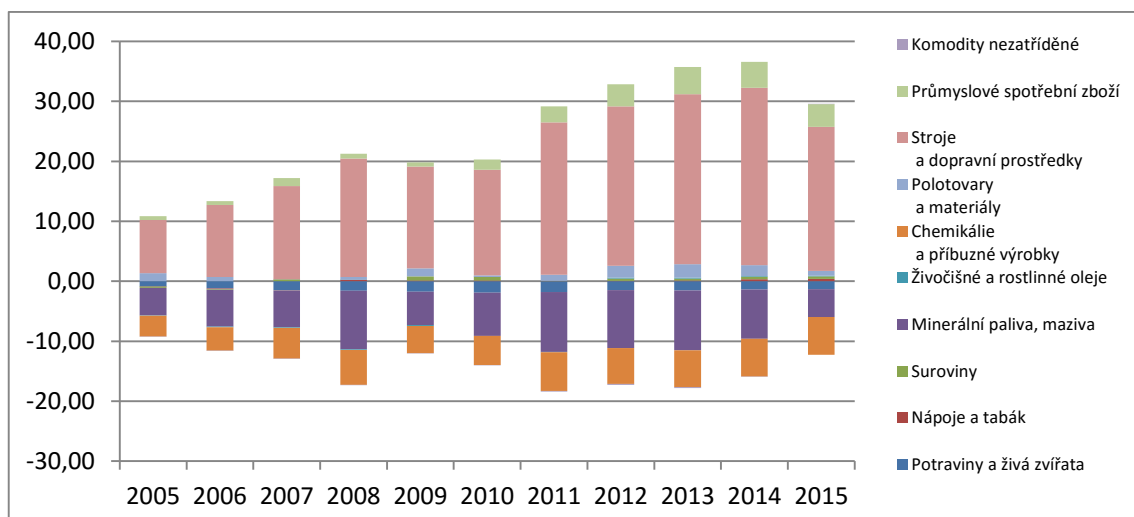
rok	CZK/USD	Celkem v mld. USD	Potravinářství a živá zvířata	Nápoje a tabák	Suroviny	Minerální paliva, maziva	Živočišné a rostlinné oleje	Chemikálie a příbuzné výrobky	Polotovary a materiály	Stroje a dopravní prostředky	Průmyslové spotřební zboží	Komodity nezatříděné
2005	23,947	1,61	-0,86	-0,05	-0,17	-4,60	-0,08	-3,45	1,34	8,86	0,65	-0,03
2006	22,609	1,76	-1,20	-0,10	-0,10	-6,15	-0,10	-3,94	0,74	11,99	0,64	-0,02
2007	20,308	4,33	-1,53	-0,06	0,32	-6,09	-0,06	-5,14	0,04	15,53	1,34	-0,02
2008	17,035	3,95	-1,60	0,22	0,03	-9,74	-0,10	-5,86	0,47	19,74	0,83	-0,04
2009	19,057	7,85	-1,73	0,14	0,67	-5,58	-0,13	-4,52	1,33	17,01	0,68	-0,01
2010	19,111	6,34	-1,90	0,13	0,59	-7,20	0,03	-4,87	0,27	17,60	1,73	-0,02
2011	17,688	10,81	-1,80	0,04	0,04	-9,99	-0,07	-6,42	1,00	25,41	2,70	-0,12
2012	19,583	15,61	-1,47	0,07	0,36	-9,64	0,19	-6,00	1,98	26,55	3,72	-0,15
2013	19,565	17,95	-1,52	0,14	0,33	-9,99	0,12	-6,16	2,28	28,34	4,52	-0,13
2014	20,746	20,69	-1,36	0,36	0,42	-8,22	0,12	-6,30	1,78	29,56	4,37	-0,05
2015	24,6	17,33	-1,31	0,40	0,41	-4,67	0,13	-6,26	0,81	24,00	3,79	0,02

TOTAL 2005-2015	-16,27	1,29	2,91	-81,87	0,05	-58,91	12,05	224,59	24,98	-0,58
-----------------	--------	------	------	--------	------	--------	-------	--------	-------	-------

Zdroj: ČSU

Vývoj bilance zahraničního obchodu jednotlivých komodit je zobrazen v grafu 14. Na udržení a růstu pozitivní bilance má největší vliv vývoz strojů a dopravních prostředků. Růst pozitivní bilance této komodity je podstatně rychlejší, než nárůst záporné bilance vznikající z dovozu paliv a maziv, výsledná obchodní bilance je tedy dlouhodobě rostoucí.

Graf 14 Vývoj bilance zahraničního obchodu jednotlivých komodit v mld. USD (2005-2015)

Zdroj: ČSU

3.4.5 Teritoriální struktura vývozu ČR

Česká republika vyváží své výrobky z největší části do zemí Evropské unie. V roce 2015 činil podíl vývozu do zemí EU 83,3 %. Největším obchodním partnerem ze států EU je tradičně Německo. Hodnoty vývozu v letech 2005-2015 v mld. USD pro státy Evropské unie, státy Eurozóny a nejvýznamnější obchodní partnery ČR, jsou uvedeny v tabulce 12, údaje v mld. USD.

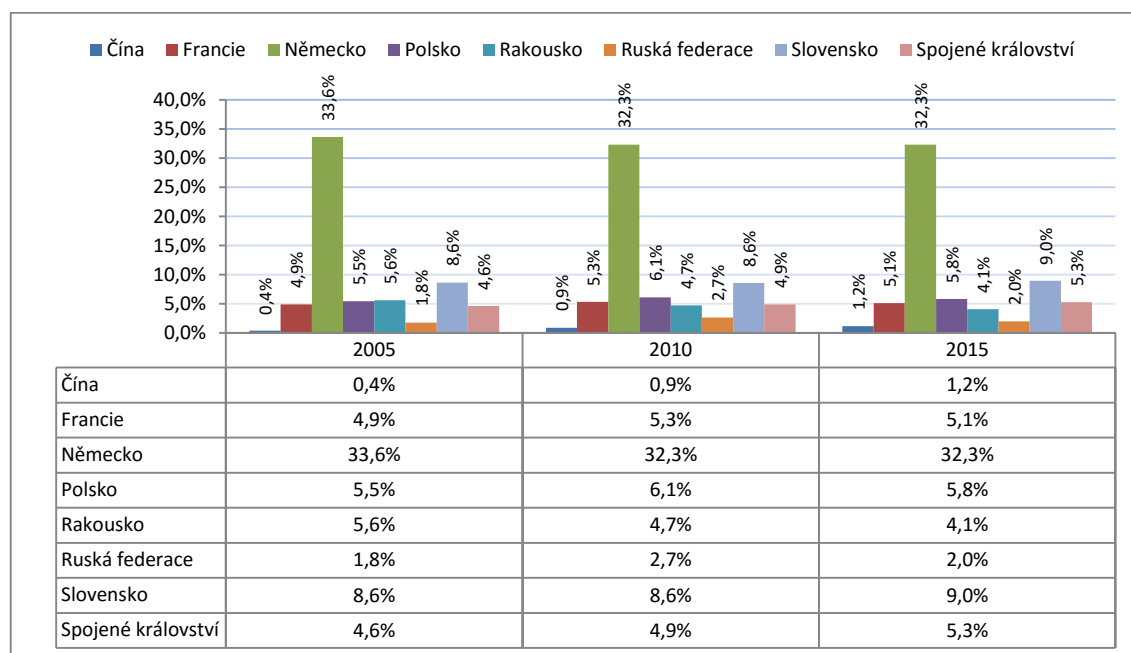
Tabulka 12 Teritoriální struktura vývozu ČR 2005-2015

Rok	CZK/ USD	Celkem	v tom				Vybrané státy							
			Evropská unie (EU28)	z toho		Nespecifikováno	Čína	Francie	Německo	Polsko	Rakousko	Ruská federace	Slovensko	Spojené království
				Eurozóna (19)	mimo EU									
2005	23,947	78,0	67,1	53,8	10,8	0,1	0,3	3,8	26,2	4,3	4,4	1,4	6,7	3,6
2006	22,609	94,9	81,7	64,5	13,1	0,1	0,4	5,3	30,3	5,4	4,8	1,9	8,0	4,5
2007	20,308	122,1	104,7	81,4	17,4	0,1	0,7	6,6	37,5	7,2	5,6	2,8	10,6	6,2
2008	17,035	145,2	124,4	96,7	20,5	0,3	0,8	8,0	44,6	9,4	6,9	4,0	13,4	7,0
2009	19,057	112,2	95,5	75,9	16,6	0,1	0,8	6,4	36,4	6,5	5,2	2,6	9,8	5,6
2010	19,111	132,5	111,7	88,4	20,7	0,1	1,2	7,1	42,9	8,1	6,3	3,5	11,4	6,5
2011	17,688	162,7	135,6	107,5	27,1	0,1	1,7	8,8	52,4	10,3	7,4	5,2	14,6	7,4
2012	19,583	156,9	127,4	100,3	29,3	0,1	1,7	7,9	49,3	9,6	7,2	6,0	14,2	7,5
2013	19,565	162,3	131,5	102,7	30,6	0,1	1,9	8,0	50,8	9,7	7,4	5,9	14,3	7,8
2014	20,746	174,9	143,7	111,3	31,1	0,1	2,0	8,9	56,0	10,5	7,6	5,4	14,7	8,9
2015	24,6	158,6	132,1	102,5	26,4	0,1	1,9	8,1	51,3	9,3	6,5	3,2	14,2	8,4
TOTAL		1 500	1 256	985	244	1	13	79	478	90	69	42	132	73

Zdroj: ČSU

Graf 15 znázorňuje strukturu vývozu do vybraných zemí. V roce 2015 byl vývoz do Německa na úrovni 51,3 mld. USD, což je 32,3 % celkového vývozu. Vývoz do této země je stabilně více než 30 % od roku 2005, kdy se jeho podíl na celkovém vývozu pohyboval okolo 33,6 %. Další v pořadí je Slovensko. V roce 2015 se vyvezlo na Slovensko zboží v hodnotě 14,2 mld. USD, což činí 9 % z celkového vývozu. Od roku 2005 se podíl Slovenska na celkovém vývozu pohybuje nad 8 %. V absolutní hodnotě roste společně s celkovým vývozem. Třetí v pořadí je Polsko. Hodnota vývozu v roce 2015 byla 9,3 mld. USD a od roku 2005 se stabilně podílí na celkovém vývozu hodnotou okolo 6 %.

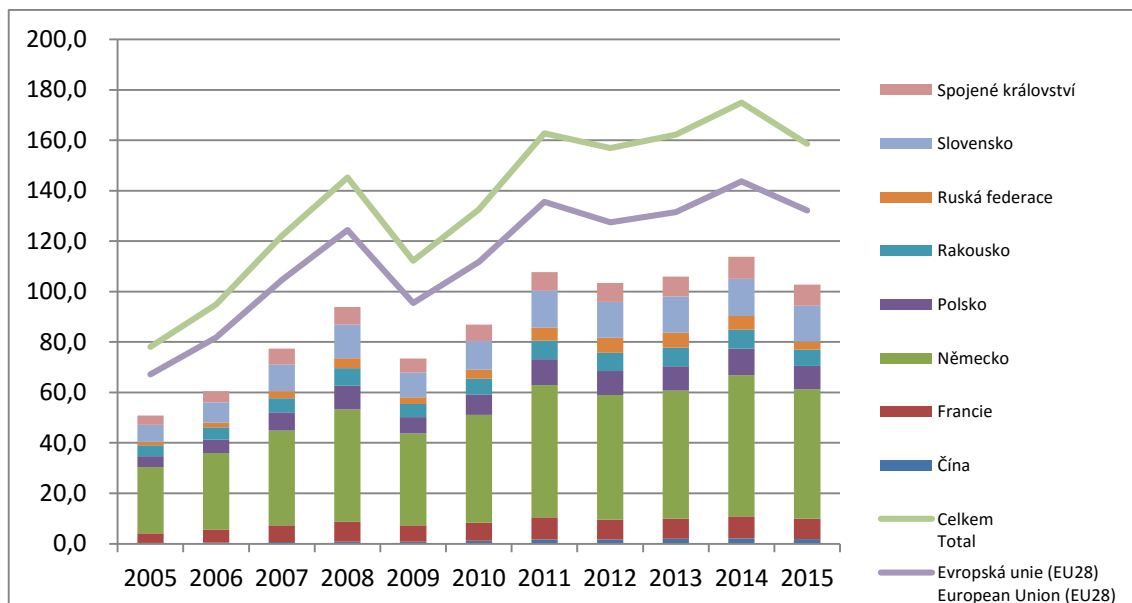
Graf 15 Export ČR do vybraných zemí 2005, 2010, 2015

Zdroj: ČSU

Vývoj exportu do vybraných zemí dle grafu 16, podtrhuje dopad roku 2009 již popsany výše a celkový růst vývozu do všech těchto zemí. Jejich procentuální podíl na celkovém vývozu je zpravidla stejný v jednotlivých letech, v absolutní hodnotě roste, což potvrzuje konkurenční schopnost českého zboží v zahraničí.

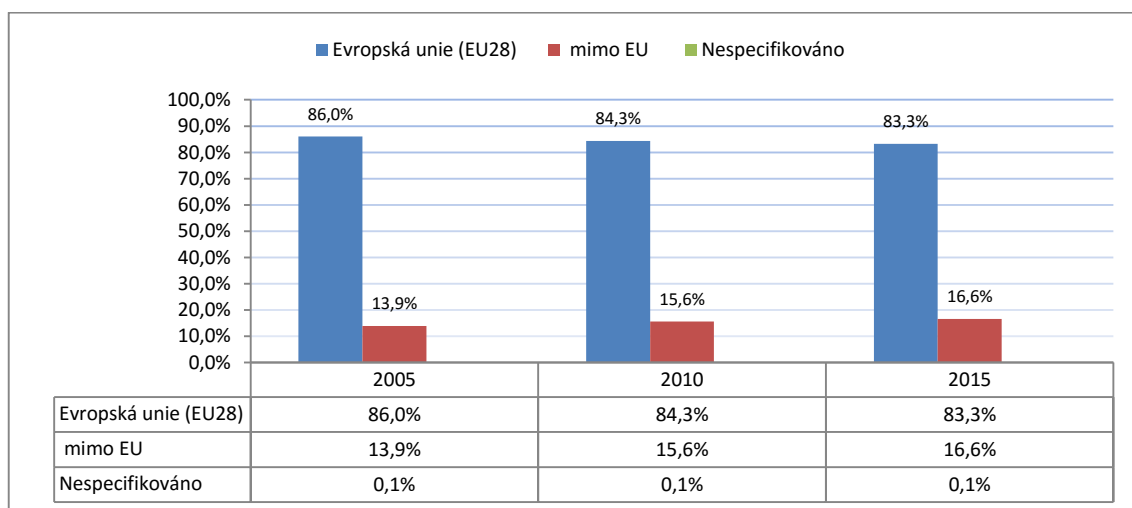
Graf 16 Vývoj exportu ČR do vybraných zemí v mld. USD (2005-2015)

Zdroj: ČSU

Graf 17 znázorňuje procento vývozu ČR do EU a mimo ni. V roce 2005 byl podíl vývozu do EU ve výši 86 %, v následujících letech pak pozvolně klesal, v roce 2010 na hodnotu 84,3 % až na hodnotu 81,05 % v roce 2013, která ovšem není v grafu zaznamenána, od toho roku dochází opět k jeho pozvolnému nárůstu na hodnotu 83,29 % v roce 2015.

Graf 17 Export ČR do EU 2005, 2010, 2015

Zdroj: ČSU

3.4.6 Teritoriální struktura dovozu do ČR

Stejně jako v případě vývozu, také u dovozu Česká republika nejvíce dováží ze zemí Evropské unie, kde největším obchodním partnerem je Německo. Hodnota dovozu z Německa v roce 2015 byla 36,8 mld. USD. Hodnoty dovozu v mld. USD celkově pro EU a pro vybrané státy jsou uvedeny v následující tabulce 13.

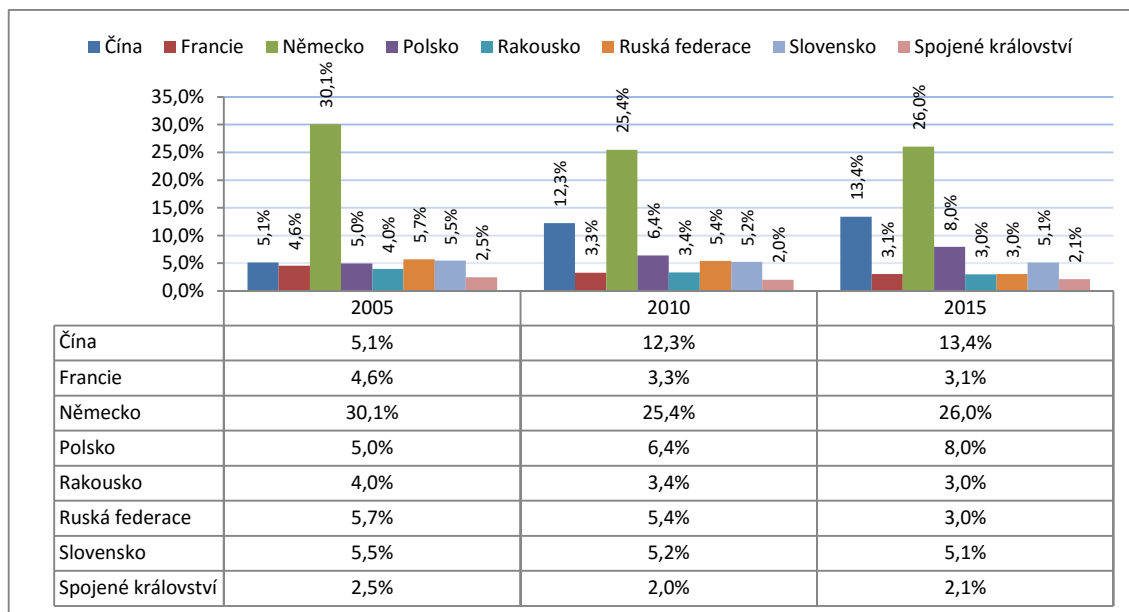
Tabulka 13 Teritoriální struktura dovozu do ČR v mld. USD (2005-2015)

Rok	CZK/ USD	Celkem	v tom				Vybrané státy								
			Evropská unie (EU28)	z toho		mimo EU	Nespecifikován o	Čína	Francie	Německo	Polsko	Rakousko	Ruská federace	Slovensko	Spojené království
				Eurozóna (19)											
2005	23,947	76,4	54,7	45,2	21,6	0,1	3,9	3,5	23,0	3,8	3,0	4,4	4,2	1,9	
2006	22,609	93,1	65,9	53,5	27,1	0,1	5,7	4,5	26,5	5,3	3,5	5,6	5,0	2,4	
2007	20,308	117,8	83,5	67,1	34,1	0,2	9,1	5,4	33,0	6,8	4,5	5,6	6,3	3,2	
2008	17,035	141,3	94,7	75,9	46,2	0,3	12,5	5,8	37,8	8,3	5,3	9,1	7,8	3,4	
2009	19,057	104,4	69,8	56,0	34,2	0,4	10,5	4,0	27,7	6,6	3,8	5,4	5,7	2,3	
2010	19,111	126,2	80,1	63,7	45,7	0,5	15,5	4,2	32,1	8,1	4,3	6,8	6,6	2,6	
2011	17,688	151,9	97,2	77,1	54,4	0,4	18,9	4,9	39,0	10,0	5,0	8,1	8,7	2,9	
2012	19,583	141,3	90,9	71,3	49,8	0,6	15,7	4,4	35,7	10,0	4,5	7,9	8,5	2,7	
2013	19,565	144,3	94,1	73,0	49,5	0,7	15,5	4,6	37,0	10,8	4,4	7,8	8,2	2,7	
2014	20,746	154,2	102,2	78,8	51,3	0,8	17,5	4,9	40,2	12,0	4,8	6,2	8,2	3,3	
2015	24,6	141,3	92,3	70,5	48,0	1,0	18,9	4,3	36,8	11,2	4,2	4,3	7,3	3,0	
TOTAL	1 392	925	732	462	5	144	51	369	93	47	71	76	30		

Zdroj: ČSU

Ačkoli v absolutní hodnotě dovoz z Německa roste, jeho podíl na celkovém dovozu pozvolna klesá z hodnoty 30 % v roce 2005 na hodnotu 26 % v roce 2015. V pořadí druhou zemí s nejvyšším dovozem je Čína, kde naopak podíl dovozu z této země trvale roste. V roce 2005 byl podíl Čínského dovozu do ČR ve výši 5,1 %, v roce 2015 ve výši 13,4 %. Třetí zemí je Polsko, kde jeho podíl na celkovém dovozu rovněž roste od roku 2005, kdy byl na hodnotě 5,0 % a v roce 2015 na hodnotě 8,0 %. Komoditní struktura dovozu v roce 2005, 2010 a 2015 je zobrazena v grafu 18.

Graf 18 Dovozy z ČR z vybraných zemí 2005, 2010, 2015

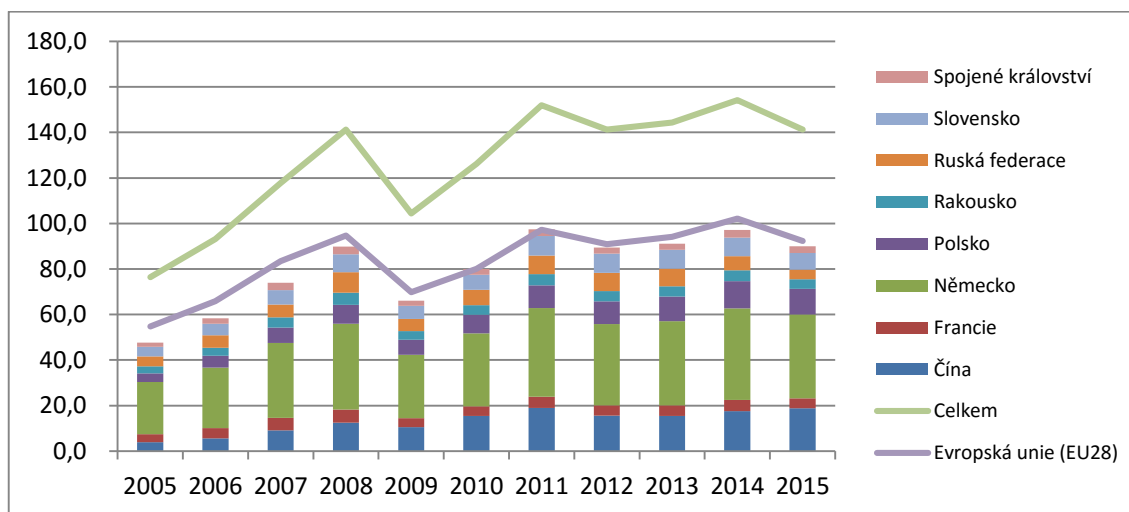

Zdroj: ČSU

Z porovnání importů do ČR z vybraných zemí viz. Graf 18 je patrný stabilní růst dovozu z Číny, v roce 2005 ve výši 5,1 %, v roce 2010 ve výši 12,3 % a v roce 2015 ve výši 13,4 %. Podobně je tomu i v případě Polska, rok 2005 – 5 %, rok 2010 – 6,4 % a rok 2015 – 8 %. Dá se předpokládat, že dovozy z obou těchto zemí i nadále porostou vzhledem k nízkým výrobním nákladům v těchto zemích, zlepšující se kvalitě a spolehlivosti dodávek.

Graf 19 zobrazuje vývoj dovozu z vybraných států v letech 2005 – 2015 v mld. USD, vývoj dovozu z EU a vývoj celkového dovozu.

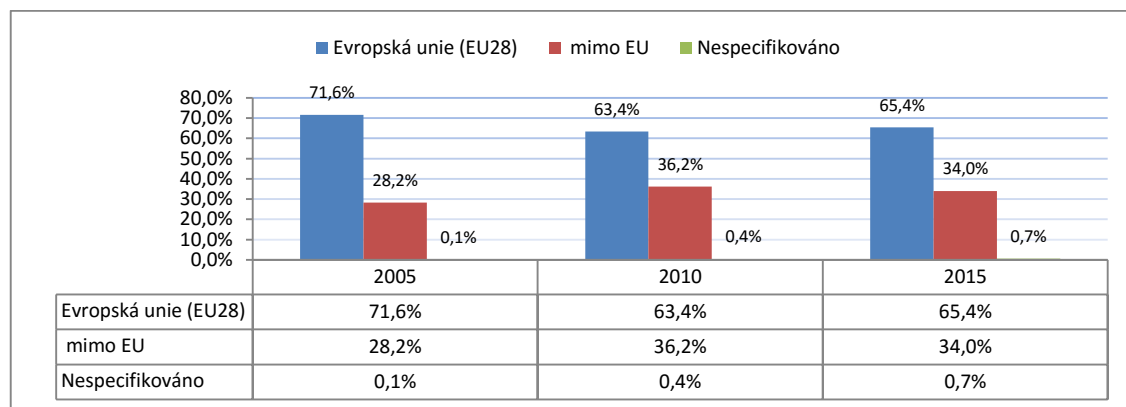
Graf 19 Vývoj dovozu vybraných zemí do ČR v mld. USD (2005-2015)

Zdroj: ČSU

Graf 20 znázorňuje podíl dovozu z EU na celkovém dovozu. Celková hodnota dovozu z EU v roce 2015 činila 92,3 mld. USD. Stejně tak jako u vývozu se ale podíl na celkovém dovozu z EU pozvolna snižuje z hodnoty 71,6 % v roce 2005 na hodnotu 65,4 % v roce 2015.

Graf 20 Dovozy do ČR z EU 2005, 2010, 2015

Zdroj: ČSU

3.4.7 Teritoriální bilance zahraničního obchodu

Teritoriální bilance je vyjádření rozdílu vývozu a dovozu z jednotlivých zemí. Tabulka 14 udává hodnoty obchodní bilance s Evropskou unií a vybranými státy dle objemu vzájemného obchodu. Z této tabulky absolutních hodnot je zřejmá dlouhodobě pozitivní obchodní bilance s Evropskou unií, což znamená, že Česká republika je schopna úspěšně vyvážet zboží do EU ve větším množství než z EU dováží.

Tabulka 14 Teritoriální bilance zahraničního obchodu ČR v mld. USD (2005-2015)

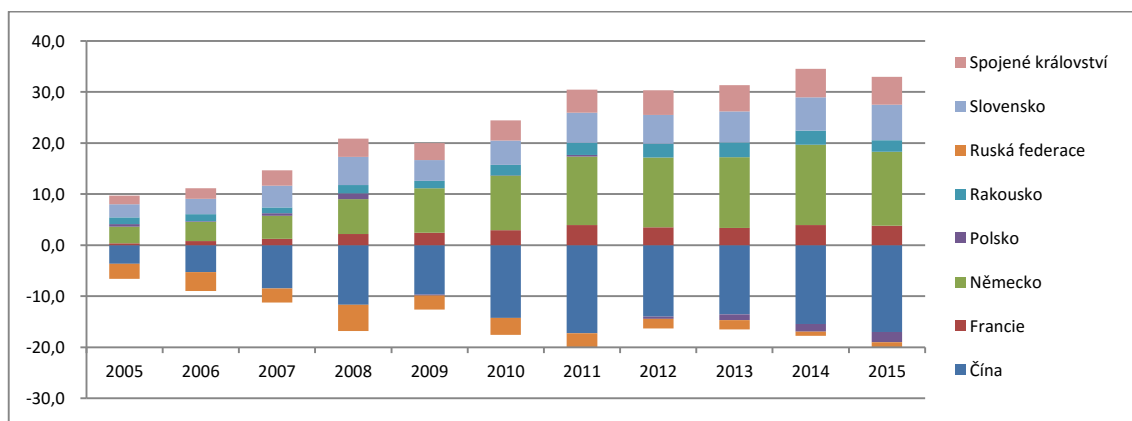
Rok	CZK/ USD	Celkem	v tom				Vybrané státy Selected countries								
			Evropská unie (EU28)	z toho		mimo EU	Nespecifikován o	Čína	Francie	Německo	Polsko	Rakousko	Ruská federace	Slovensko	Spojené království
				Eurozóna (19)											
2005	23,947	1,6	12,4	8,7	-10,7	-0,0	-3,6	0,4	3,3	0,5	1,3	-3,0	2,6	1,7	
2006	22,609	1,8	15,8	11,0	-14,0	-0,1	-5,3	0,8	3,8	0,1	1,4	-3,7	3,0	2,1	
2007	20,308	4,3	21,2	14,4	-16,7	-0,1	-8,5	1,2	4,5	0,5	1,1	-2,8	4,3	3,0	
2008	17,035	3,9	29,7	20,8	-25,7	-0,0	-11,7	2,2	6,8	1,1	1,6	-5,1	5,5	3,6	
2009	19,057	7,8	25,7	19,8	-17,5	-0,4	-9,7	2,4	8,7	-0,2	1,4	-2,8	4,1	3,3	
2010	19,111	6,3	31,6	24,7	-24,9	-0,4	-14,3	2,9	10,8	0,0	2,0	-3,3	4,8	4,0	
2011	17,688	10,8	38,4	30,4	-27,3	-0,3	-17,2	3,9	13,4	0,3	2,4	-2,8	5,9	4,5	
2012	19,583	15,6	36,6	29,0	-20,5	-0,5	-14,0	3,5	13,6	-0,5	2,7	-1,9	5,6	4,8	
2013	19,565	18,0	37,4	29,7	-18,9	-0,6	-13,6	3,4	13,8	-1,1	2,9	-1,8	6,1	5,1	
2014	20,746	20,7	41,6	32,5	-20,2	-0,7	-15,5	3,9	15,7	-1,5	2,8	-0,8	6,5	5,6	
2015	24,6	17,3	39,8	32,0	-21,6	-0,8	-17,0	3,8	14,5	-2,0	2,3	-1,1	6,9	5,4	

TOTAL	108,2	330,2	253,0	-218,0	-3,9	-130,3	28,5	108,9	-2,7	21,9	-29,1	55,4	43,1
-------	-------	-------	-------	--------	------	--------	------	-------	------	------	-------	------	------

Zdroj: ČSU

Vývoj obchodní bilance pro vybrané země je znázorněn v grafu 21. Zde je patrná dlouhodobě záporná obchodní bilance ČR s Čínou, kde převažuje výrazně dovoz nad vývozem zboží. To je dáno nesrovnatelně nižší cenou pracovní síly v Číně než České republice a tudíž i nesrovnatelnou výslednou cenou zboží vyrobeného v Číně a v České republice. Druhou zemí s dlouhodobě zápornou obchodní bilancí je Ruská federace. Naopak dlouhodobě kladnou obchodní bilanci má Česká republika s Německem, Slovenskem, Anglií, Francií a Rakouskem.

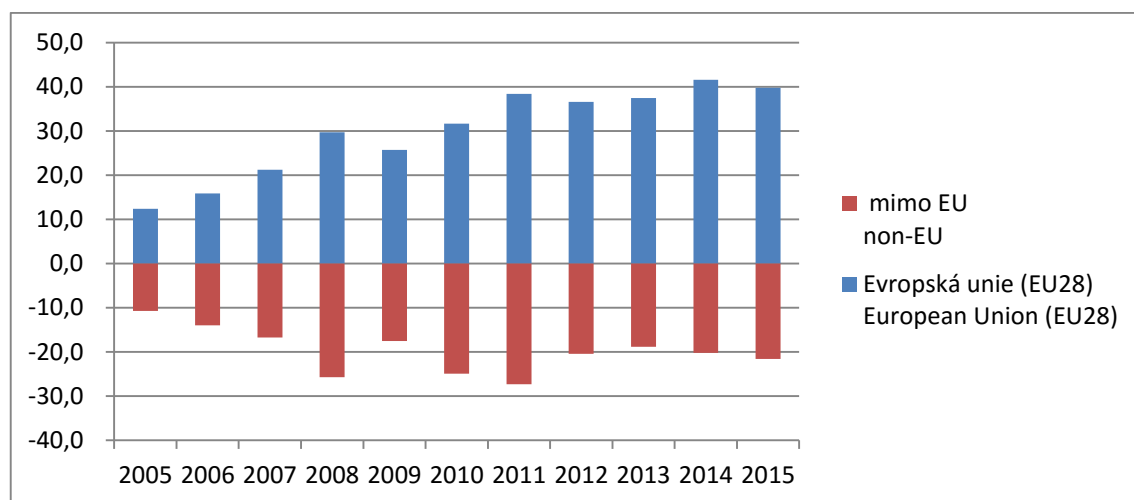
Graf 21 Vývoj bilance zahraničního obchodu vybraných zemí v mld. USD (2005-2015)

Zdroj: ČSU

Graf 22 znázorňuje obchodní bilanci s Evropskou unií a mimo ni. Z tohoto grafu je zřejmé, že Česká republika dlouhodobě více dováží, než vyváží do zemí mimo EU, naopak je tomu u obchodu se zeměmi Evropské osmadvacítky, kde převažuje vývoz nad dovozem. To samozřejmě vypovídá o velmi dobré konkurenceschopnosti českého zboží v náročném trhu Evropské unie, co se týče kvality, ceny i spolehlivosti dodávek.

Graf 22 Vývoj bilance zahraničního obchodu s EU a mimo EU v mld. USD (2005-2015)

Zdroj: ČSU

3.5 Zahraniční obchod Alžírka

Alžírsko má otevřenou ekonomiku, zahraniční obchod představuje dvě třetiny hrubého domácího produktu (WTO, 2012-2014 průměrné hodnocení). (Santandre Trade Portal, 2016)

Vzhledem k tomu, že hnacím motorem Alžírské ekonomiky a zahraničního obchodu je těžba a zpracování ropy, promítá se jakýkoli výkyv její ceny nebo objemu vývozu do celkové obchodní bilance státu. Zatímco dovoz stabilně roste, případně stagnuje (2008-2010), od roku 2005, celkový vývoz daný zejména vývozem ropy zaznamenal několik podstatných výkyvů. Jedním z nich byl rok 2009, který byl ovlivněn světovou finanční krizí a s tím souvisejícím poklesem spotřeby. V roce 2010 a 2011 se vývoz postupně dostával na svou původní hodnotu před světovou finanční krizí. Rok 2011 byl pro mnoho severoafrických států velmi bouřlivým, avšak Alžírsko bylo díky vysokým devizovým rezervám a zvýšení exportních příjmů z ropy a zemního plynu ochráněno. V roce 2011 Alžírsko zaznamenalo velký nárůst obchodní bilance díky celosvětovému zvýšení cen ropy. (Oxford Business Group, 2012)

Zahraniční obchod Alžírska je historicky přebytkový, nicméně obchodní bilance zaznamenává od roku 2012 snižující se přebytek a v loňském roce vykázala deficitní výsledky. Příčinou je snížený export ropy, která představuje většinu celkového vývozu. Snížily se také příjmy v souvislosti s drasticky nižšími cenami ropy. Dovoz zaznamenal také pokles, ale v menším měřítku než vývoz. (Moniteur du commerce international, n.d.) I když roku 2012 muselo Alžírsko čelit inflaci a recesi postihující hlavního obchodního partnera – EU, nevedlo si špatně. Ceny ropy ještě více stouply (na 109,5 USD/barel) oproti dvěma předchozím rokům, což upevnilo finanční postavení země a vykompenzovalo sníženou poptávkou po exportu energií. (Oxford Business Group, 2013)

Velký propad obchodní bilance zaznamenalo Alžírsko v roce 2013, což bylo zapříčiněno poklesem cen ropy a také zvýšením importů do země. Ovšem kleslo i samotné množství vyvezené ropy a zemního plynu. (Ecofin, 2014)

Rok 2014 byl postižen celosvětově nízkými cenami ropy, pro Alžírsko znamenal pokles obchodní bilance o 57 %. Nadále a ještě ve větším měřítku se nízké ceny ropy (pád až o 50 %) promítly do roku 2015. Zde můžeme pozorovat, jakým rizikem je velká závislost Alžírska na produkci ropy a zemního plynu, která může znamenat velkou nestabilitu a zranitelnost alžírské ekonomiky.

V roce 2015 klesal dovoz pomaleji, než vývoz na což zareagovala Alžírská vláda snižováním dovozů prostřednictvím zaváděním dovozních kvót na průmyslové výrobky. (Santandre Trade Portal, 2016) O opatřeních na omezení dovozu svědčí i vybudování Alžírsko –Katarského ocelářského komplexu Bellara Steel, který by měl snížit závislost na dovozu a posílit domácí ekonomiku. Kromě toho se země snaží posílit své obchodní vztahy se zeměmi subsaharské Afriky. (Technical Review, 2015)

Hlavními obchodními partnery Alžírska jsou Evropské unie, země NAFTA (Dohoda o volném obchodu mezi Spojenými státy, Kanadou a Mexikem) a Čína. Alžírsko dováží zejména stroje a zařízení, potravinářské výrobky a spotřebního zboží; vyvází téměř výhradně ropu a zemní plyn a jejich vedlejší produkty. (Santandre Trade Portal, 2016)

3.5.1 Obchodní bilance

Alžírsko vykazuje za celé sledované období 2005-2015 kladnou obchodní bilanci se zbožím. V tabulce 15 jsou uvedeny hodnoty dovozu vývozu a obchodní bilance v mil USD.

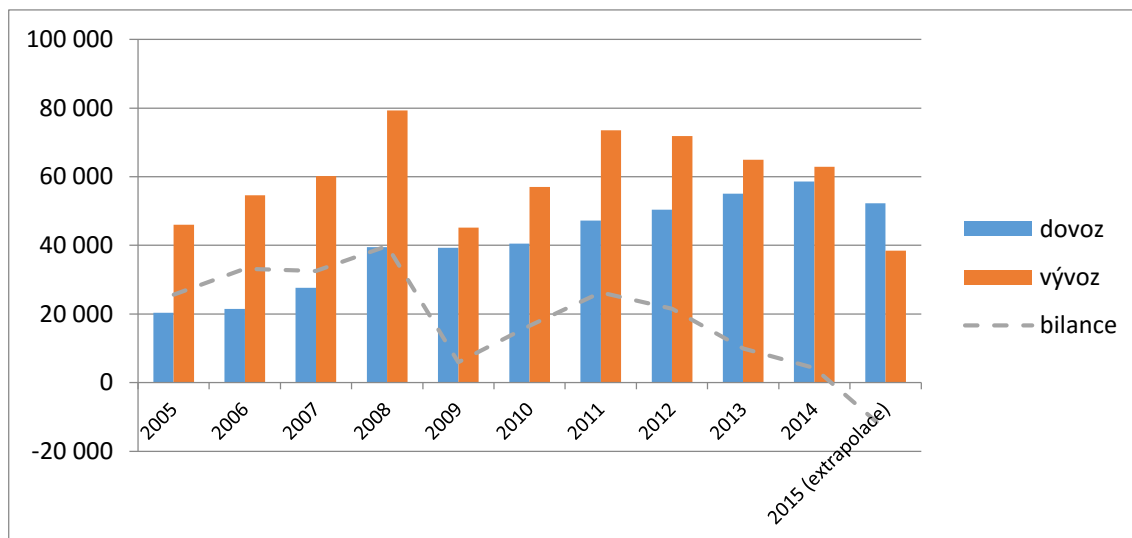
Tabulka 15 Obchodní bilance Alžírsko v mil. USD (2005-2015)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015 (9 měsíců)	2015 (extrapolace)
dovoz	20 357	21 456	27 631	39 479	39 294	40 473	47 247	50 376	55 028	58 580	39 192	52256
vývoz	46 001	54 613	60 163	79 298	45 194	57 053	73 489	71 866	64 974	62 886	28 860	38480
bilance	25 644	33 157	32 532	39 819	5 900	16 580	26 242	21 490	9 946	4 306	-10 332	-13 776

Zdroj: Direction générale des douanes

Od roku 2005 je patrný rostoucí trend objemu vývozu nad dovozy, přičemž export byl oproti importu v tomto roce více než dvojnásobný a v roce 2008 bylo dosaženo maxima obchodní bilance na hodnotě bezmála 40 mld. USD. V roce 2009 došlo k významnému poklesu objemu vývozu, zatímco dovozy se snížily pouze mírně a došlo téměř k vyrovnání objemu dovozů. Důvodem propadu exportu v roce 2009 je výrazný pokles cen ropy na světových trzích. Poté následoval opět trend růstu vývozu oproti dovozům, kdy vývozy převyšovaly dovozu zhruba o polovinu v letech 2010-2012. Od roku 2011 však celková obchodní bilance vykazovala pokles až na 4,3 mld. USD. Z dostupných údajů za 9 měsíců roku 2015 lze extrapolací získat přibližnou výslednou hodnotu obchodní bilance v roce 2015 ve výši cca -13,8 mld. USD, což je nejnižší hodnota obchodní bilance a celé sledované období. Tento propad obchodní bilance je důvodem již zmíněných vládních opatření pro snížení dovozu a snahy o snížení závislosti země na ropě.

Graf 23 Bilance zahraničního obchodu Alžírsko v mil. USD (2005-2015)

Zdroj: Direction générale des douanes

3.5.2 Komoditní struktura vývozu

Jak již bylo popsáno výše, výhradní vývozní komoditou Alžírsko je ropa a její příbuzné produkty. Komoditní struktura vývozu je uvedena v tabulce 16. Dominantními hodnotami v celém období 2005-2015 jsou hodnoty vývozu energií, tedy celkově ropy a zemního plynu. Z tabulky 16 je čitelný pozvolný nárůst vývozu materiálů k další výrobě (polotovary), který se zvýšil přibližně o 225 % od roku 2005 do 2014. Objem vývozu této komodity v absolutní hodnotě je však příliš malý na to aby výrazněji ovlivnil obchodní bilanci Alžírsko a mohl kompenzovat ztráty z klesající ceny ropy.

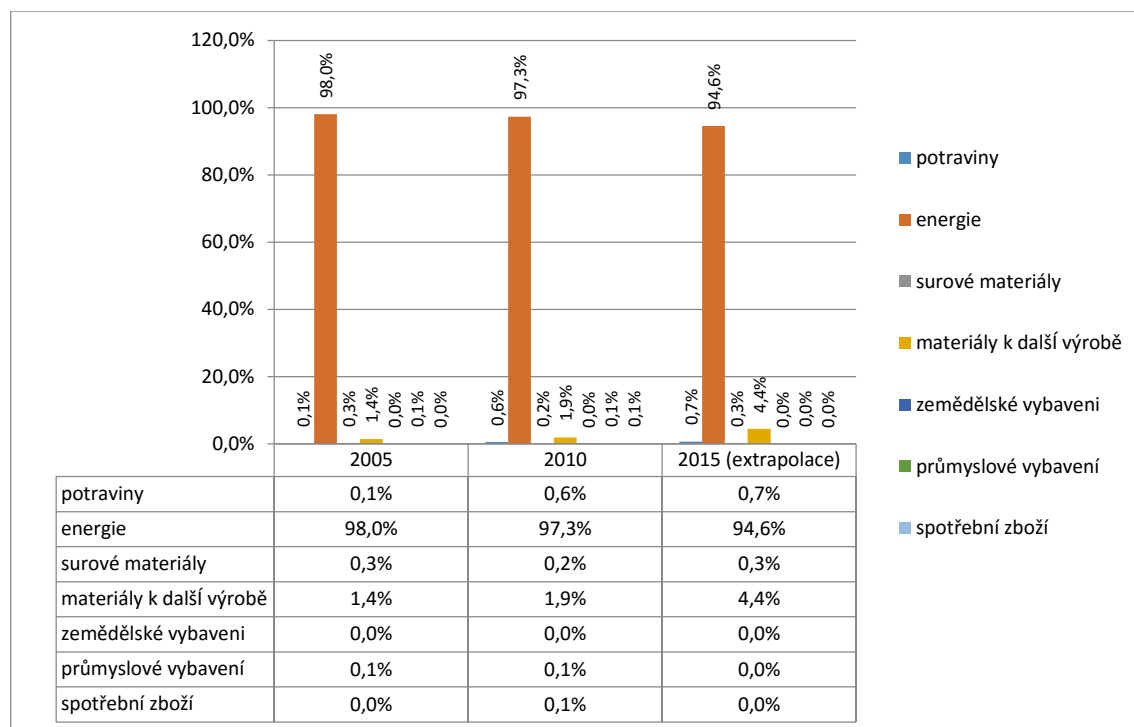
Tabulka 16 Komoditní struktura vývozu Alžírsko v mil. USD (2005-2015)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015 (9 měsíců)	2015 (extrapolace)
potraviny	67	73	88	119	113	315	355	315	402	323	193	257
energie	45 094	53 429	58 831	77 361	44 128	55 527	71 427	69 804	62 960	60 304	27 290	36 387
surové materiály	134	195	169	334	170	94	161	168	109	109	77	103
materiály k další výrobě	651	828	993	1 384	692	1 056	1 496	1 527	1 458	2 121	1 278	1 704
zemědělské vybavení	-	1	1	1	-	1	-	1	-	2	0	0
průmyslové vybavení	36	44	46	67	42	30	35	32	28	16	14	19
spotřební zboží	19	43	35	32	49	30	15	19	17	11	8	11
Celkem	46 001	54 613	60 163	79 298	45 194	57 053	73 489	71 866	64 974	62 886	28 860	38 480

Zdroj: Direction générale des douanes

Komoditní struktura vývozu v roce 2005, 2010 a 2015 je znázorněna v grafu 24. Podíl vývozu energií se postupně mírně snižuje, v roce 2005 ve výši 98 %, v roce 2010 ve výši 97,3 % a v roce 2015 ve výši 94,6 %. V roce 2015 je to však dáno spíše klesajícím příjmem z prodeje ropy, než reálným snižováním závislosti na ropě a úspěšnou diverzifikací Alžírské ekonomiky. Hodnoty vývozu všech ostatních komodit s výjimkou materiálů k další výrobě jsou bez výrazných změn za posledních 10 let.

Graf 24 Komoditní struktura vývozu Alžírsko 2005, 2010, 2015

Zdroj: Direction générale des douanes

3.5.3 Komoditní struktura dovozu

Země má zájem o dovoz zejména v oblastech, které nejsou pokryty domácí výrobou a také o výrobní a technologickou spolupráci s vyspělými zeměmi včetně České republiky.

S ohledem na levnější pracovní sílu lze nabízet dodávky některých strojních zařízení v rozloženém stavu s tím, že montáž bude provedena na místě. Komoditní struktura dovozu v mil. USD uvedena v tabulce 17.

Tabulka 17 Komoditní struktura dovozu v mil. USD (2005-2015)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015 (9 měsíců)	2015 (extrapolace)
potraviny	3 587	3 800	4 954	7 813	5 863	6 058	9 850	9 022	9 580	11 005	7 051	9 401
energie	212	244	324	594	549	955	1 164	4 955	4 385	2 879	1 699	2 265
surové materiály	751	843	1 325	1 394	1 200	1 409	1 783	1 839	1 841	1 891	1 177	1 569
materiály k další výrobě	4 088	4 934	7 105	10 014	10 165	10 098	10 685	10 629	11 310	12 852	8 971	11 961
zemědělské vybavení	160	96	146	174	233	341	387	330	508	658	526	701
průmyslové vybavení	8 452	8 528	8 534	13 093	15 139	15 776	16 050	13 604	16 194	18 961	13 195	17 593
spotřební zboží	3 107	3 011	5 243	6 397	6 145	5 836	7 328	9 997	11 210	10 334	6 573	8 764
Celkem	20 357	21 456	27 631	39 479	39 294	40 473	47 247	50 376	55 028	58 580	39 192	52 256

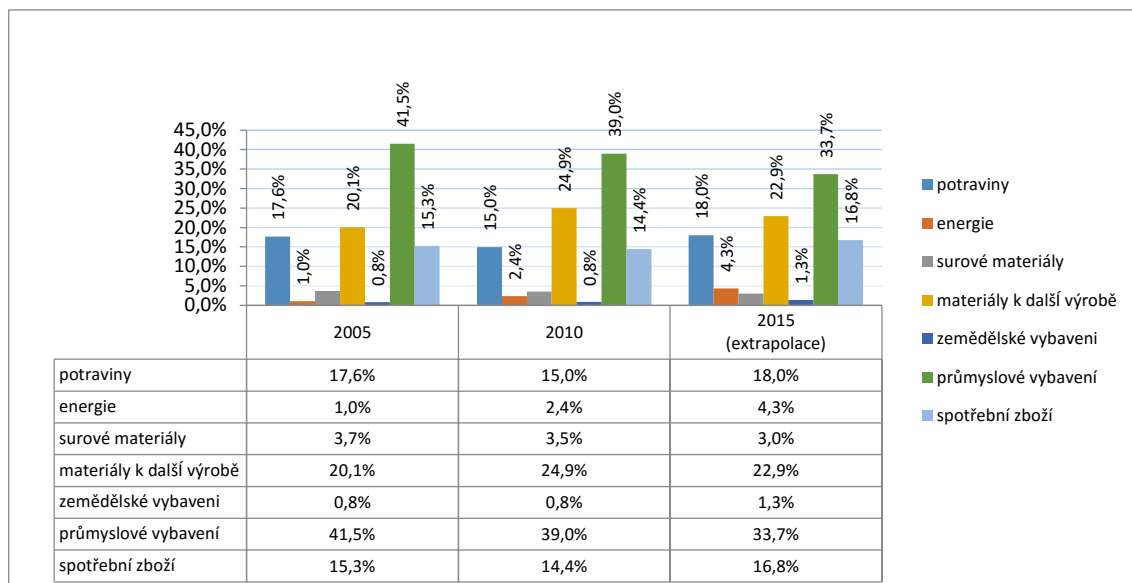
Zdroj: Direction générale des douanes

Jak lze vyčíst z tabulky 17 a grafu 25 komoditní struktury v roce 2005, 2010 a 2015 dovoz průmyslového vybavení tvoří přibližně třetinu celkového dovozu, v roce 2014 činil dovoz průmyslového vybavení téměř 19 miliard USD, což je o 17 % více než přechodí rok, kdy dovoz činil 16,2 miliard. Zvýšení dovozu představuje hlavně zvýšení importu plynových turbín a jejich částí, telefonických přístrojů a mikropočítačů. Dovoz aut se sice snížil o 20 % z důvodu oslabení poptávky, nicméně stále tvoří položku čítající 2,9 mld. USD. Další neopominutelnou částí importu jsou polotovary. Zvyšuje se poptávka po litinovém, železném a ocelovém zboží v podobě tyčí a konstrukčních součástek. Tyto artikly zaznamenávají pozvolný růst hlavně díky poptávce po realizaci národním rozvojových projektů.

Za třetí nejdůležitější položku lze považovat potraviny. Hlavní část tvoří pšenice (např. pro rok 2014 tvoří položku za 2,4 mld. USD) dále sušené mléko, neboť vlastní produkcí pokrývá pouze třetinu spotřeby. Dále následuje cukr, kukuřice a oleje.

Co se týče dovozu energií, týká se hlavně paliv, v důsledku rozšíření automobilového parku. Nicméně Alžírsko zahájilo program, ve kterém se snaží zefektivnit rafinaci ropy pro větší produkci (z aktuálních 22 tis. tun na 30 tis. t ročně). (Agence Nationale de Promotion du Commerce Extérieure: Analyse du commerce, 2015)

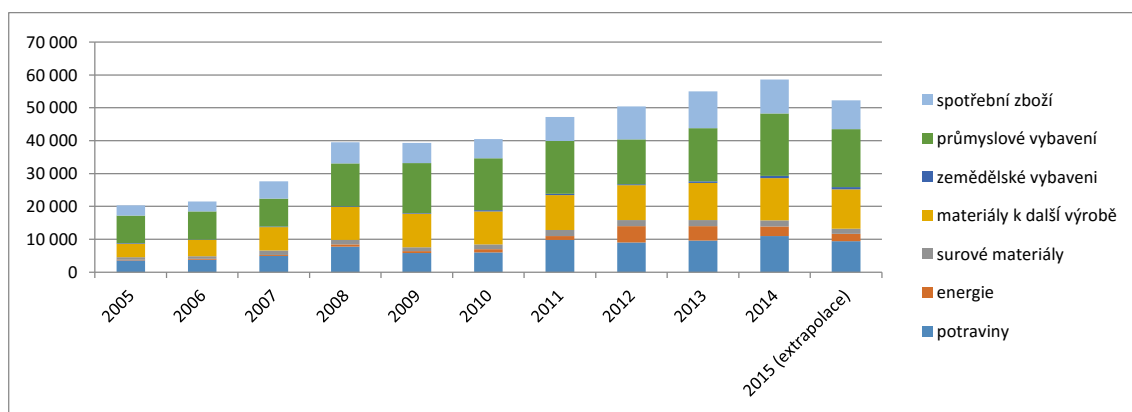
Graf 25 Komoditní struktura dovozu Alžírsko 2005, 2010, 2015

Zdroj: Direction générale des douanes

Komoditní struktura dovozu v porovnávaných letech vykazuje postupný pokles dovozu průmyslového vybavení. K mírnému nárůstu došlo u materiálů k další výrobě. Ostatní komodity si zachovávají přibližně stejné podílové zastoupení. Graf 26 zobrazuje vývoj dovozu hlavních položek v absolutních hodnotách v období 2005-2015. Celkový dovoz za těchto deset let stoupl z 20,4 mld. USD v roce 2005 na hodnotu 58,6 mld. USD v roce 2014. Procentuální podíl jednotlivých komodit po celé období zůstává téměř stejný.

Graf 26 Vývoj dovozu do Alžírsko v mil. USD (2005-2015)

Zdroj: Direction générale des douanes

3.5.4 Teritoriální struktura vývozu

Největší část vývozu z Alžírka putuje do zemí EU, konkrétně do Španělska, Itálie, Francie, Velké Británie a Nizozemska. Česká republika hraje v celkových vývozech zanedbatelnou roli. Největším vývozním trhem mimo EU je USA. (Czech Trade, 2015). Tabulka 18 udává objem vývozu v absolutních hodnotách v období 2005-2015 do nejvýznamnějších ekonomických regionů, se kterými Alžírsko obchoduje.

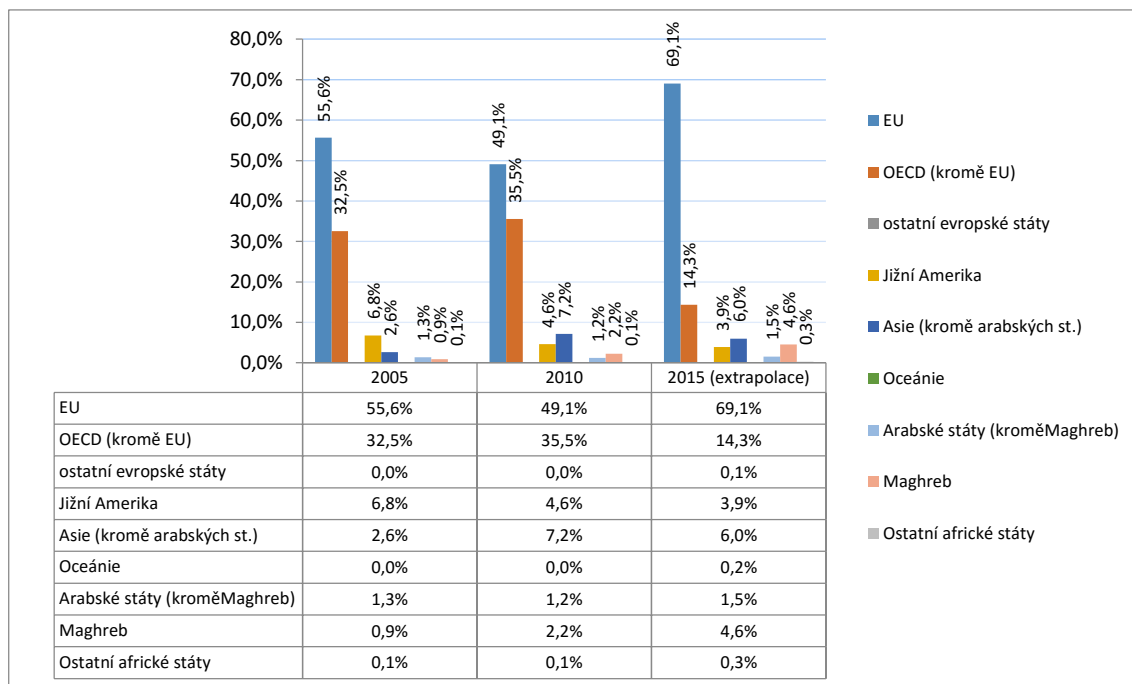
Tabulka 18 Teritoriální struktura vývozu Alžírka v mil. USD (2005-2015)

ekonomické regiony	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015 (9 měsíců)	2015 (extrapolace)
EU	25 593	28 750	26 833	41 246	23 186	28 009	37 307	39 797	41 277	40 378	19 930	26 573
OECD (kromě EU)	14 963	20 546	25 387	28 614	15 326	20 278	24 059	20 029	12 210	10 344	4 134	5 512
ostatní evropské státy	15	7	7	10	7	10	102	36	52	98	30	40
Jižní Amerika	3 124	2 398	2 596	2 875	1 841	2 620	4 270	4 228	3 211	3 183	1 131	1 508
Asie (kromě arabských st.)	1 218	1 792	4 004	3 765	3 320	4 082	5 168	4 683	4 697	5 060	1 733	2 311
Oceánie	-	-	55	-	-	-	41	-	-	-	60	80
Arabské státy (kromě Maghreb)	621	591	479	797	564	694	810	958	797	648	439	585
Maghreb	418	515	760	1 626	857	1 281	1 586	2 073	2 639	3 065	1 319	1 759
Ostatní africké státy	49	14	42	365	93	79	146	62	91	110	84	112
Celkem	46 001	54 613	60 163	79 298	45 194	57 053	73 489	71 866	64 974	62 886	28 860	38 480

Zdroj: Direction générale des douanes

Evropská unie je hlavním obchodním partnerem Alžírka viz graf 27 s preferenčním režimem dle Euro-středomořské dohody zřizující sdružení mezi Evropským společenstvím a jeho členskými státy a Alžírskou demokratickou a lidovou republikou z roku 2005, zkráceně označované jako asociační dohoda. Alžírský vývoz do zemí EU zaujímal v roce 2005 podíl 55,6 % celkového vývozu, v roce 2010 49,1 % a v roce 2015 s přihlédnutím k extrapolaci přibližně 69 %. Jak bylo uvedeno v rozboru komoditní struktury, jedná se zejména o vývoz ropy a zemního plynu. Dalším významným teritoriím vývozu jsou země s výjimkou EU sdružené do Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD). Vývoz do těchto zemí v roce 2005 zaujímal podíl 32,5 %, v roce 2010 podíl 35,5 % a v roce 2015 poklesl na přibližně 14 % (hodnota vypočtena extrapolací na základě údaje pro 9 měsíců).

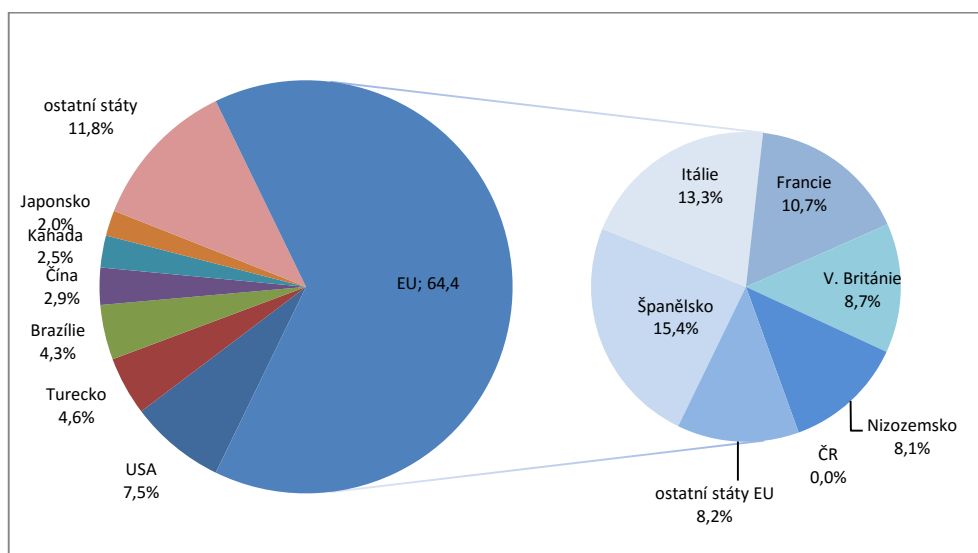
Graf 27 Teritoriální struktura vývozu 2005, 2010, 2015

Zdroj: Direction générale des douanes

V grafu 28 za období 2010-2014 je uveden detailnější rozbor vývozu do jednotlivých zemí Evropské unie. Alžírsko nejvíce vyváží v rámci EU do Španělska (15,4 %), Itálie (13,3 %) a Francie (10,7 %). Z mimoevropských zemí se po EU nejvíce vyvezlo do USA s podílem 7,5 %.

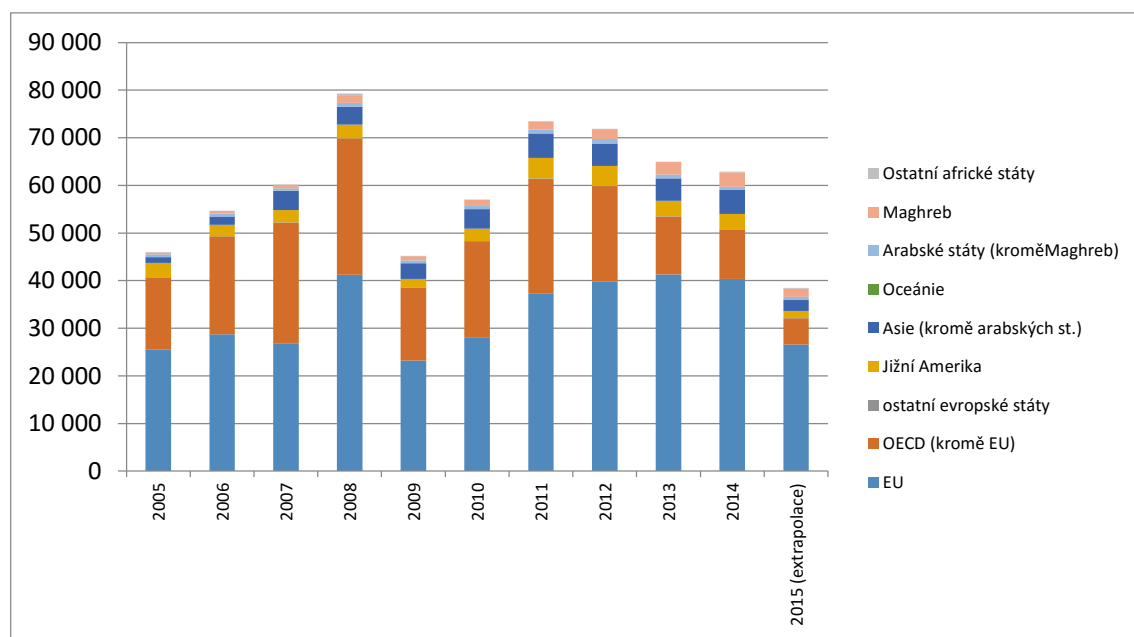
Graf 28 Teritoriální struktura vývozu Alžírska (2010-2014) - postavení v/k EU

Zdroj: Czech Trade, 2015

Graf 29 zobrazuje vývoj exportu z Alžírsko v absolutních hodnotách v období 2005-2015 do vybraných ekonomických regionů. Celkový vývoz v jednotlivých letech kopíruje objem vývozu do jednotlivých regionů, skladba vývozu je přibližně stejná po celé období. Pokles hodnot v roce 2009 i postupný pokles vývozu počínaje rokem, 2011 případně 2012 způsobený poklesem cen ropy je zřejmý u všech regionů.

Graf 29 Vývoj vývozu z Alžírsko do vybraných ekonomických regionů v mil. USD (2005-2015)

Zdroj: Direction générale des douanes

3.5.5 Teritoriální struktura dovozu

Alžírsko dováží zboží nejvíce ze zemí Evropské unie, stejně tak jako v případě vývozu. Podíl dovozu ze zemí EU činil v roce 2005 55,3 %, v roce 2010 51,2 % a roce 2015 přibližně 48,5 %. V rámci EU je největším obchodním partnerem Francie (10,9) a Itálie a Španělsko se stejným podílem 8,5 %. V Asii dominuje Čína s podílem 14,1 %. Česká republika je zastoupena šesti desetinami. Tabulka 19 udává hodnoty dovozu v jednotlivých letech 2005-2015 v mil. USD z nejvýznamnějších ekonomických regionů.

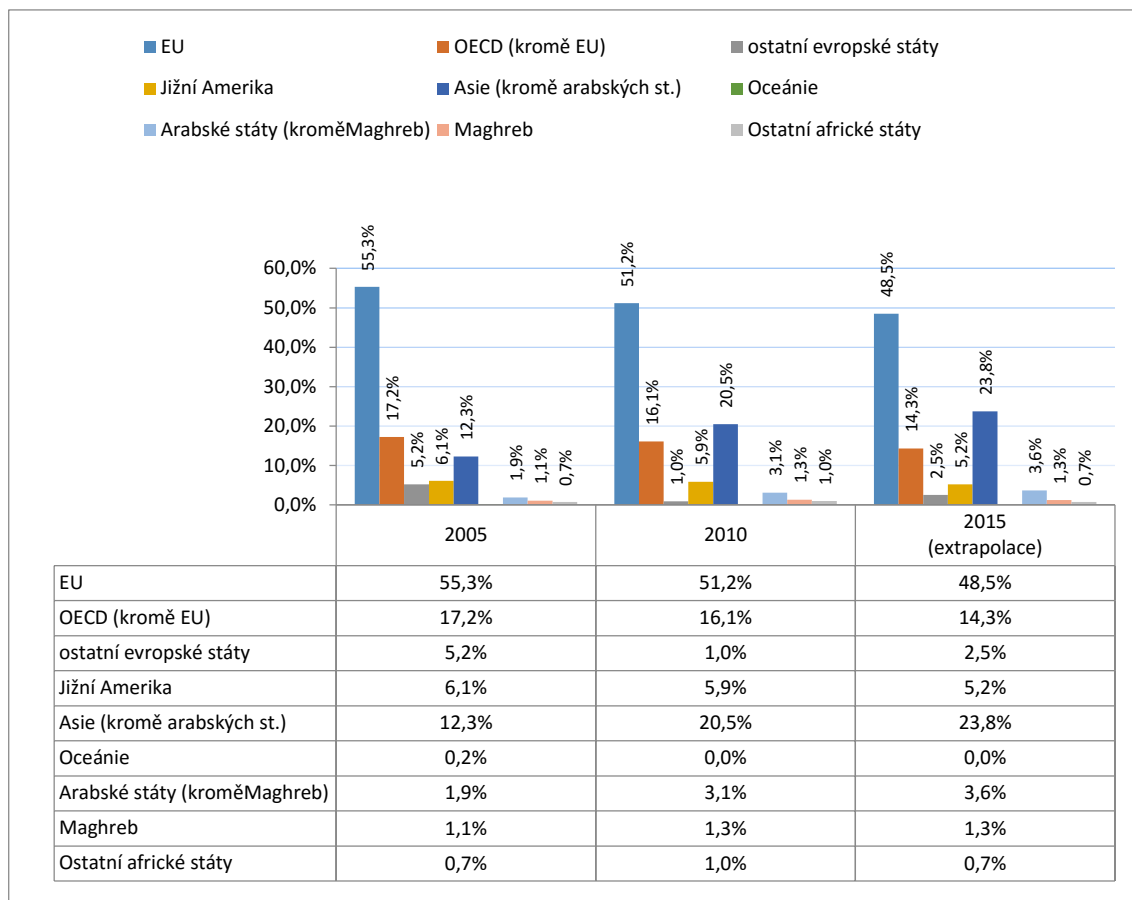
Tabulka 19 Teritoriální struktura dovozu v mil. USD (2005-2015)

ekonomické regiony	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015 (9 měsíců)	2015 (extrapolace)
EU	11 255	11 729	14 427	20 985	20 772	20 704	24 616	26 333	28 724	29 684	19 011	25 348
OECD (kromě EU)	3 506	3 738	5 363	7 245	6 435	6 519	6 219	6 160	6 965	8 436	5 612	7 483
ostatní evropské státy	1 058	777	715	659	728	388	579	1 652	1 213	886	994	1 325
Jižní Amerika	1 249	1 281	1 672	2 179	1 866	2 380	3 931	3 590	3 466	3 815	2 051	2 735
Asie (kromě arabských st.)	2 506	3 055	4 318	6 916	7 574	8 280	8 873	9 538	10 623	12 619	9 315	12 420
Oceánie	31	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Arabské státy (kromě Maghreb)	387	493	621	705	1 089	1 262	1 760	1 555	2 414	1 962	1 428	1 904
Maghreb	217	235	284	395	478	544	691	807	1 029	738	492	656
Ostatní africké státy	148	148	231	395	350	396	578	741	594	440	289	385
Celkem	20 357	21 456	27 631	39 479	39 294	40 473	47 247	50 376	55 028	58 580	39 192	52 256

Zdroj: Direction générale des douanes

Hodnoty celkového dovozu jsou shodné s údaji uvedenými v rozboru komoditní struktury dovozu. Celková hodnota dovozu v období 2005-2015 vzrostla z hodnoty 20,4 mld. USD v roce 2005 na hodnotu 58,6 mld. USD v roce 2014. Procentuální podíl dovozu do jednotlivých ekonomických regionů se po celé sledované období výrazně neliší, výjimku tvoří rostoucí dovoz z Asie, který v roce 2005 představoval podíl 12,3 %, v roce 2010 podíl 20,5 % a v roce 2015 přibližně 24 % (s přihlédnutím k extrapolaci). Tento nárůst je dán rozvíjejícím se spotřebním průmyslem a celosvětovou nabídkou zboží vyrobeného v Asii, zejména pak v Číně, stejně tak jako je to v případě dovozu do České republiky. Pro srovnání, dovoz z Asie se v Alžírsku zpětinasobil za sledované období 2005-2010, v České republice dovoz z Číny představuje za stejné období stejný poměr, tedy přibližně pětinasobný nárůst mezi roky 2005 a 2015. V grafu 30 je zobrazen procentuální podíl dovozu z jednotlivých ekonomických regionů v roce 2005, 2010 a 2015.

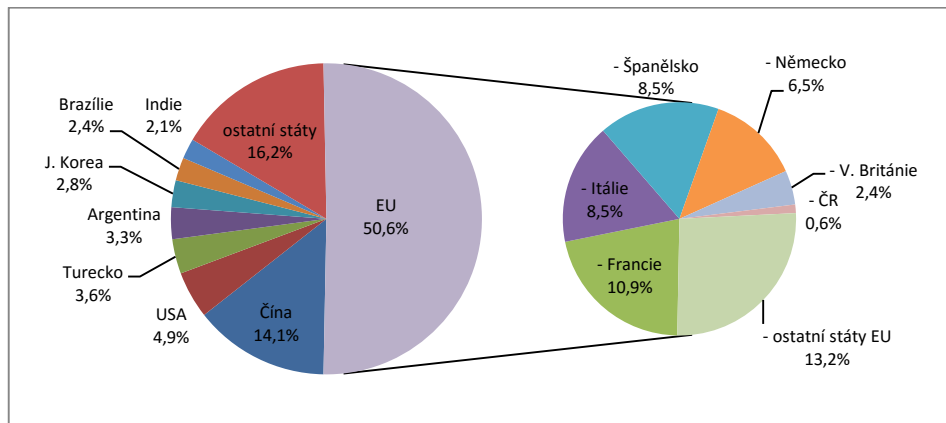
Graf 30 Teritoriální struktura dovozu 2005, 2010, 2015

Zdroj: Direction générale des douanes

Graf 31 znázorňuje detailnější pohled na dovoz z Evropské. V rámci EU se nejvíce dováží z Francie (10,9 %), což je jistě dáno historickými vazbami, Itálie (8,5 %), Španělsko (8,5 %), Německo (6,5 %), Velká Británie (2,4 %), Česká republika (0,6 %) a ostatní státy EU s celkovým podílem 13,2 %.

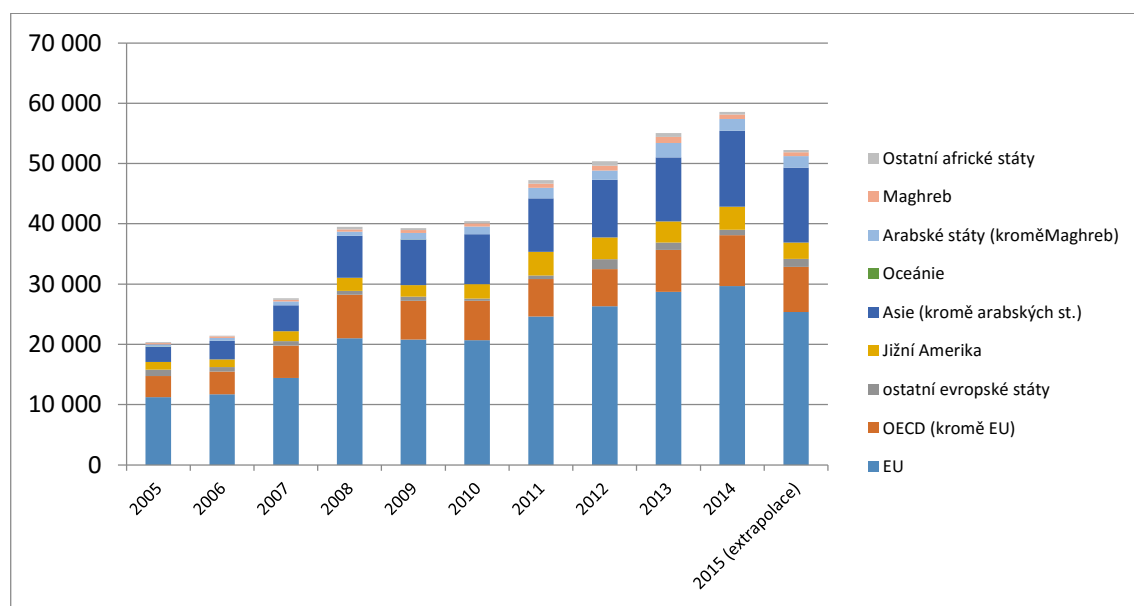
Graf 31 Teritoriální struktura dovozu Alžírsko (2010-2014) - postavení v/k EU

Zdroj: Czech Trade, 2015

Graf 32 znázorňuje vývoj dovozu z vybraných ekonomických regionů v období 2005-2015 v absolutních hodnotách. Dovoz z EU se zvýšil od roku 2005 do 2014 o 163 %, v roce 2015 byl omezen vládními kvótami na dovoz zboží z EU v návaznosti na snižující se ceny ropy a pokles jejího vývozu. Budoucí vývoj dovozu je závislý na schopnosti vyvážet ropu, či ostatní produkty pomalu se rozvíjejícího hospodářství Alžírsko. Snaha o omezení dovozu a zavádění dovozních kvót na některé výrobky a podpora rozvoje domácí ekonomiky může vést ke snižování dovozu v příštích letech.

Graf 32 Vývoj dovozu do Alžírsko do vybraných ekonomických regionů v mil. USD (2005-2015)

Zdroj: Direction générale des douanes

3.6 Vzájemný zahraniční obchod

Česko je nejen Alžírskem vnímáno jako průmyslová země a Alžířané si pamatují české výrobky již z minulosti a vnímají ČR jako strojírenskou velmoc, což vytváří dobré postavení k navazování obchodní spolupráce. (Hospodářské noviny, 2006) Česká republika je již z minulosti známá pro výrobky v rámci obranného průmyslu. V loňském roce byla podepsána kooperační dohoda mezi ČR a Alžírskem, což bylo pro Alžírsko důležitým krokem k modernizaci jejich národní armády. Např. Letoun L39 je jedním z nejprodávanějších na světě této kategorie a v Alžírsku poprvé dodán v 80. letech. (Alžírsko bylo jedním z tradičních partnerů Československa). (Menadefense,2015) Alžírsko představuje druhého nejvýznamnějšího partnera ČR v regionu severní Afriky. Objem českého vývozu do Alžírsko dosáhl v roce 2014 rekordních 349 mil. USD. Na alžírský trh míří automobily, letadla či strojírenské výrobky, ale jistý potenciál skýtá

i petrochemický průmysl, stavebnictví a zemědělství. Ministr zahraničních věcí České republiky vykonal v dubnu roku 2015 návštěvu (první návštěva od roku 2002) Alžírsku a těšil se z rostoucího trendu obchodních statistik. Zároveň vyjádřil přání přijít s novými nápady a vedle tradičních komodit (automobily, ropa) rozšířit spektrum obchodu a nadále rozvíjet spolupráci. (Ministerstvo zahraničních věcí, 2015) České investice nejsou evidovány, v Alžírsku má pouze Pamco Int. Praha svou kancelář. (Czech Trade, 2015) Její aktivity se zaměřují na letecký, obranný a elektrotechnický průmysl, dále na dodávky náhradních dílů a služeb. (Pamco, n. d.) Konkrétní subjekty účastníci se dovozu a vývozu nejsou zveřejňovány, nicméně na základě dat z ČSU je možno usuzovat, o které firmy se může jednat. (Czech Trade, 2015) Mezi firmy působící v Česku patří např: Arcelor Mittal, Škoda, Ocelit, Aircraft Industries, AeroVodochody.

Čeští producenti a exportéři dodávající průmyslové stroje se každým rokem účastní Mezinárodního veletrhu v Alžíru, aby posílili či vybudovali nová obchodní partnerství a také představili český tradiční průmysl - strojírenství. ČR může nabídnout na tamním trhu velice žádané vybavení, např: metalurgické výrobky, těžké stroje, automobily, pneumatiky, zemědělské stroje a vybavení, lékařské vybavení atd. ČR je na veletrhu reprezentována např: vládními agenturami CzechTrade a Czechinvest, společnostmi Kovosvit MAS, Gearspect, M&V, Mistra, Pamco Int, Somet, Stimer, Strojimport, Taimac-ZPS a TOS Varnsdorf a Škoda Auto, která je reprezentována skrz svého alžírského partnera - Sovac. Je nutné podotknout, že dovoz ČR z Alžírsku závisí zejména na koupi alžírské ropy. (Liberté, 2011) Např. v roce 2013 činil dovoz ropy z celkového dovozu z Alžírsku do ČR 97 %. Český ministr průmyslu a obchodu uskutečnil od roku 2000 několik návštěv, díky kterým se export z ČR do Alžírsku zvýšil. (DjaZaïress, 2011)

3.6.1 Celkový vzájemný zahraniční obchod ČR a Alžírsku

Celkový vzájemný obchod České republiky a Alžírsku je zejména v posledních letech velmi nevyrovnaný, co se týče vzájemné obchodní bilance, zejména z důvodu značných propadů dovozu ropy z Alžírsku. Jedná se zejména o roky 2011, 2014 a 2015, kde dle údajů z ČSU se z Alžírsku nedovezla žádná ropa, ropné výrobky a příbuzné materiály. Vývoz průmyslových výrobků z ČR do Alžírsku však pokračoval v nastaveném trendu. Zejména v posledních letech tedy dochází k výrazně kladné obchodní bilanci z pohledu

České republiky. Tabulka 20 udává hodnoty vývozu a dovozu do ČR a vzájemnou obchodní bilanci v tis. USD.

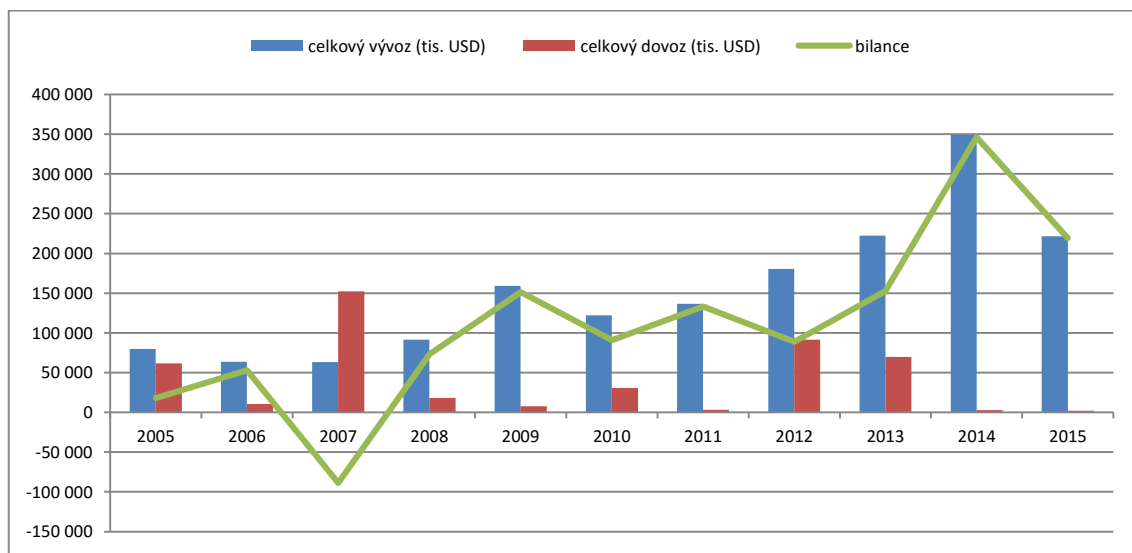
Tabulka 20 Celkový vzájemný zahraniční obchod ČR a Alžírka v tis. USD

rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
celkový vývoz (tis. USD)	79 926	63 629	63 278	91 291	158 959	121 944	136 409	180 407	222 274	349 364	221 549
celkový dovoz (tis. USD)	61 803	10 588	152 188	18 222	7 659	30 869	3 120	91 539	69 670	3 020	2 075
bilance	18 123	53 041	-88 910	73 069	151 300	91 075	133 289	88 868	152 604	346 344	219 474

Zdroj: ČSU

Grafické znázornění těchto hodnot je zřejmé níže z grafu 33. Vzhledem k velmi nízkému dovozu ostatních komodit kromě ropy, je obchodní bilance zejména v posledních dvou letech shodná s hodnotou vývozu do Alžírka. Dovoz hlavní komodity-ropy je celkově velmi rozdílný nestabilní ve sledovaném období, například v roce 2006 ve výši 10,6 mil USD a v následujícím roce 2007 ve výši 152,2 mil. USD, nebo pouze 3,1 mil. USD v roce 2011 a následně v roce 2012 ve výši 91,5 mil. USD. Takto rozkolísaný a nestálý obchod neposkytuje dostatečné jistoty k plánování a obchodování do budoucna a je zřejmé jak značně tento dovoz ovlivňují vnější okolnosti, jako je politická a ekonomická situace v Alžírsku, nebo nabídka ropy na světových trzích.

Graf 33 Celkový vývoz a dovoz z ČR do Alžírka, vývoj obchodní bilance z pohledu ČR (tis. USD)

Zdroj: ČSU

3.6.2 Komoditní struktura vývozu ČR do Alžírsko

Nejvýznamnější a nejrychleji rostoucí položkou vývozu do Alžírsko jsou silniční vozidla. V roce 2005 byl objem tohoto vývozu ve výši 3,7 mil. USD, v roce 2009 již 16,1 mil. USD a v roce 2014 dokonce 172 mil. USD. Nevětší meziroční nárůst ve vývozu silničních vozidel je zaznamenán v roce 2008, kdy došlo k navýšení vývozu o 340 %. Naopak značný pokles v roce 2015, který je způsoben operativně způsobenými administrativními průtahy při dovozu motorových vozidel. Informace poskytnuta Zastupitelským úřadem České republiky v Alžírsku (Alžírsko). (CzechTrade,2016).

Hodnoty vývozu v tis. USD prvních 8 nejvýznamnějších komodit jsou uvedeny v tabulce 21. Počet 8 byl zvolen s ohledem na vyrovnanost položek týkající se vývozu strojírenských výrobků.

Tabulka 21 Rozbor vývozu hlavních komodit do Alžírsko, údaje v tis. USD

	Silniční vozidla	Železo a ocel	Kovové výrobky, j.n.	Elektrická zařízení, přístroje a spotřebiče, j.n.	Strojní zařízení pro určitá odvětví průmyslu	Ostatní dopravní a přepravní prostředky	Stroje a zařízení k výrobě energie	Stroje a zařízení všeobecně užívané v průmyslu, j.n.
2005	3 670	35 790	2 043	898	2 857	927	187	1 072
2006	2 988	26 485	3 040	4 009	3 900	1 767	518	877
2007	2 740	14 739	4 289	2 026	5 247	1 832	3 190	1 087
2008	12 057	7 909	7 415	2 775	8 178	20 563	3 378	1 171
2009	12 227	50 013	5 187	9 556	6 849	2 333	5 043	3 486
2010	16 096	29 233	4 669	9 254	5 477	645	7 429	4 815
2011	32 840	6 945	10 787	11 825	4 294	1 556	9 432	18 265
2012	87 969	901	16 064	11 599	7 225	2 542	5 207	5 837
2013	98 390	5 011	26 531	13 219	8 646	7 860	6 407	9 420
2014	172 258	27 085	28 540	12 057	8 406	18 877	15 089	7 075
2015	100 821	7 913	10 096	8 652	5 976	7 459	8 068	10 635
total	542 056	212 024	118 661	85 870	67 055	66 361	63 948	63 740

Zdroj: ČSU

Vývoj vývozu silničních vozidel v následujících letech bude do značné míry ovlivněn dovozními kvótami. Avizované zavedení dovozních a vývozních licencí s kvótami na vybrané výrobky bylo v Alžírsku zahájeno výzvou ministerstva obchodu k podávání žádostí o licence na dovoz automobilů v celní nomenklatuře HS 8702, 8703 a 8704 s kvótou 152000 ks. Vozy Škoda představují zhruba polovinu celkového vývozu

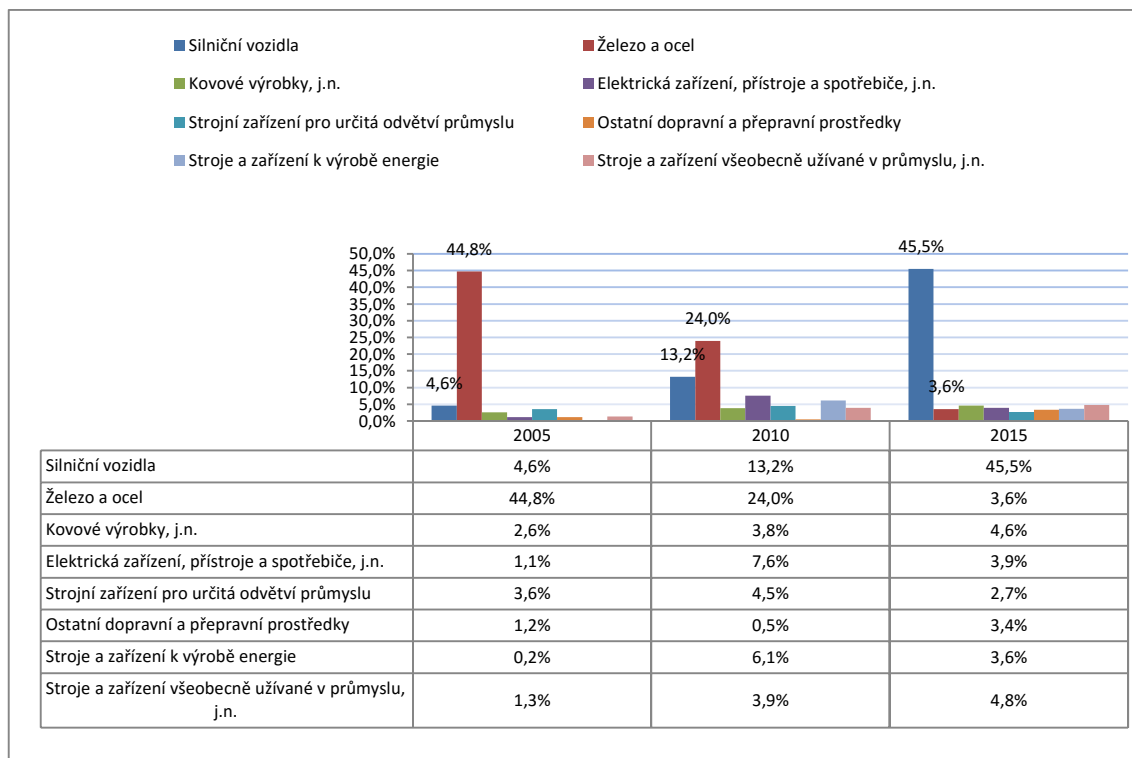
automobilů do Alžírsko, zavedení kvót by tedy mělo výrazný vliv na vývoz tohoto českého výrobce automobilů.

Další významnou exportní položkou je železo a ocel. Jeho nejvyšší meziroční nárůst exportu byl zaznamenán v roce 2009 ve výši 532 %. Tento rok je však také poslední nejvyšší s hodnotou vývozu ve výši 50 mil USD. Následující roky 2010,11 a 12 docházelo k postupnému poklesu vývozu až na hodnotu 0,9 mil USD. K výraznému oživení došlo až v roce 2013 s růstem 456 %, v roce 2014 ve výši 441 %, ovšem následovaný značným poklesem v roce o 71 % v roce 2015. Z tohoto pohledu se export této komodity jeví jako velice nestabilní. Vývoj železa a oceli v následujících letech, stejně tak jako vývozu automobilů bude ovlivněn dovozními kvótami. Nevýznamnější výrobce oceli a zároveň vývozce v ČR je společnost ArcelorMittal. Na vývoz této komodity bude mít také značný vliv vybudování Alžírsko – Katarského ocelářského komplexu Bellara Steel, který by měl snížit závislost na dovozu a posílit domácí ekonomiku, jak bylo již výše zmíněno.

Dalšími významnými položkami jsou kovové výrobky, elektrická zařízení a skupina strojních zařízení a ostatních dopravních prostředků. U všech těchto položek s výjimkou strojů a zařízení všeobecně využívaných v průmyslu, byl zaznamenán pokles vývozu v roce 2015, stejně tak jako u automobilů, železa a oceli a kovových výrobků. Dá se předpokládat, že důvody tohoto poklesu jsou stejné jako v případě vývozu automobilů, tedy připravované kvóty a již zmíněné administrativními průtahy při dovozu.

Procentuální vyjádření komoditní struktury vývozu od Alžírsko v roce 2005, 2010 a 2015 je zobrazeno v následujícím grafu 34. Podíl vývozu osobních automobilů byl v roce 2005 pouze 4,6 %, v roce již 13,2 % a v roce 2015 ve výši 45,5 %. Opačný trend má vývoz železa a oceli, který byl v roce 2005 na úrovni 44,8 %, v roce 2010 již činil pouze 24 % a v roce 2015 je podíl této komodity pouze 3,6 % z celkového vývozu do Alžírsko. Malý podíl, nicméně trvale pomalu rostoucí mají kovové výrobky, jejichž vývoz představoval v roce 2005 podíl 2,6 %, v roce 2010 3,8 % a v roce 2015 4,6 % z celkového vývozu.

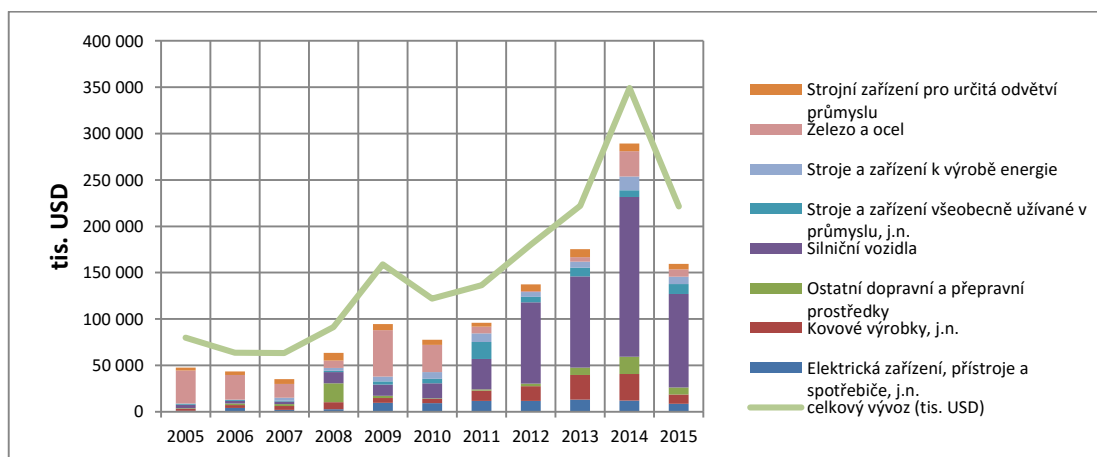
Graf 34 Komoditní struktura exportu z ČR do Alžírsko 2005, 2010, 2015

Zdroj: ČSU

Vývoj vývozu do Alžírsko v letech 2005-2015 v absolutních hodnotách sledovaných komodit a celkový vývoj vývozu je znázorněn v grafu 35. Z grafu je zřejmé jak významný a trvale rostoucí je vývoz silničních vozidel, i naopak velmi významný podíl vývozu železa a oceli v období 2005-2010, který počínaje rokem 2011 činí velmi malý podíl z celkového vývozu s výjimkou roku 2014. Tento rok byl z pohledu vývozu ČR do Alžírsko celkově velmi úspěšný.

Graf 35 Vývoj vývozu do Alžírsko v tis. USD (2005-2015)

Zdroj: ČSU

3.6.3 Komoditní struktura dovozu z Alžírsko

Struktura dovozu z Alžírsko je velmi jednoduchá. Hlavní dovozní komoditou je ropa, ropné výrobky a příbuzné materiály. Historicky nejvyšší hodnotou dovozu této komodity byl dovoz ve výši 151,7 mil. USD v roce 2007. Důvoz ostatních komodit je řádově nižší a nevýznamný. Tabulka 22 udává hodnoty dovozu šesti nejvýznamnějších komodit. O jaké konkrétní výrobky nebo druh zboží se jedná nelze z dostupných informací zjistit. Podle charakteru vývozu do Alžírsko se dá usuzovat, že se může jednat spíše o vrácené či reklamované výrobky, které byly vyvezeny do Alžírsko z ČR.

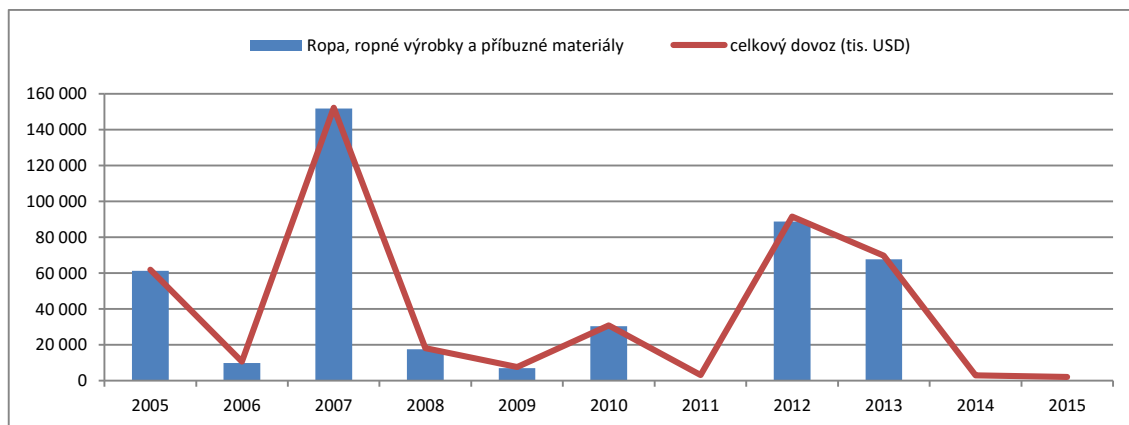
Tabulka 22 Vývoj dovozu z Alžírsko, v tis. USD

	Ropa, ropné výrobky a příbuzné materiály	Stroje a zařízení k výrobě energie	Ostatní dopravní a přepravní prostředky	Stroje a zařízení všeobecně užívané v průmyslu, j.n.	Rudy kovů a kovový odpad	Zelenina a ovoce
2005	61 249	9	18	8	0	60
2006	9 779	74	474	46	0	54
2007	151 742	78	99	14	0	43
2008	17 522	120	43	4	0	122
2009	6 997	112	99	67	0	0
2010	30 365	154	40	20	0	60
2011	0	793	514	856	5	20
2012	88 677	1 065	775	570	84	19
2013	67 600	215	89	559	285	58
2014	0	963	845	522	481	27
2015	0	555	633	166	76	101
total	433 931	4 138	3 629	2 832	931	564

Zdroj: ČSU

Podíl dovozu ropy na celkovém dovozu v roce 2005 byl 99,1 %, v roce 2010 98,4 % a v roce 2015 byl 0 %. Vývoj dovozu ropy je zobrazen v grafu 36. Z tohoto grafického vyjádření je zřejmé, jak celkový dovoz ovlivňuje pouze dovoz ropy, ostatní dovoz je zanedbatelný.

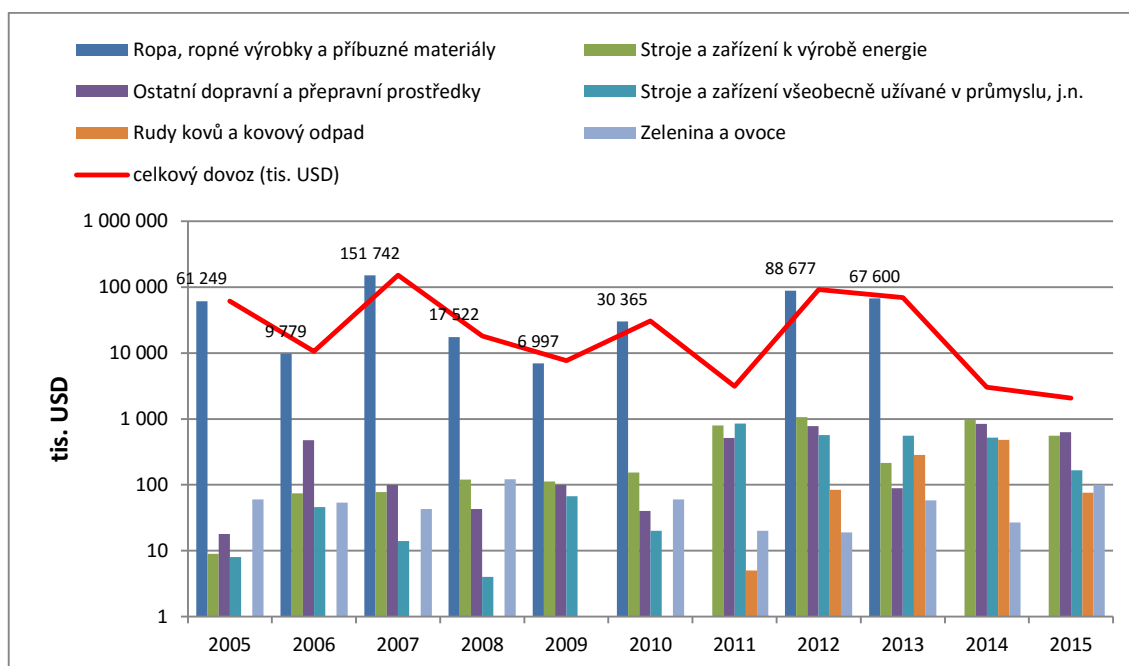
Graf 36 Vývoj dovozu ropy z Alžírska vzhledem k celkovému dovozu, údaje v tis. USD

Zdroj: ČSU

Aby bylo možné zobrazit dovoz všech komodit zároveň, vzhledem k řádově rozdílnému dovozu ropy a ostatních výrobků, je třeba použít logaritmické měřítko na svislé ose, viz graf 37.

Graf 37 Vývoj dovozu z Alžírska hlavních komodit, údaje v tis. USD

Zdroj: ČSU

3.7 Faktory ovlivňující vzájemný zahraniční obchod

Mezi hlavní bariéry vzájemného obchodu mezi Českou republikou a Alžírskem patří omezení ze strany Alžírska – zavedení dovozních kvót na vybrané výrobky, povinnost platby akreditivem, společné podniky s alžírskými partnery. Spíše se bude jednat

o požadavek vlády na nutný podíl Alžírské strany při zakládání podniků. Bariérou může být též jiné kulturní prostředí a vzdálenost alžírského trhu od České republiky.

V roce 2008 byl zakázán dovoz farmaceutických produktů – zákaz se vztahoval na výrobky, pokud je vyráběly min. 3 výrobci v Alžírsku v trhem požadovaném množství. V roce 2011 nové nařízení zakázalo dovoz všech farmaceutických výrobků. Seznam z roku 2008 byl modifikován a v současné době obsahuje na 300 medicínských a zdravotnických potřeb, u kterých zákaz dovozu trvá. V roce 2012 byly zavedeny nové technické podmínky pro dovoz léčiv, navíc jsou omezena množství a platí povinnost zveřejňovat měsíčně stavy zásob. (European Commission, 2014)

V roce 2009 byla zavedena následující omezení: zdanění všech bankovních transakcí vztahujících se k dovozu, zákaz všech druhů spotřebitelských úvěrů – povoleny byly jednotlivcům pouze úvěry na nákup nemovitostí, byla zdvojnásobena daň na nové automobily s vysokým obsahem motoru a uložena daň 0,5 % z obratu mobilních operátorů v Alžírsku (což se týká především zahraničních investorů). Některá přísná opatření byla uvolněna v roce 2010. Od roku 2009 platí též určitá omezení a průtahy pro nekontejnerovou přepravu do přístavů. (European Commission, 2014)

V roce 2010 byla vydána vyhláška, která zavedla proces schvalování ze strany alžírských živnostenských úřadů v rámci dohod o volném obchodu s Alžírskem (včetně dohody o přidružení s EU), které se týkají osvobození od dovozního cla (nulových tarifů). Tento nový postup byl odůvodněn shromažďováním statistických údajů – v praxi zavazuje dovozce před importem výrobků požádat o licenční statistiku, což představuje řadu právních a daňových podkladů potvrzujících mj. původ výrobků z EU. Je třeba předložit certifikáty, které nelze získat od orgánů vyvážející země. To představuje průtahy a zvýšené náklady pro dovozce a představuje bariéru vzájemného obchodu (European Commission, 2014).

Od února 2013 platí nový negativní seznam obsahující 1260 výrobků v kontextu Arabské zóny volného obchodu. Seznam vylučoval produkty z dovozních výhod pro následovné 3-4 roky (European Commission, 2014).

V roce 2014 bylo oznámeno omezení nebo zákaz vývozu některých výrobků ze základních surovin – např. výrobků z kůže a kovového šrotu, korku a použitých autobaterií. Dále platí zákaz vývozu dotovaných zemědělských a potravinářských

produktů: obilovin (pšenice a ječmen), mouky a mléka. Stejný finanční zákon zavedl též množstevní omezení dovozu - u použitých zařízení je možný dovoz pouze pokud neexistuje produkce podobných zařízení na domácím trhu. Dováženy mohou být pouze produkty pro obchodní účely, bez dalšího zpracování v zemi. Trvající podmínkou je též partnerství s alžírskými společnostmi. Byla zavedena též nová vnitřní opatření diskriminující např. dovoz nových vozidel – u nových dovážených vozidel byla zavedena registrační daň spolu s požadavkem, aby prodejci aut vykonávaly též činnost průmyslové povahy. Bylo zavedeno daňové zvýhodnění pro tuzemské producenty (European Commission, 2014).

3.8 Příklady spolupráce českých firem s Alžírskem

3.8.1 Aero Vodochody

Aero je největším výrobcem letecké techniky v České republice. Zabývá se vývojem, výrobou, prodejem a servisem vojenské i civilní letecké techniky. Spolupracuje s předními leteckými výrobci a v rámci vojenského programu je dlouholetým partnerem ozbrojených sil několika zemí, zejména Armády České republiky.

V letech 1987-1995 dodalo Aero Vodochody do Alžírska 49 letounů L39 Albatros verze ZA a 7 letounů verze C v letech 1990-1991. Dalších 17 letounů bylo dodáno prostřednictvím akciové společnosti PAMCO INT, která zajišťuje i servis a generální opravy L39. Dnes provádí servis a generální opravy přímo Aero.

Co se týče dnešní spolupráce Alžírska a Aera, Aero v loňském roce dokončilo generální opravy 17 alžírských letounů L-39. Aero primárně nabízí stávajícím uživatelům L-39 možnost výměny motoru za nový, americký model Williams FJ-44M s výhledem na to, že by po skončení životnosti L-39 zákazníci mohli koupit nové letouny L-39NG a využít již zakoupený motor. Vzhledem k tomu, že motor za normálních okolností tvoří velkou část ceny letounu, tak Aero umožní rozložit si náklady na L-39NG do dvou fází. Tato strategie samozřejmě cílí na země, které již provozují L-39 a jsou s nimi spokojené a které uvítají možnost rozložit si náklady – a mezi ně patří i Alžírsko. Aero dnes jedná s několika vojenskými zákazníky zejména z Afriky a Asie.

Cena jednoho L-39NG se pohybuje orientačně okolo 10 milionů USD. Nicméně letouny se obvykle prodávají v „balíčku“ služeb, kdy Aero kromě letounů poskytne zákazníkovi i další služby – například výcvik pilotů i mechaniků, údržbu a záleží i na vybavení letounu etc. Pokud jde o L-39, nové už se nevyrábějí déle než dvacet let.

Když se prodávaly do Alžírska L-39 v osmdesátých letech, byla cena cca 7 milionů Kč/stroj. V současné době léta v Alžírsku podle informací Flight International 32 L-39.

3.8.2 Společnost Aircraft Industries, a.s.

je největší český výrobce dopravních letounů s dlouholetou tradicí letecké výroby a počtem zaměstnanců kolem 1000 lidí. Široké portfolio činností, které zahrnuje komplexní výrobu letounu od obráběných a klempířských dílů, přes výrobu kabeláže a agregátů až po finální montáž letounů, je situováno v jednom výrobním závodě v Kunovicích na jihovýchodě České republiky.

Hlavní činnosti společnosti

- vývoj, výroba a prodej letounů L 410 UVP-E20
- servisní činnost a údržba pro letouny řady L 410, prodej náhradních dílů, modifikace a modernizace letounů, výrobní kooperace
- výzkum a vývoj
- provoz neveřejného mezinárodního letiště Kunovice a Střední školy letecké
- školení pro piloty a pro pozemní personál údržby

V současnosti létá v Alžírsku 7 letadel L 410 této společnosti. Od roku 2006 Aircraft Industries, a.s. dodal celkem 4 letouny L410 do civilního sektoru, dva v r. 2008, jedno v roce 2013, druhé v roce 2015. Společnost dlouhodobě spolupracuje s Alžírskem v oblasti servisu a náhradních dílů. Letadla L410 jsou v Alžírsku velice úspěšná a je předpoklad, že nově vyvinutý typ L410 NG by mohl navázat na dosavadní úspěšnou spolupráci, to však záleží na mnoha vnějších okolnostech, například na ceně ropy.

Závěr

Bakalářská práce se zabývala zahraničním obchodem České a Alžírské republiky. V teoretické části byly definovány základní pojmy a některé teorie týkající se zahraničního obchodu. Praktická část měla za cíl charakterizovat, s jakými komoditami tyto země nejvíce obchodují a kdo patří mezi jejich hlavní obchodní partnery. Následně byla zhodnocena vzájemná spolupráce těchto dvou zemí.

Zahraněční obchod České republiky stejně jako Alžírsko je velmi důležitý pro ekonomiku obou států, rozmanitost komodit zahraničního obchodu obou zemí je však velmi odlišná. Zatímco alžírská ekonomika a její zahraniční obchod je doposud závislý z 95 % na vývozu ropy, zahraniční obchod České republiky je nesrovnatelně rozvinutější. Na předních místech českého vývozu figurují stroje a dopravní prostředky (54,2 %), polotovary a materiály (18 %), průmyslové obchodní zboží (11,3 %), chemikálie a příbuzné výrobky (6,3 %). Tato skladba vývozu činí zahraniční obchod České republiky dobře ustavený na více pilířích. V oblasti dovozu mají obě země podobně segmentovaný zahraniční obchod s ohledem na potřeby země. V České republice zaujímá největší část dovoz strojů a dopravních prostředků (42,2 %), chemikálií a příbuzných výrobků (11,0 %), průmyslové zboží (10,4 %), v Alžírsku se jedná o průmyslové vybavení (34 %), materiály k další výrobě (23 %) a spotřební zboží (17 %).

Vzájemný zahraniční obchod České republiky a Alžírsko je v poměru k celkovému vývozu nebo dovozu obou zemí velice nízký. Česká Republika vyvezla v roce 2015 zboží za 159 mld. USD, z toho do Alžírsko za 222 mil. USD, to představuje přibližně 0,14 % celkového vývozu. Dovoz z Alžírsko činí ve stejném roce 0,15 %. Z pohledu Alžírsko, celkový vývoz v roce 2015 byl 38,5 mld. USD dle předběžných údajů, vývoz do České republiky však pouze 219 mil. USD, což je 0,57 %. Dovoz z České republiky do Alžírsko v roce 2015 byl 0,42 %.

Z celkového pohledu na zahraniční obchod se vzájemný obchod obou zemí jeví v současnosti na jedné straně jako ne příliš podstatný pro obě země. Na druhé straně však skýtá velký potenciál a příležitosti pro jeho rozvoj do budoucna. Obchodní spolupráce České republiky a Alžírsko je v současné době velmi důležitá pro rozvoj několika významných společností v České republice, které se zabývají především vývojem a výrobou zejména strojů a dopravních prostředků. Mezi firmy,

kteře už se na alžírském trhu pohybují, patří např. Kovosvit MAS, Gearspect, M&V, Mistra, Pamco Int, Somet, Stimer, Strojimport, Arcelor Mittal, Škoda, Ocelit, Aircraft Industries, Aero Vodochody.

Vzájemný zahraniční obchod není bez překážek. Omezení přichází zejména ze strany Alžírsko v podobě dovozních kvót. Při zakládání nových podniků je nutné partnerství s alžírskou stranou. K dalším faktorům ovlivňující zahraniční spolupráci patří také platba akreditivem, jistou roli hraje rozdílné kulturní prostředí a vzdálenost alžírského trhu. Alžírsko také přikročilo ke zdanění bankovních transakcí, které se vztahují k dovozu a k zákazu spotřebitelských úvěřů.

Rozvoj budoucího zahraničního obchodu závisí zejména na schopnosti Alžírsko vyvážet ropu jakožto hlavní vývozní artikl a s tím spojenými dovozními kvótami, které Alžírská vláda zavádí v reakci na snižující se vývoz ropy. Další rozvoj zahraničního obchodu také závisí na rozvoji domácího průmyslu. Tento rozvoj však bude do jisté míry závislý na ochotě zahraničních společností investovat a přinést know-how potřebné pro rozvoj domácího průmyslu, což závisí na politické situaci, bezpečnosti a stabilitě v Alžírsku.

Resumé

Ce mémoire a pour objectif d'évaluer le commerce extérieur de la République tchèque et de l'Algérie.

Dans ces deux pays, le commerce extérieur joue un rôle important mais les articles qui font l'objet du commerce sont très divers. Alors que l'économie algérienne est dépendante à 95 % de l'exportation des hydrocarbures, l'économie tchèque a quant à elle un commerce extérieur incomparablement plus développé. Les articles les plus exportés de la République tchèque sont les machines et les moyens de transport (54,2 %), les demi-produits et matériaux (18 %), les produits marchands industriels (11,3 %) et les produits chimiques (6,3 %).

En ce qui concerne les importations, ces deux pays présentent une composition presque identique – la structure répond aux besoins des pays. Les articles les plus importés par la République tchèque sont : machines et moyens de transport, produits chimiques et marchandises industriels. Quant à l'Algérie, il s'agit principalement des biens d'équipement industriel, des demi-produits et des biens de consommation.

Le commerce extérieur mutuel entre la Tchéquie et de l'Algérie ne présente de chiffres importants ni dans la balance commerciale tchèque ni dans celle algérienne. La République tchèque a exporté en 2015 une marchandise d'une valeur de 159 mld. USD dont 222 mil. USD à l'Algérie, cela représente 0,14 % de l'exportation totale. L'exportation de l'Algérie vers la Tchéquie a représenté 0,15 % de l'importation tchèque totale en 2015. L'Algérie a, elle, exporté en 2015 une marchandise d'une valeur de 38,5 mld. USD, néanmoins, l'exportation vers la République tchèque n'a représenté que 219 mil. USD, ce qui est équivalent à 0,57 %. L'importation de la République tchèque en 2015 s'est élevée à 0,42 %.

D'un côté, le commerce extérieur bilatéral algérien et tchèque ne semble pas, actuellement, trop important, mais d'un autre côté, il abrite un potentiel et des occasions pour son essor à venir. Déjà, la coopération entre la République tchèque et l'Algérie est importante pour plusieurs sociétés qui se sont déjà bien ancrées sur le marché algérien. E.g.: Kovošvit MAS, Gearspect, M&V, Mistra, Pamco Int, Somet, Stimer, Strojimport, Arcelor Mittal, Škoda, Ocelit, Aircraft Industries, Aero Vodochody.

Le développement du futur commerce international algérien dépend surtout de la capacité de ce pays à exporter le pétrole comme article principal. Le commerce est aussi lié à l'application des quotas à l'importation qui réagit à la baisse de l'exportation du pétrole. Le développement ultérieur est aussi dépendant de l'essor de l'industrie domestique qui dépend elle-même des investissements des sociétés étrangères qui apporteraient un certain savoir-faire nécessaire. Cependant tout cela dépend également en grande partie de la situation politique algérienne, de la stabilité du pays et de sa sécurité.

Seznam použité literatury a zdrojů

Literární zdroje

1. Boudier Fabienne, Economie internationale, 2003, Université Paris 12
2. Cihelková, Křížková Kunešová, Martinčík, Světová ekonomika, nové jevy a perspektivy, 2001, Beck
3. Dvořák Pavel JuDr. Základy mezinárodní obchodní politiky, 2000, Vysoká škola ekonomická v Praze
4. Emilie Kalínská a kolektiv, Mezinárodní obchod v 21. století, 2010 Grada publishing
5. Fojtíková Lenka. Zahraničně obchodní politika ČR. Historie a současnost (1945-2008), 2009, C. H. Beck
6. Joseph E. Stiglitz, Principes d'économie moderne, 2000, De Boeck
7. Jirges, Plchová, Zahraniční obchod a národní hospodářství České republiky, 1995, VŠE
8. Mankiw Gregory N. Zásady ekonomie, 2000, Grada publishing
9. Salvatore Dominick, International economics, 1987, Macmillan Publishing Company
10. Samuelson Paul A., Nordhaus William D., Ekonomie, 1995, Nakladatelství Svoboda
11. Samuelson Paul A., Nordhaus William D., Ekonomie, 2013, NS Svoboda
12. Šťastný D. Mezinárodní obchod: teorie a politika, 2004, Oeconomica
13. Svatoš Miroslav a kol. Zahraniční obchod: teorie a praxe, 2009 Grada Publishing
14. Štěrbová Ludmila a kolektiv, Mezinárodní obchod ve světové krizi 21. století, 2013, Grada publishing

Internetové zdroje

1. *100+1: Alžírsko v zajetí minulosti* [online]. 2013 [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <http://www.stoplusjednicka.cz/alzirsko-v-zajeti-minulosti>
2. *African Economic Outlook: Algeria* [online]. 2015 [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <http://www.africaneconomicoutlook.org/en/country-notes/north-africa/algeria/>
3. *Agence Nationale de Promotion du Commerce Extérieure: Analyse du commerce* [online]. 2015 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://algex.dz/index.php/fr/analyse-du-commerce?task=download&id=3>
4. *ČTK: Nezaměstnanost je nejnižší za 8 let* [online]. 2007 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: *ČTK: Nezaměstnanost klesla na 6,1 %, míst bylo nejvíce od roku 2008* [online]. 2016 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.ceskenoviny.cz/zpravy/nezamestnanost-klesla-na-6-1-mist-bylo-nejvice-od-roku-2008/1335709>
5. *Aktuálně: Nezaměstnanost roste pomaleji, ale stejně byla rekordní* [online]. 2010 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/ceska-ekonomika/nezamestnanost-roste-pomaleji-ale-stejne-byla-rekordni/r~i:article:659896/>
6. *Aktuálně: Nezaměstnanost v Česku patří k nejnižším v Unii* [online]. 2011 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://zpravy.aktualne.cz/ekonomika/ceska-ekonomika/nezamestnanost-v-cesku-patri-k-nejnizsim-v-unii/r~i:article:702100/>
7. *Algeria Infrastructure* [online]. 2016 [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <http://infrastructure-dz.com/pages/ang/topics.php>
8. *Alžírské velvyslanectví v Praze* [online]. 2016 [cit. 2016-04-16]. Dostupné z <http://www.algerie.cz/index.php/o-alzirsku>
9. *Central Intelligence Agency* [online]. 2016 [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ag.html>
10. *Central Intelligence Agency: Economy* [online]. 2016 [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/resources/the-world-factbook/geos/ag.html>

11. *Czech Trade, 2015: Souhrnná teritoriální informace* [online]. 2015 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/alzirsko-obchodni-a-ekonomicka-spoluprace-s-cr-18855.html#sec4>
12. *Czech Trade: Zavedení dovozních kvót na automobily, cement a betonářskou ocel v Alžírsku*[online]. 2016 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/zavedeni-dovoznich-kvot-na-automobily-cement-a-betonarskou-ocel-v-alzirsku-73078.html>
13. *Český statistický úřad: Zahraniční obchod se zbožím - přeshraniční pojetí* [online]. [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/vzoph_cr
14. *Český statistický úřad: Zahraniční obchod ČR podle cz cpa* [online]. [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/zahranicni-obchod-cr-podle-cz-cpa-ctvrtletni-udaje-4-ctvrtleti-2015>
15. *ČTK: Analytici: Česká ekonomika roste nejvíce v celé Evropě* [online]. 2015 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: www.financninoviny.cz/zpravy/analytici-ceska-ekonomika-roste-nejvice-v-cele-evrope/1247578+&cd=2&hl=cs&ct=clnk&gl=cz
16. *ČTK: Česká ekonomika loni vzrostla o 4,3 pct, nejvýrazněji od roku 2007* [online]. 2016 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.ceskenoviny.cz/zpravy/ceska-ekonomika-loni-vzrostla-o-4-3-pct-nejvyrazneji-od-roku-2007/1315479>
17. *ČTK: MF v nové prognóze nadále počítá s letošním růstem HDP o 2,7 pct* [online]. 2016 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.ceskenoviny.cz/zpravy/mf-v-nove-prognoze-nadale-pocita-s-letosnim-rustem-hdp-o-2-7-pct/1308884>
18. *ČTK: MF zhoršilo odhad růstu ekonomiky letos na 2,5 procenta* [online]. 2016 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.ceskenoviny.cz/zpravy/mf-zhorsilo-odhad-rustu-ekonomiky-letos-na-2-5-procenta/1335926>
19. *ČTK: Nezaměstnanost klesla na 6,3 %, míst je nejvíce od října 2008* [online]. 2016 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.ceskenoviny.cz/zpravy/nezamestnanost-klesla-na-6-3-mist-je-nejvice-od-rijna-2008/1323813>

20. *ČTK: Nezaměstnanost klesla na 6,1 %, míst bylo nejvíce od roku 2008* [online]. 2016 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.ceskenoviny.cz/zpravy/nezamestnanost-klesla-na-6-1-mist-bylo-nejvice-od-roku-2008/1335709>
21. *Direction générale des douanes: Evolution de la balance commerciale de l'Algérie* [online]. 2014 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: http://www.douane.gov.dz/pdf/r_periodique/Serie.pdf
22. *DjaZairess: L'industrie mécanique tchèque marque sa présence* [online]. 2011 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.djazairess.com/fr/lemaghreb/35909>
23. *Ecofin: Algérie: forte baisse de l'excédent de la balance des paiements, à 130 millions \$ en 2013* [online]. 2014 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.agenceecofin.com/gestion-publique/2102-17770-algerie-forte-baisse-de-l-excedent-de-la-balance-des-paiements-a-130-millions-en-2013>
24. *European Commission (2014) 11th report on potentially trade-restrictive measures*. Dostupné z: http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2014/november/tradoc_152872.pdf
25. *France Diplomatie: Situation économique* [online]. 2015 [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <http://www.diplomatie.gouv.fr/fr/dossiers-pays/algerie/presentation-de-l-algerie/article/presentation-1914>
26. *France Diplomatie* [online]. 2015 [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <http://www.diplomatie.gouv.fr/fr/dossiers-pays/algerie/presentation-de-l-algerie/article/presentation-1914>
27. *Focus Economics: Algeria – Inflation* [online]. 2015 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <https://www.focus-economics.com/country-indicator/algeria/inflation>
28. *Fonds monétaire international: Le Conseil d'administration du FMI conclut les consultations de 2013 au titre de l'article IV avec l'Algérie* [online]. 2014 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <https://www.imf.org/external/french/np/sec/pr/2014/pr1428f.htm>

29. *Hospodářské noviny: Alžírsko - dosud neviditelný obr* [online]. 2006 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://archiv.ihned.cz/c1-19348690-alzirsko-dosud-neviditelnny-obr>
30. *International monetary fund: Unemployment and Labor Market Issues in Algeria* [online]. 2012 [cit. 2016-04-28]. Dostupné z: <https://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2012/wp1299.pdf>
31. *Investing: Brent oil historical data* [online]. 2015 [cit. 2016-05-03]. Dostupné z: <http://www.investing.com/commodities/brent-oil-historical-data>
32. *Kurzy: ČR - nezaměstnanost v březnu klesla na 6,1%, volných je 117 300 míst* [online]. 2016 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.kurzy.cz/makroekonomika/nezamestnanost/>
33. *Liberté: PARTICIPATION DE LA RÉPUBLIQUE TCHEQUE À LA FIA 2011 Pour de nouvelles possibilités de coopération* [online]. (n.d.) [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.liberte-algerie.com/actualite/pour-de-nouvelles-possibilites-de-cooperation-92845/print/1>
34. *Ministerstvo průmyslu a obchodu: Strategie prosazování obchodně-ekonomických zájmů České republiky v zemích Severní Afriky* [online]. 2006 [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <http://www.mpo.cz/dokument10394.html>
35. Ministerstvo průmyslu a obchodu (2015). *Ropa a ropné produkty za 1. až 3. čtvrtletí 2015*, s. 1. Zdroj dat IEA/Oil Information. Dostupné z: <http://www.mpo.cz/dokument166689.html>
36. Ministerstvo zahraničních věcí (2015). *Alžírsko: Investiční klima*. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/afrika/alzirsko/ekonomika/investicni_klima.html
37. *Ministerstvo zahraničních věcí: Ministr zahraničních věcí Lubomír Zaorálek na oficiální návštěvě Alžírsku* [online]. 2015 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/algiers/cz/obecne_informace_o_alzirsku/x2015_04_14_ministr_zaoralek_v_alziru.html

38. *Menadefense: Que va changer l'accord Algéro-Tchèque sur la défense pour l'ANP?* [online]. 2015 [cit.2016-04-18]. Dostupné z: <http://www.menadefense.net/2015/05/14/que-va-changer-laccord-algero-tcheque-sur-la-defense-pour-lanp/>
39. *Moniteur du Commerce international: Algérie - Données Générales* [online]. (n.d.) [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.lemoci.com/fiche-pays/algerie/>
40. *Nations Encyclopedia* [online]. (n.d.) [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <http://www.nationsencyclopedia.com/economies/Africa/Algeria-INFRASTRUCTURE-POWER-AND-COMMUNICATIONS.html>
41. *Novinky: Česká ekonomika na vrcholu, roste nejrychleji v Evropě* [online]. 2015 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/ekonomika/378940-ceska-ekonomika-na-vrcholu-roste-nejrychleji-v-evrope.html>
42. *Oficiální portál informačního centra o NATO: Alžírsko: Svěhlavý partner v boji proti terorismu*[online]. 2012 [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: http://www.natoaktual.cz/alzirsko-svehlavy-partner-v-boji-proti-terorismu-fsg-/na_analyzy.aspx?c=A120820_091303_na_analyzy_m02
43. *Oxford Business Group: Algérie-Bilan de l'année 2011* [online]. 2012 [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <http://www.oxfordbusinessgroup.com/news/alg%C3%A9rie-bilan-de-l%E2%80%99ann%C3%A9e-2011>
44. *Oxford Business Group: Algérie: Bilan de l'année 2012* [online]. 2013 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.oxfordbusinessgroup.com/news/alg%C3%A9rie-bilan-de-l%E2%80%99ann%C3%A9e-2012>
45. *Oxford business group: Algérie Bilan de l'Année 2015* [online]. 2016 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.oxfordbusinessgroup.com/news/alg%C3%A9rie-bilan-de-l%E2%80%99ann%C3%A9e-2015>
46. *Pamco* [online]. (n.d.) [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.pamco.cz/cs/>
47. *Perspective Monde: Croissance annuelle du PIB* [online]. 2015 [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: [//perspective.usherbrooke.ca/bilan/servlet/BMTendanceStatPays?language=fr&codePays=DZA&codeStat=NY.GDP.MKTP.KD.ZG&codeStat2=x](http://perspective.usherbrooke.ca/bilan/servlet/BMTendanceStatPays?language=fr&codePays=DZA&codeStat=NY.GDP.MKTP.KD.ZG&codeStat2=x)

48. *Perspectives Economiques en Afrique: Algérie* [online]. 2015 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.africaneconomicoutlook.org/en/country-notes/north-africa/algeria/>
49. *Portail du premiere ministre* [online]. (n.d.) [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: http://www.premier-ministre.gov.dz/index.php?option=com_content&task=view&id=320&Itemid=177
50. *Raiffeisen Bank: Růstový potenciál české ekonomiky* [online]. 2015 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: https://www.rb.cz/attachments/aktuality/CZ_HDP_analyza.pdf
51. *Santander trade portal: Algerian foreign trade in figures* [online]. 2016 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <https://en.santandertrade.com/analyse-markets/algeria/foreign-trade-in-figures>
52. *Trading Economics: Taux de croissance annuel du PIB* [online]. 2016 [cit. 2016-04-16]. Dostupné z: <http://fr.tradingeconomics.com/algeria/gdp-growth-annual>
53. *Technical review: Work on Algeria's steel complex to begin in 2015* [online]. 2015 [cit. 2016-04-17]. Dostupné z: <http://www.technicalreviewmiddleeast.com/manufacturing/metals/work-on-algeria-s-steel-complex-to-begin-in-2015>

Seznam grafů a tabulek

Graf 1 Otevřenost ekonomik.....	11
Graf 2 Produkční možnosti země A.....	16
Graf 3 Produkční možnosti země B.....	17
Graf 4 Výsledný bod obchodu (země B)	18
Graf 5 Výsledný bod obchodu (země A).....	18
Graf 6 Dovoz a spotřeba v podmínkách volného obchodu.....	25
Graf 7 Dopad cla.....	26
Graf 8 Vývoj průměrné ceny ropy typu BRENT.....	41
Graf 9 Zahraniční obchod ČR se zbožím v přeshraničním pojetí v mld. USD (2005-2015).....	47
Graf 10 Komoditní struktura vývozu ČR 2005, 2010, 2015	49
Graf 11 Vývoj vývozu 5 nejsilnějších komodit, údaje v mld. USD (2005-2015).....	49
Graf 12 Komoditní struktura dovozu ČR, 2005, 2010, 2015	51
Graf 13 Vývoj dovozu 5 nejsilnějších komodit, údaje v mld. USD.....	51
Graf 14 Vývoj bilance zahraničního obchodu jednotlivých komodit v mld. USD (2005-2015).....	53
Graf 15 Export ČR do vybraných zemí 2005, 2010, 2015	54
Graf 16 Vývoj exportu ČR do vybraných zemí v mld. USD (2005-2015).....	55
Graf 17 Export ČR do EU 2005, 2010, 2015.....	55
Graf 18 Dovoz z ČR z vybraných zemí 2005, 2010, 2015	57
Graf 19 Vývoj dovozu vybraných zemí do ČR v mld. USD (2005-2015).....	57
Graf 20 Dovoz do ČR z EU 2005, 2010, 2015	58
Graf 21 Vývoj bilance zahraničního obchodu vybraných zemí v mld. USD (2005-2015).....	59
Graf 22 Vývoj bilance zahraničního obchodu s EU a mimo EU v mld. USD (2005-2015).....	60
Graf 23 Bilance zahraničního obchodu Alžírsko v mil. USD (2005-2015).....	63
Graf 24 Komoditní struktura vývozu Alžírsko 2005, 2010, 2015	64
Graf 25 Komoditní struktura dovozu Alžírsko 2005, 2010, 2015	66
Graf 26 Vývoj dovozu do Alžírsko v mil. USD (2005-2015)	66
Graf 27 Teritoriální struktura vývozu 2005, 2010, 2015	68
Graf 28 Teritoriální struktura vývozu Alžírsko (2010-2014) - postavení v/k EU	68

Graf 29 Vývoj vývozu z Alžírsko do vybraných ekonomických regionů v mil. USD (2005-2015)	69
Graf 30 Teritoriální struktura dovozu 2005, 2010, 2015	71
Graf 31 Teritoriální struktura dovozu Alžírsko (2010-2014) - postavení v/k EU	71
Graf 32 Vývoj dovozu do Alžírsko do vybraných ekonomických regionů v mil. USD (2005-2015)	72
Graf 33 Celkový vývoz a dovoz z ČR do Alžírsko, vývoj obchodní bilance z pohledu ČR (tis. USD)	74
Graf 34 Komoditní struktura exportu z ČR do Alžírsko 2005, 2010, 2015	77
Graf 35 Vývoj vývozu do Alžírsko v tis. USD (2005-2015)	77
Graf 36 Vývoj dovozu ropy z Alžírsko vzhledem k celkovému dovozu, údaje v tis. USD	79
Graf 37 Vývoj dovozu z Alžírsko hlavních komodit, údaje v tis. USD	79
Tabulka 1 Průběh kol jednání v rámci GATT/WTO	30
Tabulka 2 Vývoj HDP Alžírsko 2005-2015	42
Tabulka 3 Vývoj míry nezaměstnanosti Alžírsko 2005-2015	43
Tabulka 4 Vývoj míry inflace Alžírsko 2005-2015	44
Tabulka 5 Vývoj HDP ČR 2005-2015	44
Tabulka 6 Vývoj obecné míry nezaměstnanosti ČR	45
Tabulka 7 Vývoj míry inflace ČR 2005-2015	46
Tabulka 8 Vývoz, dovoz, bilance ČR 2005-2015	47
Tabulka 9 Komoditní struktura vývozu ČR 2005-2015, údaje v mld. USD	48
Tabulka 10 Komoditní struktura dovozu ČR 2005-2015, údaje v mld. USD	50
Tabulka 11 Bilance zahraničního obchodu jednotlivých komodit 2005-2015, údaje v mld. USD	52
Tabulka 12 Teritoriální struktura vývozu ČR 2005-2015	53
Tabulka 13 Teritoriální struktura dovozu do ČR v mld. USD (2005-2015)	56
Tabulka 14 Teritoriální bilance zahraničního obchodu ČR v mld. USD (2005-2015)	59
Tabulka 15 Obchodní bilance Alžírsko v mil. USD (2005-2015)	62
Tabulka 16 Komoditní struktura vývozu Alžírsko v mil. USD (2005-2015)	63
Tabulka 17 Komoditní struktura dovozu v mil. USD (2005-2015)	65
Tabulka 18 Teritoriální struktura vývozu Alžírsko v mil. USD (2005-2015)	67

Tabulka 19 Teritoriální struktura dovozu v mil. USD (2005-2015).....	70
Tabulka 20 Celkový vzájemný zahraniční obchod ČR a Alžírsko v tis. USD	74
Tabulka 21 Rozbor vývozu hlavních komodit do Alžírsko, údaje v tis. USD.....	75
Tabulka 22 Vývoj dovozu z Alžírsko, v tis. USD	78

Seznam obrázků

Obrázek 1 Vlajka Alžírsko.....	37
--------------------------------	----